
HOPUN PALVELUKESKUS

Sisäpihojen pihasuunnitelmat sekä alueen hoito- ja kehittämissuunnitelma

Ammattikorkeakoulun opinnäytetyö

Maisemasuunnittelun koulutusohjelma

Lepaa, kevät 2016

Noora Heikkonen

Noora Heikkonen

LEPAA

Maisemasuunnittelun koulutusohjelma

Tekijä	Noora Heikkonen	Vuosi 2016
Työn nimi	Hopun palvelukeskus: Sisäpihojen pihasuunnitelmat sekä alueen hoito- ja kehittämissuunnitelma	

TIIVISTELMÄ

Työn tilaajana toiminut Sastamalan kaupungin Tilakeskus haki keväällä 2014 Hopun palvelukeskuksen alueelle hortonomisuunnittelijaa ja sen ylläpitotoihin kesätyöntekijänuorten työnohjaajaa. Tarkoituksena oli suunnitella alueeseen sisältyvät kolme sisäpihaa sekä laatia alueelle hoito- ja kehittämissuunnitelma, jota tullaan toteuttamaan ja noudattamaan tulevaisuudessa.

Opinnäytetyö oli toiminnallinen ja lisäksi perehdyttiin teorian tietoon, jonka perusteella tarjotaan paras mahdollinen hyvinvointi ikäihmisille viheralana kautta. Tähän teorian tietoon sisältyvät ikäihmisten fyysinen ja henkinen hyvinvointi sekä palvelukeskuksen ympäristön jo suunnitteluasteella huomioon otettu esteettömyys. Tarkastelussa olivat alati muuttuvat käsitykset rakennetun, hoidetun ja liikkumismahdollisuuksia tarjoavan asumisympäristön merkityksistä ikäihmisten hyvinvointiin.

Työn lähdeaineistona toimivat useat haastattelut ja palaverit Sastamalan kaupungin Tilakeskuksen henkilöstön sekä Hopun palvelukeskuksen henkilökunnan kanssa. Lisäksi aineistoina toimivat erilaiset esteettömyyteen keskittyvät järjestöjen sivustot sekä esteettömän ympäristön ja ulkoilu paikkojen suunnittelun painettu kirjallisuus. Työssä poimittiin esille muutama tutkimusesimerkki iäkkäiden ihmisten hyvinvoinnin ja rakennetun ympäristön ulkoliikunnan keskinäisistä yhteyksistä.

Opinnäytetyön myötä valmistuneet pihasuunnitelmat sekä hoito- ja kehittämissuunnitelma ohjaavat tulevaisuudessa Hopun alueen kehittämistä ikäihmisten ympäristössä liikkumista ja viihtymistä korostavaksi palvelukeskukseksi. Tarkoitus on tuoda esille viheralueisiin panostamisen merkitys, sillä tulevaisuudessa kehon ja mielen kuntoa ylläpitävä elämäntapa jatkuu vielä ikäihmisenäkin.

Avainsanat Ikäihmiset
Palveluasumisen rakennettu ympäristö
Esteettömyys
Hyvinvointi

Sivut 38 s. + liitteet 72 s.

Lepaa
Degree Programme in Landscape Design

Author	Noora Heikkonen	Year 2016
Subject of Bachelor's thesis	Hoppu's service center: The plans of the gourdyards and the management and development plan	

ABSTRACT

The thesis was commissioned by the Sastamala city's Premices Centre. In the spring 2014 they were looking for a horticulturist designer for the area of Hoppu's service center for elderly people. They were also looking for a supervisor for young summer employees in the maintenance. The purpose was to design three courtyards in the area and also make a management and development plan for the whole area that will be implemented in the future.

The thesis was functional but also got oriented in the theory of the elderly people's best well-being through green sector. This theory paid attention to the elderly people's physical and psychological well-being. The accessibility was also considered on the design stage in the built environment of service centers. The observations was about the changing understanding of the built, maintained and physical exercises providing housing environment's purposes for the elderly people.

The sources of the thesis became from the multiple interviews and meetings with Premices Centre's and service center's personnel. The sources were also from different accessibility organizations' websites and accessibility in environment's and outdoor place's accessibility of designing guides. The thesis pointed out also few studies of the elderly people's mutual connections in well-being and built environment's outdoor exercises.

The completed courtyard plans and the management and development plan will guide the Hoppu's service center's area in the future. The area will develop in to a physical exercises and pleasant outdoor life supporting service center. The purpose is to underline the meaning of the green areas that affect the mind's and body's condition. This lifestyle is about to continue through life even in at late ages.

Keywords Elderly people
The built environment of the housing services
Accessibility
Well-being

Pages 38 p. + appendices 72 p.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	1
2	PALVELUKESKUSTEN YMPÄRISTÖN SUUNNITTELU.....	2
2.1	Taustaa	2
2.2	Määräykset	3
2.3	Esteettömyys	4
2.3.1	Kulkuväylät, pinnat ja levähdyspaikat	4
2.3.2	Luiskat, portaat, kaiteet ja tasanteet	5
2.3.3	Aistit ja kasvillisuus	6
2.3.4	Valaistus	7
2.4	Ikäihmiset.....	7
2.5	Ympäristön vaikutus	8
2.6	Liikunnan merkitys	9
3	HOPUN PALVELUKESKUKSEN PIHASUUNNITELMAT.....	10
3.1	Senioripuiston; Sepon puiston yleissuunnitelma.....	12
3.1.1	Suunnitteluprosessi.....	12
3.1.2	Toiminnot ja ratkaisut.....	16
3.1.3	Toteutus	21
3.1.4	Tulevaisuudessa.....	23
3.2	Japanilaishenkinen puutarha suomalaisittain -yleissuunnitelma.....	27
3.2.1	Suunnitteluprosessi.....	28
3.2.2	Toiminnot ja ratkaisut.....	29
3.2.3	Tulevaisuudessa.....	30
3.3	Päivätoiminnan oleskelupihan yleissuunnitelma	30
3.3.1	Suunnitteluprosessi.....	31
3.3.2	Toiminnot ja ratkaisut.....	32
3.3.3	Tulevaisuudessa.....	32
4	HOPUN PALVELUKESKUKSEN YMPÄRISTÖN HOITO- JA KEHITTÄMISSUUNNITELMA.....	33
5	POHDINTA.....	34
	LÄHTEET	35

- Liite 1 Senioripuiston; Sepon puiston pihasuunnitelmat sekä työselostus ja määräluettelo
- Liite 2 Japanilaistyyllisen sisäpihan pihasuunnitelmat
- Liite 3 Päivätoiminnan sisäpihan yleissuunnitelma
- Liite 4 Hopun palvelukeskuksen alueen hoito- ja kehittämissuunnitelma

1 JOHDANTO

Keväällä 2014 Sastamalan kaupungin Tilakeskus tavoitteli suunnittelijahortonomia Hämeen ammattikorkeakoulun kautta. Tarkoituksena oli laatia Hopun palvelukeskuksen alueelle kolme pihasuunnitelmaa sekä hoito- ja kehittämissuunnitelma. Lisäksi alueelle haettiin kesätyöntekijänuorten ohjaajaa ja työnohtajaa ylläpitotöihin. Tämä oli Tilakeskuksen henkilöstön mukaan kokeilu, jonka avulla palvelukeskuksen vaatimaton ympäristö saataisiin uuteen nousuun (Pehkonen, haastattelu 27.2.2014).

Hopun palvelukeskuksen kiinteistöt omistaa Sastamalan kaupunki. Sastamalan kaupungin Tilakeskuksen tehtävänä on pitää kaupungin omistuksessa olevat rakennukset jatkuvasti käytön vaatimuksia vastaavassa kunnossa. (Tilakeskus, tilapalvelut 2016.) Palvelukeskukseen sisältyy palveluasuntoja ja -asumista eri muodoissa. Aikaisemmin, perusylläpitoa lukuun ottamatta, Hopun palvelukeskuksen alue on ollut lähes hoitamaton, eivätkä piharatkaisut ole olleet toimivia ja siitä johtuen niiden käyttöaste on vähäinen. (Pehkonen, haastattelu 27.2.2014.)

Tärkeää nykypäivänä on entisestään korostunut ulkoilun ja liikunnan merkitys ikäihmisten hyvinvointia lisäävänä tekijänä. Kun Hopun palvelukeskuksen Voimaa vanhuuteen -työryhmän tekemä ehdotus Senioripuiston suunnittelusta sai tukea Seppo Koivumäen perintövarojen muodossa, alkoivat alueen suunnittelu- ja kunnostamistyöt kohti ikäihmisten ulkoilua, liikumista ja viihtymistä korostavaa rakennettua viherympäristöä (Pitkänen, sähköpostiviesti 2.10.2015). Ensimmäiseksi suunnittelu- ja rakennuskohteeksi valikoitui palvelukeskuksen suurin sisäpiha, joka on koko alueen keskiössä. Perintövarojen hyödyntämisen lisäksi loput työkustannuksista otti hoidettavakseen Sastamalan kaupungin Tilakeskus.

Tilaajan toiveet jakautuivat kahteen pääryhmään. Hopun palvelukeskuksen henkilöstö toivoi sisäpihan alueelle pienimuotoisia lisäyksiä erilaisten kuntoilu- ja liikuntavälineiden muodossa. Alueelle haluttiin esimerkiksi ikäihmisille sopivia kuntoiluvälineitä, koripallokoreja ja liitokiekkokoreja. Lisäksi toivottiin pienimuotoista esiintymislavaa tai vastaavia toiminnallisia pisteitä (Suuniitty, haastattelu 8.5.2014). Tilakeskus sen sijaan tuki ehdotusta laajemmasta saneerausrakentamisesta, jossa sisäpihan kuntoon laittaminen alkaisi aina pohjatöistä asti. Suunnittelijahortonomin kautta tavoiteltiin kerralla toimivaa kokonaisratkaisua, jotta jatkossa välttyttäisiin pihan jatkuvalta kunnostamiselta. (Pehkonen, haastattelu 8.5.2014.)

Hopun palvelukeskuksen alueelle valmistui kolme sisäpihan suunnitelmaa, joista suurimman sisäpihan rakennustyöt valmistuivat syksyllä 2015. Lisäksi alueen tulevia ylläpitotöitä ohjaa laadittu hoito- ja kehittämissuunnitelma viihtyisän ja toimivan ympäristön takaamiseksi. Kehittämiskohteita on tavoitteena toteuttaa tulevaisuudessa investointimahdollisuuksien puitteissa.

Kaiken kaikkiaan tehdyn työn tärkeys keskittyy ikäihmisten hyvinvoinnin ja rakennetun liikunta- ja ulkoiluympäristön keskinäisen yhteyden merkitykseen. Esteetön, turvallinen ja viihtyisä liikkumisympäristö takaavat kehityksen kohti hyvinvoivaa palveluasumista. Kuitenkin asiaan liittyy vielä paljon opittavaa ja kysymyksiä, millainen ympäristö ja millainen asukas kohtaavat parhain lopputuloksin.

2 PALVELUKESKUSTEN YMPÄRISTÖN SUUNNITTELU

Palvelualueilla tarkoitetaan asuinalueita, joilla on asuntoja, senioritaloja, asumisyhteisöjä ja palveluasumista. Niillä tarjotaan asumiseen ja hoivaan liittyviä palveluja sekä muita hyvinvointia ja terveyttä edistäviä palveluja. (Palvelut ja asuinympäristöt 2014.)

Vanhainkotien, palvelutalojen ja muiden palveluasumisyksiköiden ulkotilojen ja liikkumisympäristöjen tulee tukea ikääntyneiden toimintakykyä tarjoamalla liikunnan ja aktiivisen elämäntavan harrastamismahdollisuuksia. Rakennetun ympäristön tinkimätön laatu ja esteettömyys sekä esteettisyys tukevat ikääntyneiden itsenäistä liikkumista. (Lehmuspuisto & Åkerblom 2007, 13.)

2.1 Taustaa

Tieto liikunnan, liikkumisen sekä rakennetun ympäristön merkityksestä ikääntyneiden ihmisten fyysisen, psyykkisen, kognitiivisen ja sosiaalisen toimintakyvyn ylläpitäjänä lisääntyy koko ajan (Lehmuspuisto & Åkerblom 2007, 3). Rakennetun ympäristön ja puutarhojen terapeuttinen vaikutus on tunnettu jo kautta historian, oli sitten kyseessä Edenin puutarha tai ensimmäiset tervehdyttävät puutarhat eurooppalaisissa keskiajan luostareissa. Esimerkiksi sairaaloiden puutarhat ovat kehittyneet pitkin vuosisatoja. 1300- ja 1400- luvuilla sairaaloita ympäröivät runsaat ja arvokkaat puutarhat, mutta vasta 1600- ja 1700- luvuilla niiden positiivista vaikutusta potilaiden hyvinvointiin tutkittiin tieteellisesti. (Nedučin D., Krklješ M. & Kurtović-Folić N. 2010.)

Nykyisin erilaisia pientutkimuksia liikunnan ja ympäristön vaikutuksista ikäihmisiin on tehty runsaasti. Kuitenkin vielä vaaditaan täsmällisempiä tutkimustuloksia; tutkittavilta ominaisuuksiltaan rajatumpia ja tutkimusajaltaan pidempiä. Uskotaan myös asukkaan siihenastisten elintapojen, kuten esimerkiksi ammatin, vaikuttavan niin suuresti, että luotettavien tutkimustulosten tuottaminen on hankalaa. Joillekin ulkoilma ja liikunnan harrastaminen on elinehto, toisille se voi olla jopa stressitekijä.

Palvelukeskusten ympäristön suunnittelutyöhön vaikuttavat myös tulevaisuuden paljon puhutut, suuret ikäluokat. Nykyisin on puhetta suurten ikäluokkien eläkkeelle siirtymisestä ja siitä koituvasta työvoimapulasta sekä tulevasta hoivapalvelujen kuormittumisesta. Suurilla ikäluokilla tarkoitetaan usein sotien jälkeen syntyneitä tai 1945–1949 syntyneitä ikäluokkia.

Suuret ikäluokat ovat pienentyneet oletetusta arviosta, mutta siitä huolimatta vielä vuonna 2030 suuriin ikäluokkiin kuuluvia arvioidaan olevan yli puolet tuolloin syntyneistä. Vuoden 2015 väestöennusteen mukaan 65 vuotta täyttäneitä on vuonna 2030 jo lähes 26 % väestöstä, vuonna 2060 jopa 28 %. (Pajunen & Ruotsalainen 2012.)

Suuriin ikäluokkiin liittyen, liikunnan mahdollisuutta ja ympäristön viihtyisyyttä lisäämällä, voidaan parantaa väestön toimintakykyä, terveyttä ja hyvinvointia sekä säästää julkisen hallinnon kustannuksia, kuitenkin hoidon laadusta tinkimättä. Omatoimisuuden säilyttäminen on tärkeä tavoite sekä ihmisten elämänlaadun että sosiaali- ja terveystalouden optimaalisen käytön kannalta. (Lehmuspuisto & Åkerblom 2007, 67.)

2.2 Määräykset

Esteettömyys on huomioitu ensimmäisen kerran suomalaisessa lainsäädännössä vuonna 1973. Rakennusasetukseen lisättiin yleisön käyttöön tarkoitettuja tiloja koskeva määräys. Määräyksen mukaan on kiinnitettävä riittävä huomiota siihen, että kyseisiä tiloja voivat käyttää myös henkilöt, joiden liikuntakyky tai kyky suunnistautua on iän, vamman tai sairauden vuoksi rajoittunut. (Esteettömyyssäädösten historiaa n.d.)

Suomessa rakentamista ohjaa muun muassa maankäyttö- ja rakennuslaki, joka osoittaa keskeiset ympäristön esteettömyyttä koskevat säädökset (Lainsäädäntö n.d.). Ympäristö on kaikille yhteinen, joten sen tulisi mahdollisimman hyvin palvella kaikkia riippumatta ihmisen toimintakyvystä (Ihmisten moninaisuus n.d.).

Alueiden käytön suunnittelun tavoitteena on edistää turvallisen, terveellisen, viihtyisän, sosiaalisesti toimivan ja eri väestöryhmien, kuten lasten, vanhusten ja vammaisten tarpeet tyydyttävän elin- ja toimintaympäristön luomista (MRL 132/1999 1:5 §).

Rakentamisen ohjauksen tavoitteena on edistää hyvän ja käyttäjien tarpeita palvelevan, terveellisen, turvallisen ja viihtyisän sekä sosiaalisesti toimivan esteettisesti tasapainoisen elinympäristön aikaansaamista (MRL 132/1999 1:12 §). Rakennushankkeessa on huolehdittava, että rakennus ja sen piha- sekä oleskelualueet suunnitellaan ja rakennetaan niiden käyttötarkoituksen, käyttäjämäärän ja kerrosluvun edellyttämällä tavalla siten, että esteettömyys ja käytettävyys otetaan huomioon erityisesti lasten, vanhusten ja vammaisten henkilöiden kannalta (MRL 958/2012 17:117 e §).

Kunnan määräämä viranomaisen valvoo, että liikenneväylät, kadut, torit ja katu-aukiot sekä puistot ja oleskeluun tarkoitettut ulkotilat täyttävät hyvän kaupunkikuvan ja viihtyisyyden vaatimukset. Kevyen liikenteen väylät on säilytettävä liikkumiselle esteettöminä ja turvallisina. (MRL 132/1999 22:167 §.)

2.3 Esteettömyys

Liikkumis- ja toimintaesteisiä henkilöitä ovat ne, joiden kyky liikkua ja toimia itsenäisesti on sairauden, vamman tai muun syyn takia rajoittunut väliaikaisesti tai pysyvästi. Toimintakyky on myös sidoksissa ympäristön suunnitteluun ja toteutukseen. Monet ihmiset ovatkin riippuvaisia ympäristön esteettömyydestä. Tavoitteena on toteuttaa kaikille käyttäjille hyvä, toimiva ja turvallinen rakennettu ympäristö. (Ihmisten moninaisuus n.d.)

Ympäristön turvallisuus ja esteettömyys aktivoivat liikkumaan ja omatoimiseen asioiden hoitoon (Palvelut ja asuinympäristöt 2016). Kaikille soveltuvassa esteettömässä ympäristössä suuret kokonaisuudet ja niiden yksittäiset osat toimivat moitteettomasti ja palvelevat käyttäjiä turvallisesti tilanteesta riippumatta. Onnistunut toteutus on kaikkien toimintaa tukeva ympäristö. (Ulkotilojen esteettömyyden kartoitus ja arviointiopas 2005, 2.)

Suuri osa ikäihmisten asumuksista on rakennettu ennen aikaa, jolloin esteettömyys on otettu suunnittelussa huomioon. Piha-alueen peruskorjauksen yhteydessä parannetaan esteettömyyttä, niin että se tukee terveysliikunnan ja kuntoilun toteuttamismahdollisuuksia. Pihan suunnittelussa pyritään toimivaan ja turvalliseen ympäristöön esteettömyydellä ja monipuolisuudella, huomioiden kohderyhmän vaihteleva liikkumiskunto ja -kyky. Ohjattu liikunta voi olla toisinaan innoittava tekijä aktivoiden ja motivoiden ikäihmisten liikkumista. (Lehmuspuiisto & Åkerblom 2007, 29.)

SuRaKu -projektissa julkisille ulkoilualueille on määritelty kaksi esteettömyyden tavoitetasoa, erikoistaso ja perustaso. Ikäihmisten palvelukeskusten omat piha-alueet ja kulkureitit sisältyvät erikoistason. Kaikkien alueiden tulisi olla vähintään perustaso. (Esteetön ympäristö, Julkiset piha-alueet 2008, 1.) SuRaKu: Suunnittelu, Rakentaminen ja Kunnossapito, on käytännön ohjeisto, joka syntyi Helsingin, Espoon, Joensuun, Tampereen, Turun ja Vantaan kaupunkien yhteistyönä vuonna 2004. Työohjeet valmistuivat Helsinki kaikille -projektin johdolla ja sosiaali- ja terveysministeriön tuella. Ohjeita on päivitetty viimeksi vuonna 2008. (Esteettömän rakentamisen ohjeet 2012.)

2.3.1 Kulkuväylät, pinnat ja levähdyspaikat

Erilaiset puisto-, virkistys- ja viheralueet ovat merkittäviä ulkoilun kannalta. Esteettömyydessä huomio kiinnitetään moniin yksityiskohtiin, kuten väylien kunnossapitoon, pinnoitteisiin, liukkauteen, hiekotukseen, katupölyyn, levähdyspaikkojen riittävyteen sekä luiskiin ja kivetyksiin. (Hynynen 2015, 76.)

Kulkuväylien selkeys helpottaa tilan hahmottamista. Kulkuväylien tulee olla tasaisia ja ehjiä ilman törmäys-, kompastumis- tai putoamisvaaroja (Puistot ja piha-alueet n.d.). Kulkuväylän leveyden tulee olla vähintään 900 mm. Reittien minimileveys avustajan kanssa liikkuvalla henkilöllä on 1 500 mm ja kahden pyörätuolin kohdatessa 1 800 mm. Kulkupinnan tulee myös olla melko kova, luistamaton ja heijastamaton. (Esteetön ympäristö, Julkiset

piha-alueet 2008, 1.) Laatoituksissa ja kiveyksissä laattojen tai kivien saumat saavat olla enintään 5 mm leveitä. Sivukaltevuutta reitillä saa olla enintään 5-8 % . (Esteetön ympäristö, Puistokäytävät ja levähdyspaikat 2008, 2.)

Koneellisesti puhtaana pidettävien kulkuväylien leveyden tulee olla vähintään 2 300 mm. (Esteetön ympäristö, Puistokäytävät ja levähdyspaikat 2008, 1.) Liikkumisesteisille tarkoitettut pysäköintipaikat sijoitetaan sisäänkäynnin läheisyyteen (Puistot ja piha-alueet n.d.).

Palvelukeskusten alueilla on oltava eripituisia reittejä erikuntoisia liikkujia varten (Esteetön ympäristö, Puistokäytävät ja levähdyspaikat 2008, 1). Pihalla tulee olla esteettömiä reittejä, jotka johtavat erilaisiin toimintapaikkoihin. Ulkona liikkuminen voi olla sosiaalista kanssakäymistä ja virikkeiden keräämistä. Pihan kulkureitit muodostavat asukkaiden peruskuntolenkin. (Lehmuspuiisto & Åkerblom 2007, 32.)

Ulkoilureittien varrella voi olla esteettömän kulkureitin lisäksi kuntoilu-, tauko- tai puuhastelupisteitä. Maunulan polun periaatteen mukaisesti pihapolku on lyhyt, ja mahdollisimman suojainen huonokuntoisten asukkaiden käyttöön. Pihapolku yhdistyy luontopolkuun, joka on turvallinen ja esteetön päivittäiseen käyttöön. Nämä kaksi reittiä taas yhdistyvät laajempaan kuntopolkuun, josta on jo yhteydet erilaisiin palveluihin. Tällöin kuntoilu ja ulkoilu yhdistyvät asiointimatkoihin. (Lehmuspuiisto & Åkerblom 2007, 25.)

Toiminnot sijoitetaan niin, että ne ovat helposti hahmotettavissa ja saavutettavissa. Levähdyspaikkojen suositeltu etäisyys toisistaan on 50–250 m siten, että lepopaikasta toiseen on näköyhteys. Tällöin ulkoilija uskaltaa paremmin luottaa omaan jaksamiseensa. (Esteetön ympäristö, Puistokäytävät ja levähdyspaikat 2008, 1.) Levähdyspaikoilla penkeissä ja tuoleissa tarvitaan selkänöja sekä käsituet. Penkkien istuinkorkeuksien on oltava vaihtelevia. Tavallinen istuinkorkeus on 450 mm, kun taas 500–550 mm on sopiva korkeus jäykkäpolvisille tai -lonkkaisille. 500 mm korkealle istuinosalle voi siirtyä pyörätuolista. (Esteetön ympäristö, Puistokäytävät ja levähdyspaikat 2008, 2.) Roska-astioita on hyvä sijoittaa levähdyspaikoille penkkien läheisyyteen.

2.3.2 Luiskat, portaat, kaiteet ja tasanteet

Luiskien suosituskaltevuus on 5 % tai loivempi ja maksimikaltevuus on 8 %. Pitkissä luiskissa, joiden kaltevuus ylittää 5 %, on tarve vähintään 2 metrin tasanteelle 6 metrin välein. Ulkoportaissa suositeltava askelmitoitus on 2 x nousu + etenemä = 660 mm. Lepotasanne on suositeltava 10–15 askelman välein. Käsijohteen on oltava kahdella korkeudella portaiden tai luiskan pituudelta. (Esteetön ympäristö, Julkiset piha-alueet 2008, 2.)

Palvelukeskusten ulko-oven edessä tulee olla tasanne, jolla mahtuu liikkumaan ja kääntymään ulkokäyttöön tarkoitettulla pyörätuolilla sekä avamaan ja sulkemaan ovi pyörätuolissa istuen. Vapaata tilaa tarvitaan vähintään 1 500 x 1500 mm oven avaamiseen tarvittavan tilan lisäksi. (Könkkölä M., Juutilainen A. & Kilpelä N. 2009, 47.)

2.3.3 Aistit ja kasvillisuus

Tuoksut, äänet ja eri pintamateriaalit tarjoavat aistielämyksiä sekä voivat auttaa ympäristössä liikkumisessa (Esteetön ympäristö, Puistokäytävät ja levähdyspaikat 2008, 1). Esimerkiksi veden solina ja jäsenneily kasvillisuus voivat olla suuri apu asukkaan suunnistautumisessa.

Kasvillisuus on suuri viihtymistä edistävä tekijä. Puut ja pensaat sekä niiden vaihtuvat lehvästöt kertovat säästä ja vuodenaajoista. Ne antavat myös tuulille äänet, suojaavat auringolta, melulta ja pölyltä. Ympäristön kasvillisuus ja istutukset eivät saa haitata kulkua. Kasvillisuudella on mahdollista luoda pihalle erilaisia kokonaisuuksia ja varjopaikkoja oleskeluun.

Käytettävien perinnekasvien tuttuus luo turvallisuuden ja liikkumisen mielekkyyden tunnetta. (Lehmuspuisto & Åkerblom 2007, 40.) Maataisperennoiksikin kutsutut perinneperennat ovat monivuotisia perennoja, joita on viljelty Suomessa useiden vuosikymmenien ajan. Kestävät perinneperennat selviävät monenlaisissa olosuhteissa, eivätkä vaadi jalostetumpien lajien tervon hoitotoimia. Ne ovat talvenkestäviä sekä kilpailukykyisiä rikkaruohoja vastaan. Tällaisia ikäihmisille tuttuja kasveja ovat esimerkiksi pionit (*Paeonia sp.*), malvat (*Malva sp.*), päivänliljat (*Hemerocallis sp.*) ja kellokukat (*Campanula sp.*). (Nurmi, 2005.) Kasvien hyöty ei rajoitu vain niiden miellyttävään ulkonäköön, vaan niitä on myös mahdollista tunnustella. Tällaiseen tarkoitukseen sopii mainiosti nukkapähkämö (*Stachys byzantina*), joka tunnetaan myös nimellä lampaankorva. Kyseisen perennan lehdet ovat pehmeät ja nukan peittämät. Visuaalista mielenkiintoa ympäristöön saadaan myös istuttamalla erilaisia päiväperhoja houkuttavia perennakasveja, kuten kaunopunahattua (*Echinacea purpurea*) ja syysleimuja (*Phlox sp.*)

Palvelukeskusten pihalla vältetään myrkyllisiä ja allergisoivia tai piikkikäitä kasveja. Allergisoivia ulkokasveja ovat muun muassa: lepät, koivut, pajut, pujot, ratamot, suolaheinät, nurmikot ja saarnivaahterat (Könkkölä ym. 2009, 39). Myrkyllisiin kasveihin sen sijaan lukeutuvat esimerkiksi koristepensaista kuusamat (*Lonicera sp.*), valkolumimarja (*Symphoricarpos albus*) ja terttuselja (*Sambucus racemosa*), joiden myrkyllisyys esiintyy marjoissa (Myrkytystietokeskus, Kasvit n.d.). Näiden lisäksi on myös huomiotava ja vältettävä erittäin voimakkaasti tuoksuvien kasvien, kuten esimerkiksi jasmikkeiden (*Philadelphus sp.*) käyttö.

Tilavalle pihalle on mahdollista suunnitella myös viljelytoimintaa ja pyörätuolinkäyttäjille erillisiä korotettuja viljelyalaita, jotka ovat tarkoitettu pääasiassa yksivuotisten kasvien viljelyyn. (Könkkölä ym. 2009, 39.) Monille puutarhatyöt ovat tuttuja ja työstä saatava osaamisen ja onnistumisen tunne on palkitsevaa (Rappe 2012, 39.)

Ympäristön hahmottaminen helpottuu myös, jos siinä käytetään avuksi kontrasteja. Värikontrastien ohella puhutaan myös tummuuskontrasteista eli erosta värien tummuudessa. (Valaistus, värit ja kontrastit n.d.) Värikontrasteja on mahdollista käyttää samojen pintamateriaalien eri väreillä, kuten

kulkureitin vaihtuessa. Myös kasvien kukinnan ja lehdistön vastavärit toimivat huomiota herättävinä elementteinä. On kuitenkin muistettava, että ikääntyneillä henkilöillä voi olla usein vaikeuksia värien erottelussa, syvyyšnäössä ja kontrastien tulkinnassa. Voimakkaat kontrastit voivat aiheuttaa huimausta ja siksi niiden käytön on oltava suunnitteluvaiheessa harkittua. (Rappe 2012, 39)

2.3.4 Valaistus

Ikääntyessä verkkokalvolle pääsevän valon määrä vähenee ja silmän mukautumiskyky valaistustasojen vaihteluihin heikkenee (Rappe 2012, 40). Turvallisen ja viihtyisän pihaympäristön takaamiseksi reitit tulee valaista yhtenäisesti ja valaistuksen on oltava tasainen. (Esteetön ympäristö, Puistokäytävät ja levähdyspaikat 2008, 1.) Kulkuväylän hyvä valaistus on edellytyksenä heikkonäköisten liikkumiselle (Puistot ja piha-alueet n.d.). Pihan yksityiskohtia, kuten vesiaiheita ja kasveja voidaan valaista kohdevalaisimilla.

2.4 Ikäihmiset

Iän myötä aistit, voimat ja toimintakyky alkavat heiketä, jolloin tarvitaan erilaisia apuvälineitä tai avustajaa. Esteetön ympäristö helpottaa ikäihmisten päivittäistä suoriutumista arjen toimissaan. Ikääntymisen myötä kotona ja sisällä vietetään enemmän aikaa ja oman asunnon sekä lähiympäristön merkitys kasvaa. Toimintakyvyn säilyttämiseksi tai lisäämiseksi olisi lähiympäristön tarjottava ulkoilumahdollisuuksia, sillä ihmiskeho ja -mieli ovat riippuvaisia liikkumisesta. (Ikääntyminen n.d.)

Esteettömässä ulkoympäristössä kaikilla on mahdollisuus yhdenvertaiseen toimimiseen ja siitä hyötyvät kaikki. Se vähentää apuvälineiden tai avustajien tarvetta ja pienentää tapaturman riskiä. Näin vanhuksen omatoimisuus ja tasa-arvo lisääntyvät. (Rakennuksen esteettömyys 2013.) Erityisen tärkeää esteettömyys on kuitenkin liikkumis- ja toimintaesteisille sekä ikääntyville (Ulkoalueet n.d.). Mahdollisuus itsenäiseen liikkumiseen on tärkeää sekä itsenäisen toimintakyvyn että osallistumismahdollisuuksien näkökulmasta (Hynynen 2015, 48).

Esteetön ympäristö ja liikuntamahdollisuudet ovat tärkeitä fyysisen ja psyykkisen kunnon ylläpitäjinä. Erityisesti itsenäisen liikunnan mahdollisuus muistihäiriöisille on tärkeää, sillä monet heistä ovat liikuntakykyisiä. Liikunnan harjoittamisen on todettu rauhoittavan muistihäiriöisiä ja auttavan keskittymiskyvyssä. Esteetön, tuttu ja suojainen piha-alue vähentää ek-symis- ja tapaturmavaaraa.

Erityisesti iäkkäiden ihmisten yleisiin sairauksiin lukeutuva osteoporoosi eli luukato vähentää luiden lujuutta ja altistaa murtumille. Liikunta vahvistaa luita ja hidastaa sairauden etenemistä.

Ikäihmisten yleisimmät tapaturmat sen sijaan ovat kaatumistapaturmia. Nämä tilanteet heikentävät toimintakykyä ja lisäävät uudelleen kaatumisen pelkoa, joka taas voi olla este liikkumiselle tai yleiselle aktiivisuudelle. Tästä syystä liikkuminen ja kuntoharjoittelu turvallisessa ympäristössä ovat erityisen tärkeitä.

Lisäksi iäkkäiden lihasvoima vähenee, joka haittaa polvien elastisuutta ja hidastaa kävelynopeutta. Hyvän lihasvoiman perusta suojaa toiminnanvauksilta. Tärkeää lihasharjoittelun seurausta on myös parantunut tasapaino ja liikkeiden hallinta sekä ylipainolta ja diabetekselta välttyminen. (Lehmuspuisto & Åkerblom 2007, 6-7.)

2.5 Ympäristön vaikutus

Ulkona liikkumisella ja oleskelulla on todettu olevan positiivisia terveysvaikutuksia (Lehmuspuisto & Åkerblom 2007, 10). Ympäristössä ei välttämättä tarvitse harrastaa hikiliikuntaa, sillä jo muutaman minuutin oleskelu luonnossa lisää hyvinvointia. Jo luontokuvien tai – maisemien katselun on todettu edistävän esimerkiksi leikkauspotilaiden toipumista. Ympäristön esteettiset elämykset lisäävät myönteisiä tunteita sekä tasaavat mielialaa. Mielen terveysoireet kuten ahdistus vähenevät. Lisäksi on todettu stressihormonin määrän, verenpaineen ja sykkeen alenevan. Luonto siis elvyttää. (Vähäsarja n.d.)

Myös ikäihmisillä yleinen D-vitamiinin puutos vähenee ulkona oleskelun myötä. Jo 15 minuutin ulkoilu kesäpäivänä takaa riittävän D-vitamiinin imeytymisen. D-vitamiini ehkäisee osteoporoosia ja tehostaa immuunipuolustusta. (Rappe 2012, 36)

Luonto antaa myös mahdollisuuden luottaa aistien kautta saatavaan tietoon ja sen perusteella johtaa onnistumiseen. Piha runsaine kasveineen tarjoaa vihjeitä paikasta, ajasta ja tarkoituksesta auttaen todellisuuden hahmottamisessa. Kasvien värit, muodot, rakenteet, maut ja tuoksut tarjoavat helposti ymmärrettävää aistitietoa. Aistivirikkeet taas synnyttävät mielikuvia, tunteita, ajatuksia ja muistoja, jotka yhdistävät yksilön ympäristöönsä ja vahvistavat identiteettiä. (Rappe 2012, 37.)

Eräässä ruotsalaisessa tutkimuksessa (Ottsson & Grahn 1998) todettiin, että ikäihmisten keskittymiskyky ja stressinsietokyky oli jo tunnin ulkoilun jälkeen korkeampi. Tutkimuksen kohderyhmänä olivat keski-ikältään noin 87 - vuotiaat vanhainkodin asukkaat. Ikääntyneet suosivat autottomia ulkoilualueita liikkueensa. (Lehmuspuisto & Åkerblom 2007, 10.) Luonnon ja ympäristön suhdetta henkiseen hyvinvointiin on myös tutkittu, ja mittaukset todistavat, että luonto ja ympäristö vähentävät stressiä ja masennusta, tukevat vihan- ja kivunhallintaa sekä edistävät yleistä hyvinvointia. (Moughtin, McMahon-Moughtin & Signoretta 2009.) Yhden tutkimuksen mukaan taas ulkona aikaa vietettyään 79 % asukkaista tunsivat olonsa rentoutuneemmaksi ja rauhallisemmaksi, 25 % virkistyneemmäksi ja vahvemerkiksi, 22 % kokivat ajatuskyvyn ja toimeen tulemisen paranemista, kun ainoastaan 5 % ei tuntenut erityistä muutosta olossaan (Cooper-Marcus & Barnes 1995).

Dunnet & Qasimin (2000) mukaan puutarhassa oleskelu on mieluisinta yli 65 -vuotiailla. Tämä tukee ajatusta, jonka perusteella luonnosta kiinnostuminen lisääntyy iän myötä. (Rodiek 2002, 2.)

Piha-alueen on tarjottava vaihtoehtoja erilaisille toiminnoille, kuten oleskeluun yksin tai ryhmässä, aurinkoisia ja varjoisia alueita, avoimia tai suojaisia näkymiä ja niin edelleen (Nedučín ym. 2010). On myös tärkeää, että piha-alueelta löytyy paikkoja, joissa voi pelkästään nauttia ulkona olemisesta ja luonnon tarkkailemisesta (Lehmuspuiisto & Åkerblom 2007, 30). Esimerkiksi vesiaihe houkuttelee asukkaita luokseen. Sitä voi tarkkailla yksin tai yhdessä. Luonnon tarkkailupaikat toimivat hyvin sukupolvienkin välisinä kohtaamispaikkoina (Lehmuspuiisto & Åkerblom 2007, 31).

Luonto-ominaisuuksien käytöllä, kuten kasvit, kivet, puu ja vesi, on todettu olevan rakennetussa ulkoympäristössä terapeuttisia vaikutuksia. Kun asukkaat saavat itse päättää, miten he viettävät aikaansa ulkona, heidän arvokkuutensa, luottamuksensa ja kontrollikykynsä voimistuvat johtaen stressitason madaltumiseen (Nedučín ym. 2010).

2.6 Liikunnan merkitys

Liikkumistottumukset vaihtelevat iän, sukupuolen, ammatin, elämäntilanteen ja toimintakyvyn mukaan. Liikunnan merkitys korostuu ikäihmisten toimintakyvyn säilyttäjänä ja elämänlaadun ylläpitäjänä eli vaikuttaa fyysisen kunnon lisäksi sekä psyykkisesti että sosiaalisesti. (Lehmuspuiisto & Åkerblom 2007, 3-4.)

Jatkuva sisälläolo ja istuminen voivat lisätä sekä mielenterveyteen että aineenvaihduntaan liittyvien sairauksien riskiä (Vähäsarja n.d.). Ulkona liikkuminen on haasteellisempaa kuin sisällä liikkuminen, mutta sen terveyttä edistäviä vaikutuksia ovat ikäihmisillä tuki- ja liikuntaelinten toimintakyvyn ylläpitäminen ja edistäminen, sydän- ja verisuonitautien sekä masennuksen ehkäiseminen, unen laadun parantuminen ja lisääntynyt sosiaalinen vuorovaikutus. (Rappe 2012, 36.) Säännöllisenä liikunta lisää rasiituksen sietokykyä, kehittää tasapainoa ja koordinaatiota vähentäen kaatumisriskiä (Lehmuspuiisto & Åkerblom 2007, 4). Ulkoliikunta on edullinen, tehokas ja vaikuttava tapa ylläpitää mielen ja kehon hyvinvointia. (Vähäsarja n.d.)

Arkiliikunnalla tarkoitetaan päivittäisten askareiden ja toimien suorittamiseen liittyvää kevyttä liikuntaa. Terveysliikunta sen sijaan perustuu liikkumiseen 5-7 kertaa viikossa, jonka aikana kehoa kuormitetaan kohtalaisesti. Päivittäisten asiointimatkojen suorittaminen voi olla jo monille ikäihmisille kohtuullisen kuormittavaa, joten se on erinomainen liikuntamuoto. Lisäksi ikäihmisille on tarjolla kuntoliikuntaa kuntosaliharjoittelun merkeissä. Tämä liikuntamuoto voi aiheuttaa lievää hengästymistä ja hikoilua.

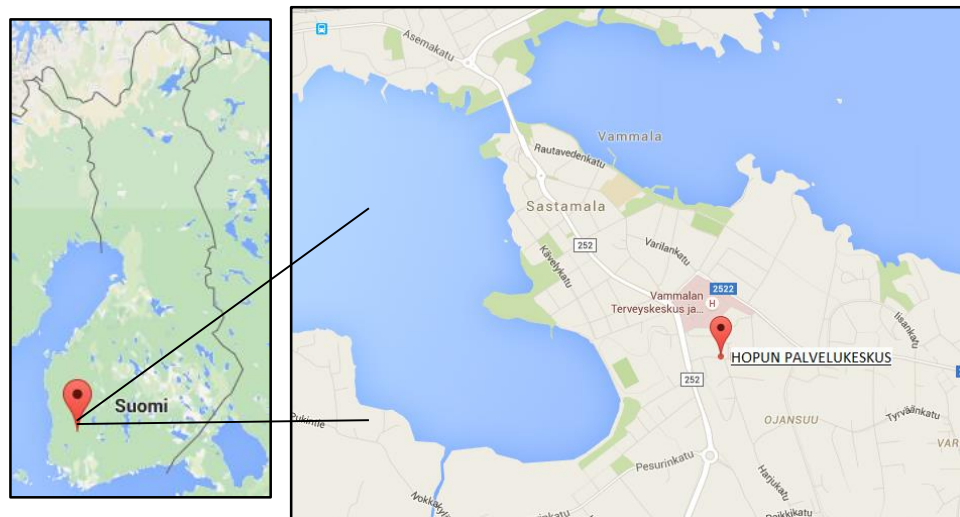
Palvelutalojen ja vanhustenkeskusten palvelujen käyttäjien liikunnan määrä on jäänyt viikoittain selvästi alle yleisten terveystieteiden. Pääasiassa tutkimusten ja kyselyjen mukaan ikäihmiset harrastavat arkiliikuntaa. Merkit-

tävä liikuntaan motivoiva tekijä on liikunnan tuottama ilo, jota koetaan erityisesti luonnossa puisto- ja virkistysalueilla. Erityisesti liikkumaan innoittavat erilaiset retket ja matkat, joita varten on ylläpidettävä hyvää kuntoa. (Lehmuspuiisto & Åkerblom 2007, 8.)

3 HOPUN PALVELUKESKUKSEN PIHASUUNNITELMAT

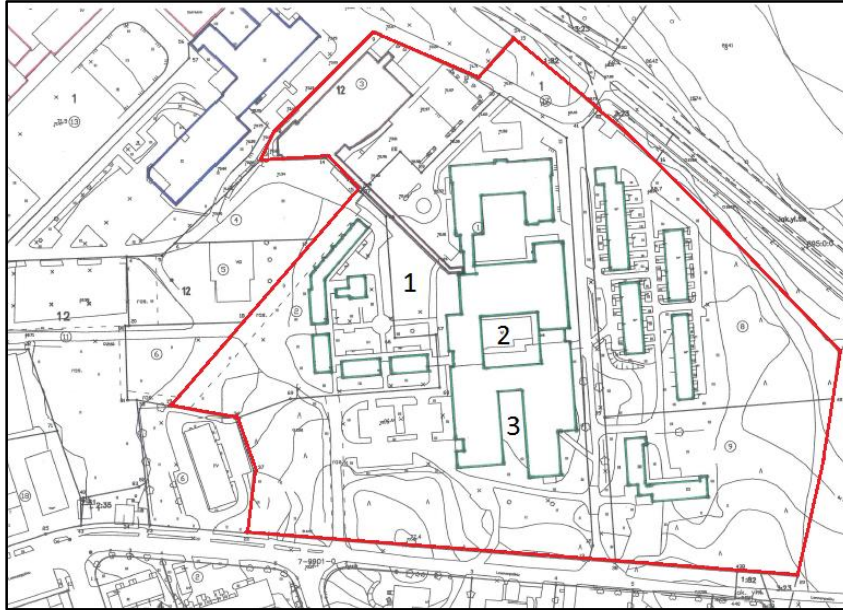
Hopun palvelukeskus sijaitsee Sastamalan Vammalassa Pirkanmaalla (kuva 1). Palvelukeskuksen muodostamaan kokonaisuuteen sisältyy ikäihmisten palveluasuntoja kerros- ja rivitalojen muodossa, sekä vanhainkotirakennus, jossa tarjotaan ikäihmisille virikkeitä aina päivätoiminnan ja järjestettyjen pientapahtumienkin muodossa. Palvelukeskuksen vieressä sijaitsee Vammalan aluesairaala.

Hopun palvelukeskus sijoittuu Vammalan keskustan läheisyyteen, mutta on kuitenkin suojaisessa, jopa rauhaisassakin paikassa, ulkopuolisen hälyn sekä keskustan jokapäiväisen melun ulottumattomissa. Keskustan läheisyys takaa omatoimisimpien ikäihmisten vierailut lähimarkettiin, mutta myös turvallisen tutustumisen ympäristöön ulkoilun merkeissä.

Kuva 1. Sastamalan ja Hopun palvelukeskuksen sijainti. (Google Maps 12.5.2016.)

Hopun palvelukeskuksen kiinteistöt omistaa Sastamalan kaupungin Tila-keskus. Alue käsittää neljä erimallista ja -kokoista sisäpihaa, palveluasuntojen rivitalo- ja kerrostalopihoja, ikäihmisten pienimuotoisen kuntoilukentän, pysäköintialueita ja kulkuväyliä sekä näiden välillä puistomaista tilaa (kuva 2). Aluetta reunustavat pienimuotoiset suojametsäsaarekkeet. Koko suunnitelma-alueen pinta-ala on noin 48 635 m².

Kuva 2. Hopun palvelukeskuksen suunnittelualue ja kolme suunniteltavaa sisäpihaa. (Sastamalan kaupunki, Tilakeskus 2014.)

Palvelukeskuksen alueelle oli tarkoitus tehdä kolme sisäpihojen pihasuunnitelmaa. Suunnitelmien tavoite on tehdä Hopun palvelukeskuksen alueesta ja ympäristöstä yhtenäinen kokonaisuus parantamalla sen käyttöastetta ja turvallisuutta asukkaiden hyväksi. Myös hoitotöiden sujuvuus ja helppous sovitetaan yhteen ikäihmisten viihtyisän asumisen ja liikkumisen eduksi. Pihasuunnitelmien laatimiseen on sovellettu palvelukeskusten ympäristön suunnitteluohjeita (kts. luku 2) sekä Rakennustieto Oy:n RT-kortistoa.

Sovellettuja RT-kortteja olivat esimerkiksi:

- RT 98-11213 Ajoneuvojen mittoja (2016)
- RT 09-10884 Esteetön liikkumis- ja toimimisympäristö (2006)
- RT 09-11137 Ihmisen mitat ja ulottuminen (2014)
- RT 93-10924 Irtokalusteiden tilantarve (2008)
- RT 98-11180 Jalankulku- ja pyöräilyväylät (2015)
- RT 88-11019 Kaiteet ja käsijohteet (2011)
- RT 09-11022 Perustietoja liikkumis- ja toimimisesteisistä (2011)
- RT 89-11002 Pihojen pohja- ja päällysrakenteet (2010)
- RT 88-11018 Portaat ja luiskat (2011)

Pihasuunnitelmista ensimmäinen on jo toteutettu. Muiden suunnitelmien mukaisten pihojen rakentamisaikataulu on joustava, mutta niitä tullaan toteuttamaan tulevaisuudessa. Tärkeää oli saada pihossa tehtäville investoinneille tavoitteet ja harkittu kokonaisuus. Suunnitelmapalaverissa ja asian edistämisessä mukana olivat sekä Tilakeskuksen henkilöstö että Hopun palvelukeskuksen henkilökunta.

3.1 Senioripuiston; Sepon puiston yleissuunnitelma

Hopun palvelukeskuksen suurin sisäpiha oli muutoksen teossa ensisijalla. Sisäpiha oli tarkoitus suunnitella puistoksi toiminnalliseen ja aktiiviseen liikuntakäyttöön, mutta myös virkistysominaisuuksin mielekkääseen oleskeluun. Lisäksi alueesta haluttiin helppohoitoinen ja toteutus mahdollisimman pienin kustannuksin. Sisäpiha oli tarkoitus suunnitella ja toteuttaa vuoden 2014 aikana.

Ajatus senioripuistosta lähti liikkeelle Voimaa vanhuuteen – työryhmän suunnittelutyöstä ja Valtionkonttori Sastamalan kaupunginhallituksen hakemuksesta myönsi Seppo Koivumäen perintövaroja puiston perustamista varten. Perintövaroja käytettiin noin 30 000 euroa. (Pitkänen, sähköpostiviesti 2.10.2015.) Loput toteutustyön kustannuksista huolehti hankkeessa mukana ollut Sastamalan kaupungin Tilakeskus.

Ennen suunnittelua ja toteutusta, alue oli siisti, mutta kuitenkin hoitamaton ja vaatimaton. Sisäpihaa rajaavat pääosin rivitalo palveluasuntoineen sekä vanhainkodin rakennus. Osa rakenteista oli kunnostuksen tarpeessa ja toimitoja ei muutamia kalusteita lukuun ottamatta ollut. Piha ei houkutellut ulkoilijoita ja sen käyttöaste oli jäänyt pieneksi.

3.1.1 Suunnitteluprosessi

Tulevan senioripuiston suunnittelun lähtötilanne oli selvillä ja tilaajalta oli saatu selkeitä toiveita alueen suhteen. Toiveita ja ehdotuksia tuli sekä palvelukeskuksen henkilökunnalta että Tilakeskuksen henkilöstöltä. Ehdotuksia ja toiveita sovitettiin yhteen parhaan mukaan. Palvelukeskuksen henkilökunnan toivelistalla olivat pääasiassa kuntoilulaitteiden ja erilaisten ulkopelien lisääminen alueelle, jotka tarjoaisivat monipuolista tekemistä asukkaille ulkoilmassa. Tilakeskuksen edustajat puolsivat lisäksi kokonaisvaltaisempaa muutosta, jotta alueen käyttöaste kasvaisi yleisen ympäristössä viihtymisen myötä, eikä jatkuvaa pihan parantelua ja kunnostamista tarvitse tehdä.

Sisäpiha oli avoin, muutamaa puuta ja pensasryhmää lukuun ottamatta (kuvat 3,4,5,6 ja 7). Pihalle on kulku useasta suunnasta, ja kulkuväylät toimivat myös huolto- ja pelastusteinä. Alue on tuuliolosuhteiltaan suojainen sisäpihan ominaisuudessaan, mutta aurinko paistaa sinne lähes esteettömästi koko päivän. Suuri ja iäkäs mänty suojaa osittain aluetta läpi vuoden. Maasto on monipuolinen nousuineen ja laskuineen, joita korostamalla saatiin hyvä pohja kuntoa kohottavalle liikunnalle. Joitakin korkeuseroja oli kuitenkin loivennettava esteettömän kulun mahdollistamiseksi.

Kuva 3. Sisäpihan sisääntulo eteläpuolelta. (Noora Heikkonen toukokuu 2014.)

Kuva 4. Sisäpiha oli yleisilmeeltään siisti, mutta käyttöaste oli matala erilaisten toimintojen, kalusteiden ja varusteiden puuttumisen vuoksi. (Noora Heikkonen toukokuu 2014.)

Kuva 5. Kivituikka-alueet olivat kuluneita ja korkeuserot olivat paikoin esimerkiksi rullaattorilla kulkemiseen liian jyrkkiä. (Noora Heikkonen toukokuu 2014.)

Kuva 6. Nurmialueilla oli suuria painaumuksia työkoneiden jäljiltä. (Noora Heikkonen kesäkuu 2014.)

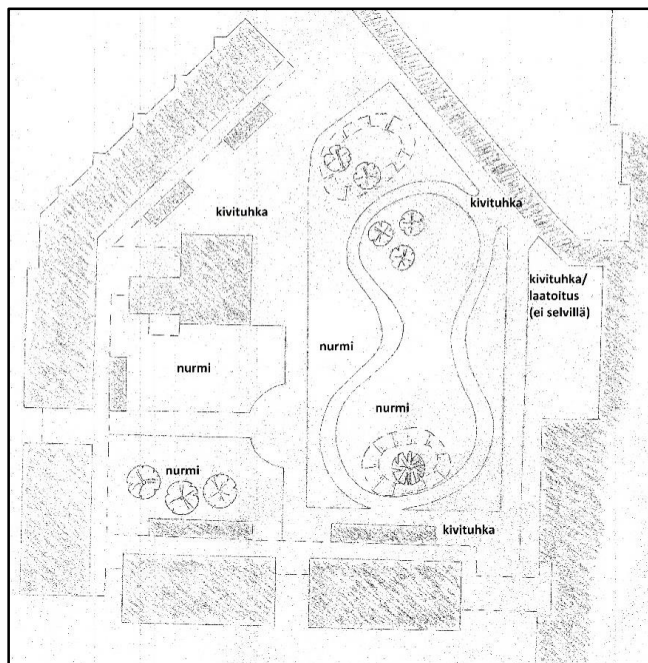

Kuva 7. Sisääntulo pihan pohjoispuolelta. (Noora Heikkonen toukokuu 2014.)

Kuva 8. Tupakointialue ja halkeillut betonilaatoitus eivät tue ajatusta vanhusten hyvinvointia kohentavasta piha-alueesta. (Noora Heikkonen toukokuu 2014.)

Jätettävät ja uudelleen muotoiltavat nurmialueet sekä kivituhkapinnat hahmottuivat luonnokseen (kuva 9). Muutama puu ja kaikki vanhat pensasalueet ehdotettiin poistettaviksi. Luonnoksen pohjasuunnitelma on toimiva, selkeä ja siinä on yhtenäinen muotokieli. Pelkistetty luonnos esitettiin palaverissa, jossa edustajina olivat sekä palvelukeskuksen että Sastamalan kaupungin henkilöstöä. Palaverissa oli paikalla myös palvelukeskuksen asukas, joka osallistui päätöksentekoon ikäihmisten edustajana palveluasumisessa. Luonnos hyväksyttiin yksimielisesti.

Kuva 9. Pääpiirteinen luonnos sisäpihan nurmi- ja kivituhka-alueista.

Haasteena koettiin budjetin riittävyys. Tiedossa oli, että pohjatyöt veisivät suuren osuuden kokonaisbudjetista. Pohjatyöt ovat kuitenkin tärkeä osa kokonaisuutta, jota ei voi jälkeinpäin korjailla, kun sijoitetut toiminnot ovat jo paikoillaan. Päätettiin, että pihan koko yleisilme saneerataan, jotta alueen viihtyisä olemus houkuttelisi aktiviteettien pariin, eikä riskiä hintavien kuntolaitteiden käyttämättömyydestä olisi. Suunnitteluprosessin aikana haastavin osuus oli helppohoitoisuuden ja vähäkustanteisen pihan yhdistäminen monipuoliseen liikunnalliseen alueeseen.

Toiveita halutuille aktiviteeteille oli runsaasti, kuten katos oleskeluun tai vesiaihe oleskelupaikkoineen. Tarvetta oli myös harrastusmahdollisuuksille, jotka soveltuvat ikäihmisten motoriikka- ja tasapainoharjoituksille. Toiveina olivat myös koripallokorit, kaiteelliset portaat lihasharjoitteluun sekä patio ja yleisötilaa erilaisille esityksille. Kaiken toiminnan keskelle haluttiin myös nurmialue kesäpeleille. Asukkaat hoitaisivat myös mielellään omenapuita ja marjapensaita tai muita hyötykasveja. Lisäksi alueelle oli suunnitteilla erilaisia seniorien kuntoiluvälineitä (kuva 10). (Suuniitty, haastattelu 8.5.2014.)

Kuva 10. Palvelukeskuksen henkilöstön ehdotuksia: tasapainopalkki ja polkulaite. (Helsingin Pihaleikkiväline Oy 18.5.2016.)

3.1.2 Toiminnot ja ratkaisut

Yleissuunnitelma (liite 1/1) on helppohoitoisuutta ja mielekästä liikkumista korostava. Muodot ja linjat ovat selkeät. Eri pintamateriaalit esiintyvät suurina alueina. Muotokieli on sivuilta selkeä, käytännöllinen sekä luotettava ja keskiosasta pehmeämpi luoden mukavuutta ja rentoutta.

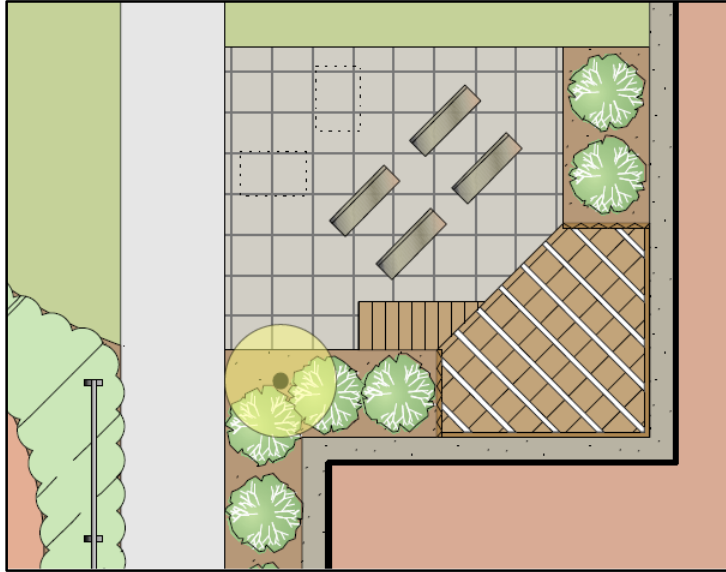
Kulkua alueella tukevat kaksi lenkkiä muodostavaa reittiä. Visuaalisuuden ja kontrastin vuoksi reitit ovat materiaaleiltaan eriväriset. Leveämpi harmaakivituuskainen ja koroiltaan tasapintainen reitti muodostaa puistoalueen raamit seuraten sisäpihan rakennusten mallia. Tämä reitti soveltuu leveydeltään huoltokäytäväksi ja vanha pelastustien ominaisuus on säilytetty ja tuotu esille poistamalla pensaita.

Kuntolenkinä toimii pihan nurmialueen ja kasvillisuuden keskelle sijoitettu kahdeksikön mallinen punakivituhkainen reitti. On todettu, että kahdeksikön mallilla eli äärettömän symbolilla on positiivinen vaikutus ikäihmisten liikuntaan jatkumisen ja liikkeellä pysymisen merkityksenä. Reitin leveys mahdollistaa pyörätuolilla liikkumisen ja kulkemisen avustajan kanssa vierekkäin. Kuntolenkillä maaston muodot ovat vaihtelevia. Toiveena oli, ettei alkuperäisiä korkeuseroja tasoiteta, vaan tarjotaan liikkujille mahdollisimman monipuolinen, jopa osin haasteellinenkin kuntoilu ympäristö.

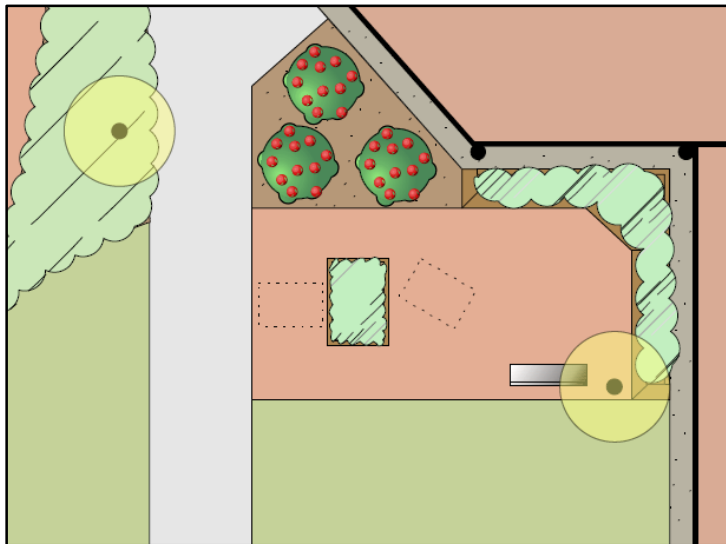
Kuva 11. Sisäpihan suunnittelman tavoitteena oli linjoiltaan ja muodoiltaan selkeä ratkaisu. Ote Senioripuiston yleissuunnitelmasta. Kts. Liite 1.

Puistoalueelle sijoiteltiin myös toivottuja aktiviteetteja ikäihmisten liikkumisen ja viihtymisen tueksi. Yksi aktiviteeteista on esiintymislava ja katsojatila (kuva 12). Se rakentuu kestopuupatiosta rampilla ja pergolasta, joka osittain varjostaa lavaa auringolta. Sileä betonilaatoitus toimii alustana penkeille, ja tilaa on myös pyörätuolia käyttäville.

Kuva 12. Kestopuupatio esiintymislavana ja pergola. Ote Senioripuiston yleissuunnitelmasta. Kts. Liite 1.

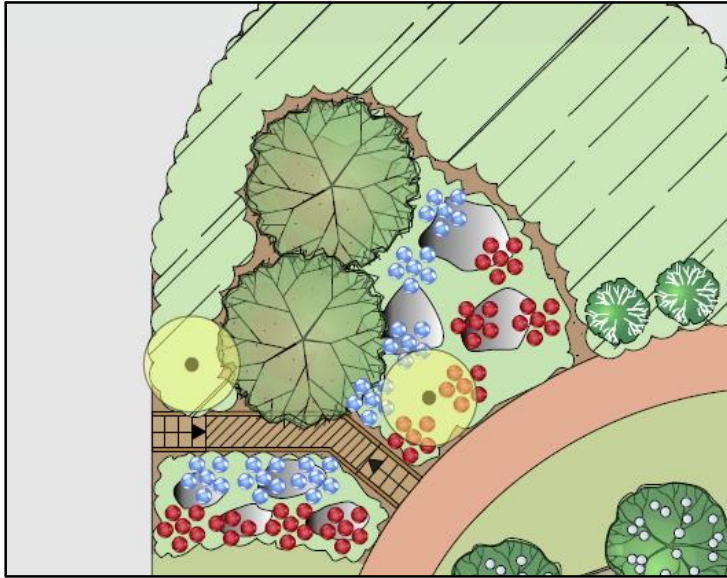
Esiintymislavan läheisyydessä on nurkkaus hyötykasvien hoitoharrastukseen (kuva 13). Marjapensaat ja viljelylaatikot soveltuvat eri kuntoisille asukkaille. Laatikot ovat erikorkuisia ja niiden leveä reunalauta mahdollistaa istumisen ja nojaamisen työskennellessä. Lisäksi pyörätuolia käyttävälle on viljelypöytä, jonka ääreen pääsee esteettömästi puutarhaharrastuksen pariin.

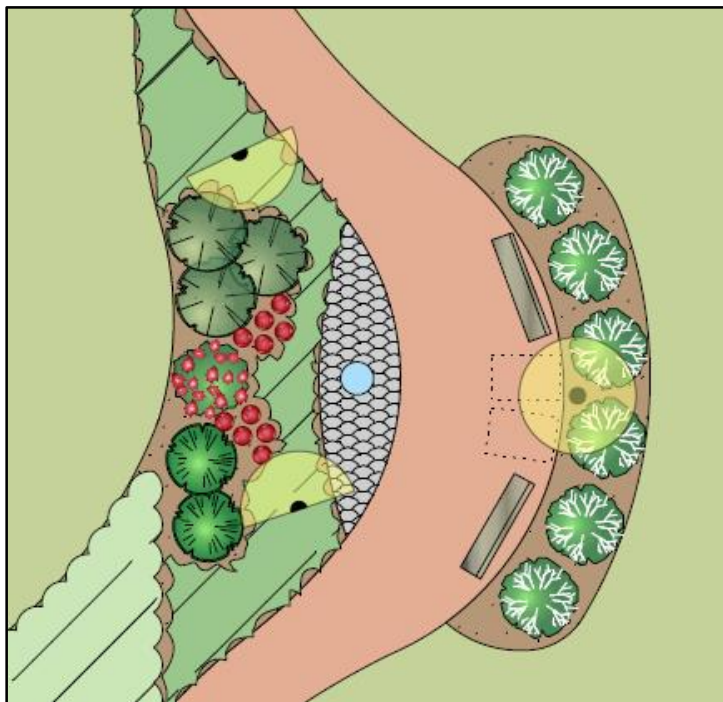
Kuva 13. Hyötykasvinurkkaus, jossa viljelylaatikoita ja -pöytätasot eri kuntoisille puutarhaharrastajille. Ote Senioripuiston yleissuunnitelmasta. Kts. Liite 1.

Kuntolenkin varrella on mahdollisuus tehdä nousuharjoituksia portailla kai-teita apuna käyttäen. Kestopuinen maanvarainen silta kulkee koivujen kat-veesta ja sen tasanteella on penkki levähdystä varten (kuva 14). Sillalta avautuu näkymä pitkin kesää kukkiville perennaistutuksille sekä läheiselle oleskelupaikalle, jossa kesäisin pulputtaa pienimuotoinen vesiaihe havuis-tutuksineen (kuva 15). Penkit tarjoavat tilaisuuden levähdyspaikkaan, mutta

myös motoriikka- ja lihasvoimaharjoituksiin penkin eteen asennetulla polkulaitteella.

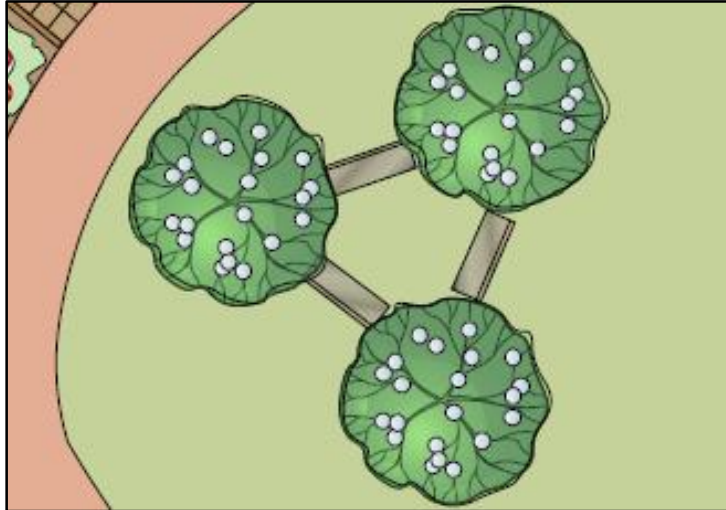

Kuva 14. Maanvarainen kestopuusilta portainen tarjoaa mahdollisuuden lihasharjoituksiin. Ote Senioripuiston yleissuunnitelmasta. Kts. Liite 1.

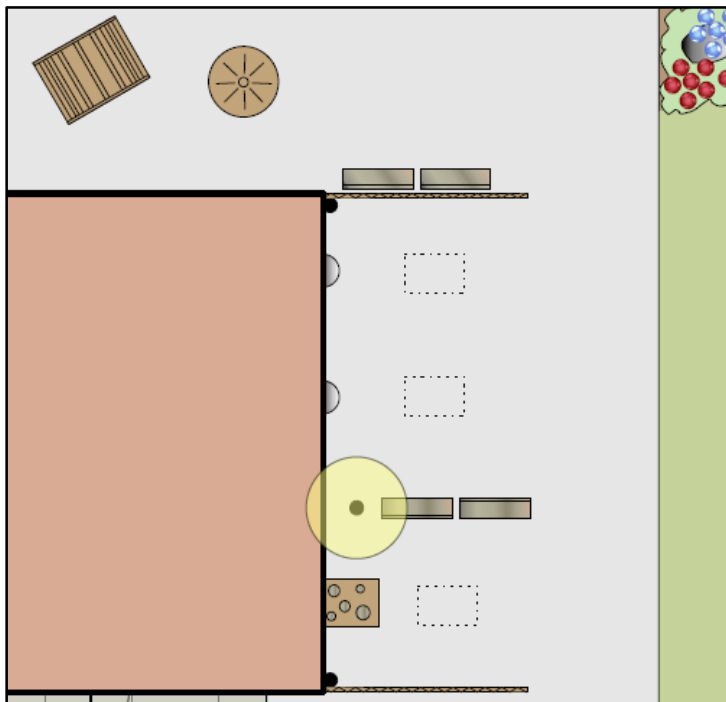
Kuva 15. Vesiaihe ja penkit kuntopolun varrella. Ote Senioripuiston yleissuunnitelmasta. Kts. Liite 1.

Kuntolenkin keskellä oleva nurmialue mahdollistaa tilan erilaisille kesäpeleille. Pilvikirsikat varjostavat penkkiryhmää, jossa on mahdollisuus upottaa varpaat nurmikkoon pelailun ja seurustelun aikana (kuva 16). Nurmialueelle asennettava liitokiekkokori auttaa myös koordinaatio- ja lihasharjoituksissa. Se on myös tämän päivän ehdoton trendilaji.

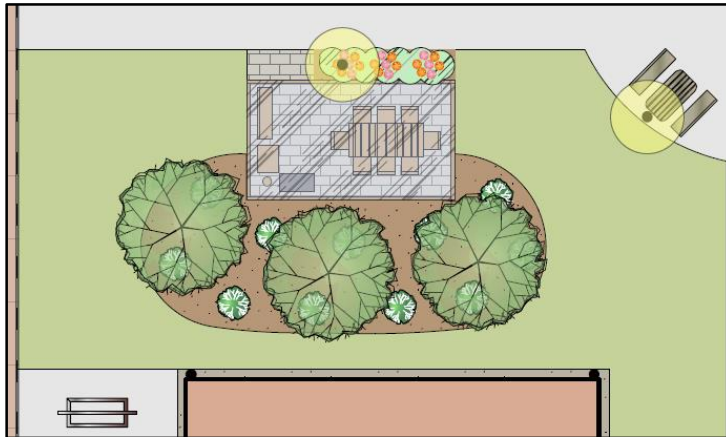

Kuva 16. Penkkiryhmä koristekirsikkapuiden varjossa. Ote Senioripuiston yleissuunnitelmasta. Kts. Liite 1.

Puiston länsipuolen laidalle on jätetty runsaammin tilaa erilaisille kuntoilu- ja pelivälineille sekä penkeille (kuva 17). Seinälle asennetaan tikkataulu sekä toivotut koripallokorit erikorkeuksille. Peliseinälle rakennettiin myös reiällinen heittoseinä, johon voi tähdätä hernepussein. Heittoseinä on pyörillä liikuteltava ja siten helposti talven ajaksi varastoitavissa. Peliseinän reunoille asennetaan säleikköaidat, jotka estävät pallojen karkaamisen sivuille vaaratilanteiden välttämiseksi. Puistossa on myös oleskeluun ja sosiaaliseen kanssakäymiseen asukkaille tarkoitettu betonikiveys ja valokatteinen kestopuukatos (kuva 18). Katokseen sopii pöytäryhmä ja grilli.

Kuva 17. Tilaa kuntoilulaitteille ja pelivälineille. Ote Senioripuiston yleissuunnitelmasta. Kts. Liite 1.

Kuva 18. Valokatettu kestopuukatos ja grillipaikka. Ote Senioripuiston yleissuunnitelmasta. Kts. Liite 1.

Lisäksi alueelta löytyy kaksi kaidetta kävely ja nousuharjoituksiin. Myös asukkaiden toivoma tuuletusteline sijoitettiin käytännöllisesti lähemmäksi asuntoja.

Puiston kasvillisuus on pääosin peittävää massaistutusta ja istutettu selkeisiin ja suuriin ryhmiin. Pensasratkaisut pidettiin perinteisinä ja asukkaille tuttuina. Suosittuja ovat erilaiset pensasangervot (*Spiraea sp.*). Maanpeittopensaana toimii pääosin lamoherukka (*Ribes glandulosum*), joka ihastuttaa syksyllä ruskavärillään, mutta estää rikkakasvien kasvua. Helppohoitoisuus oli kasvivalinnoissa päätekijä.

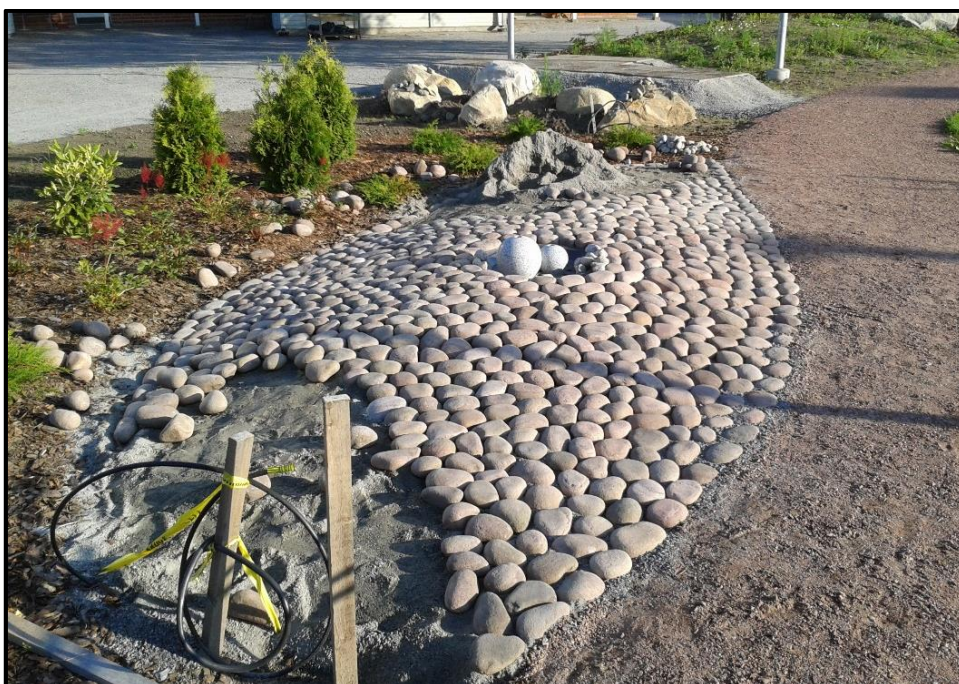
3.1.3 Toteutus

Puisto toteutettiin Sastamalan Tilakeskuksen, Sotesin (Sastamalan seudun sosiaali- ja terveystyöpalvelut) ja Työteekin (Sastamalan Työllisyyspalvelu) yhteistyönä. Pihan suunnitelmien mukaisista viherrakennustoista laadittiin työselostus (liite 3/1). Urakoitsijaksi puiston pohjatöihin kilpailutettiin Sastamalan konepalvelu.

Alueen suunnitelman mukainen pohjatöiden rakentaminen aloitettiin syksyllä 2014 (kuva 19) ja jatkettiin kevääseen 2015. Syksystä 2015 lähtien Työteekki on vastannut rakenteista ja laatoituksista. Lisäksi alueen hoidosta ovat huolehtineet kesätyöntekijät, joiden työpanoksella nurmikot sekä mukulakiveys ovat valmistuneet (kuva 20).

Kuva 19. Sisäpihan rakennusvaihe. (Noora Heikkonen syyskyy 2014.)

Kuva 20. Valmistuva mukulakiveys ja vesiaihe. (Noora Heikkonen heinäkuu 2015.)

3.1.4 Tulevaisuudessa

Yleissuunnitelmasta haluttiin toimiva kokonaisuus, mutta toteutuksen osia jatketaan vielä tulevina vuosina. Puistoalueelle on pohjatöiden muokkauksen jälkeen helppo lisätä rakenteita (kuvat 21 ja 22). Tulevaisuudessa senioripuisto tulee saamaan vielä kiveykset ja laatoitukset, kestopuurakenteita sekä mahdollisesti lisää kuntoilulaitteita ja pienpelejä asukkaiden ulkoilun ja liikkumisen tukemiseksi.

Puistoa voivat käyttää Hopun palvelukeskuksen ja sen lähialueen asukkaat sekä päivätoimintalaiset. Myös vapaasti alueella liikkuvat ikäihmiset ovat tervetulleita. Senioripuistossa vietettiin avajaiset syksyllä 2015 valtakunnallisena iäkkäiden ulkoilupäivänä (kuvat 23, 24 ja 25). Piha-alueella järjestettiin ohjattu voimisteluhetki sekä erilaisia tehtävapistettä ympäri pihaa kulkuväylien varrelle. Ikäihmiset pääsivät tutustumaan ympäristöön ja innostuivat pelailemaan. Avajaispäivänä puistolle pidettiin nimikilpailu, jonka tuloksena se sain nimen Sepon puisto, perintörahat lahjoittaneen Seppo Koivumäen kunniaksi.

Viihtyisän Sepon puiston takaa tulevaisuudessa myös alueelle laadittu hoitosuunnitelma, jota noudattamalla virkistysalue pidetään hoidettuna. Sastamalan kaupungin Tilakeskus aikoo jatkossakin panostaa Hopun palvelukeskuksen ympäristön hoito- ja kunnossapitotöihin.

Kuva 21. Näköalaa rakennettavalta siltarakenteelta. (Noora Heikkinen syyskuu 2015.)

Kuva 22. Sisäpiha rakennustöiden jälkeen. (Noora Heikonen syyskuu 2015.)

Kuva 23. Sisäpiha rakennustöiden jälkeen ja avajaiset. (Noora Heikkinen lokakuu 2015.)

Kuva 24. Liitokiekkokori ja hyötykasvilaatikot. (Noora Heikkonen lokakuu 2015.)

Kuva 25. Kuntoilu- ja pelivälineitä lihas- ja motoriikkaharjoitteluun. (Noora Heikkonen lokakuu 2015.)

3.2 Japanilaisen puutarha suomalaisittain -yleissuunnitelma

Sepon puiston rakentamishankkeen innoittamana ajatus myös muiden sisäpihojen suunnittelusta sai alkunsa. Niiden suunnitelmat valmistuivat seuraavana kesänä 2015. Pienimuotoiset ja suojaiset pihat ovat palvelukeskuksen alueella potentiaalisia oleskeluun kaiken kuntoisille ikäihmisille, mutta niiden käyttöaste on jäänyt vähäiseksi hoitamattomuuden vuoksi.

Tällä täysin umpinaisella sisäpihalla palvelukeskuksen vanhainkotirakennuksen keskellä on laatoitusta ja istutuksia. Muutama vuosi aiemmin kaadetut pylväshaavat versovat runsaasti jätetyistä kannoista. Piha on kooltaan pieni ja sen jakaa katoksellinen betonikäytävä (kuva 26). Sisäpihasta haluttiin houkutteleva ja viihtyisä oleskelualue, josta katoaisi entisen dementiapihan suljettu ominaisuus.

Kuva 26. Sisäpiha keväällä 2014. (Noora Heikkonen toukokuu 2014.)

3.2.1 Suunnitteluprosessi

Sisältäpäin suurista ikkunoista voi nähdä pihan keskeisellä paikalla istutusalueen ja iäkkään marjakuusen (kuva 27). Palvelukeskuksen henkilökunnan hyväksymänä syntyi ajatus japanilaishenkisestä pihasta suomalaisittain, joka rakentuisi kyseisen marjakuusen ympärille. Lisäksi japanilaishenkisyyttä tukee pihan pieni ja intiimi koko.

Kuva 27. Rakennettava piha edustaa suurista ikkunoista heti sisään tultaessa. (Noora Heikkonen toukokuu 2014.)

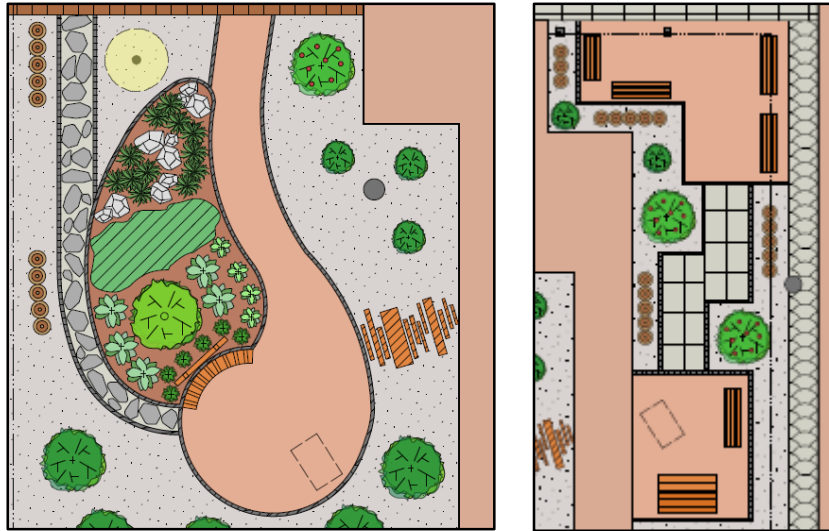
Umpipihojen ominaisuudessaan alueesta toivottiin erittäin helppohoitoista. Nurmikosta haluttiin luopua. Ratkaisut tukivat materiaaleiltaan kivi- ja puupintoja sekä yhtenäistä tai helppohoitoista kasvillisuutta (liite 2). Sillat, kivet, aitaelementit ja ikivihreät kasvit, kuten havut tukevat japanilaisen pihaa. Japanilaisen puutarhan pelkistetty tyyli sopii hyvin suomalaiseen puutarhaan. (Salmela 2012.)

3.2.2 Toiminnot ja ratkaisut

Helppohoitoisuus ja esteettömyys ovat teemana (kuva 28). Aluetta jakavan katetun betonikäytävän aitaosuuksia poistetaan, jotta tilat yhdistyvät ja pihasta tulee avarampi.

Vanhalta laatoitukselta johtaa pienimuotoinen maanvarainen silta kesto- puupatiolle, jossa on tilaa oleskelulle. Keskelle pihaa on mahdollista liikkua joko pyörätuolilla kivituhkakäytävää tai koordinaatiota harjoitellen astinkiviä pitkin. Perillä voi levähtää kaarevalle penkille aitaelementin ja istutuksien katveeseen. Istutuksissa on käytetty muun muassa katajia (*Juniperus*) ja koristeheinänä hopeatoppoa (*Koeleria glauca*), jotka tukevat japanilaisen henkisyyttä. Penkin luota pois johtavat myös maahan upotetut astinlaudat, jotka harjoittavat tasapainoa.

Pihan eteläpuolella on mahdollista oleskella penkeillä ja pöytäryhmissä. Pieni tila on käytetty tehokkaasti hyödyksi. Oleskelua ympäröi vanhojen nurmialueiden ja kasvillisuuden sijaan singeli, jonka sekaan on istutettu maanmyötäisesti kasvavia havuja. Puupöllirivit rytmittävät pihaa ja kiinnittävät katseen kuin pieninä tilataideteoksina.

Kuva 28. Ote Japanilaishenkinen puutarha suomalaisittain -yleissuunnitelmasta. Kts. Liite 2.

3.2.3 Tulevaisuudessa

Sisäpihan yleissuunnitelma on valmis toteutusta varten, joka tapahtuu tulevina vuosina. Alueen toivotaan houkuttelevan asukkaita oleskelemaan enemmän kesäisessä ulkoilmassa, sillä pihan sijainti on kaiken kuntoisille ikäihmisille suotuisa. Sisäpiha on myös heti näkyvillä suurista ikkunoista vanhainkotirakennuksen sisäänkäynnin yhteydessä, minkä vuoksi sen edustuskunto on tärkeää.

3.3 Päivätoiminnan oleskelupihan yleissuunnitelma

Kolmas sisäpiha on tarkoitettu käyttöön päivätoimintalaisille. Pihalla on tarkoitus järjestää erilaisia pientapahtumia, kuten lettujen paistoa, musiikinsoittoa ja pelejä. Kesäisin pihaa käytetään myös aktiivisesti oleskeluun ja pihakeinut ovat suuressa käytössä.

Pihalla on melko huonokuntoinen kiveys sekä rakennusta liian lähellä kasvavat koristeomenapuut (kuva 29). Omenapuiden hyvä puoli on niiden pihaa varjostava ominaisuus, mutta pääosin ne ovat ränsistyneitä ja roskaavat runsaasti. Lisäksi pihan kapea muoto aiheuttaa päänvaivaa ja keinuille toivotaan parempia paikkoja. Tällä hetkellä keinuja nostellaan nurmikolla pois ruohonleikkauksen tieltä.

Kuva 29. Päivätoiminnan piha kesällä 2014. (Noora Heikkonen touko-, kesäkuu 2014.)

3.3.1 Suunnitteluprosessi

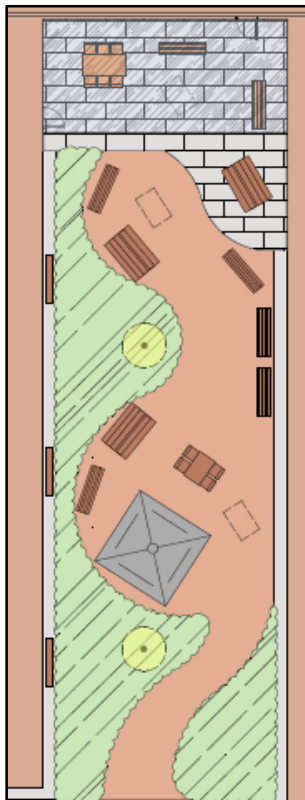
Kolmas suunniteltava sisäpiha on muodoltaan pitkä, kapea ja suorakaiteenmallinen. Nimenomaan pihan syvyys ja kapeus hankaloittaa alueen tehokasta käyttöä. Pihaa kaventavat entisestään vasta hiljattain rakennuksen seinien sivuille tehdyt sepelikaistaleet, jotka ulottuvat 1,2 metriä seinästä pihan puolelle.

Suunnitelman ideaksi muodostui useamman oleskelutilan luominen kasvilisuudella jakaen (liite 3). Tarkoituksena on luoda viihtyisä kesäpiha.

3.3.2 Toiminnot ja ratkaisut

Kapean pihan tilaratkaisut (kuva 30) tukevat keinujen sijoittamista ja alueelle on mahdollista lisätä enemmän puutarhakalusteita. Oleskelua ja pyörätuolilla liikkumista varten tehdään kivituhkapäällyste. Siirrettävät aurinvarjot ja pihan pohjoispäähän asennettava valokate toimivat suojana paahteelta.

Vaikeasti hoidettava nurmikko korvataan perennoilla ja pensailla, jotka ovat asukkaiden ikäluokille tuttuja maatiaiskasveja. Leveät sepelikaistaleet kavennetaan ja roskaavat koristeomenapuut poistetaan. Pihalle perustetaan myös huvimaja, jotta pihalle saataisiin keskipiste tapahtumille.

Kuva 30. Päivätoiminnan kesäpihassa on panostettu oleskelualueita rajaaviin maatiaiskasveihin. Ote Päivätoiminnan oleskelupihan yleissuunnitelmasta. Kts. Liite 3.

3.3.3 Tulevaisuudessa

Kyseisen sisäpihan yleissuunnitelmaa on mahdollista toteuttaa tulevina vuosina. Pihan käyttöaste on jo tällä hetkellä korkea, mutta paremman viihtyvyyden takaa harkittu kokonaisuus.

4 HOPUN PALVELUKESKUKSEN YMPÄRISTÖN HOITO- JA KEHITTÄMISSUUNNITELMA

Hopun palvelukeskuksen suunnittelualueelle laadittiin myös hoito- ja kehittämissuunnitelma (liite 4). Tavoitteena oli kartoittaa palvelukeskuksen ympäristön eri osa-alueiden kunto sekä löytää peruskorjausta kevyempiä ympäristön kohentamisen toimenpiteitä. Poikkeuksia olivat tiedossa olevat kohteet, joiden kehittämisehdotukset olivat tarkemmin määriteltyjä. Alue jaettiin yhdeksään lohkoon hoito- ja kehittämistoimenpiteitä helpottamaan.

Hoitosuunnitelma koskee pihasuunnitelmien ja kehittämiskohteiden mukaisesti saneerattujen alueiden hoitotoimenpiteitä. Ennen saneerausta kuhunkin lohkoon hoitosuunnitelmaa käytetään soveltaen.

Aikaisemmin alueen hoitotoimet ovat olleet perusylläpitoa, kuten nurmikon leikkuuta ja talvikunnossapitoa. Kesällä 2014 ja 2015 Sastamalan kaupungin Tilakeskus työllisti alueelle kesätyönuoria ja heille ohjaavan työnjohtajan. Hoitotoimenpiteiden ansiosta alue sai uutta ilmettä sekä kehuja henkilökunnalta, asukkailta ja heidän omaisiltaan. Ympäristöä kunnostettiin muun muassa perinteisesti rikkakasveja kitkemällä, mutta myös rajaamalla alueita, leikkaamalla pensaita sekä istuttamalla uusia kasveja. Tilakeskus aikoo jatkaa Hopun palvelukeskuksen alueen ylläpitöitä jatkossakin.

5 POHDINTA

Opinnäytetyön tekeminen oli itselleni mielekäs ja kiinnostava prosessi. En aluksi voinut edes kuvitella, kuinka monen asian huomioonottaminen on tärkeää suunniteltaessa ikäihmisten esteetöntä ja turvallista ympäristöä. Koen kuitenkin onnistuneeni kohtaamissani haasteissa.

Ikäihmisten terveyttä ja hyvinvointia sekä niiden yhteyttä viheralaan on yhä enemmän korostettu. Sastamalan kaupunki on toiminut esimerkillisesti panostaessaan Hopun palvelukeskuksen alueen kohentamiseen hoitotoimenpitein sekä esteettömään, kuitenkin liikuntaharrastusta tukevaan suunnitteluun ja toteutukseen. Ikääntymisen myötä ihmisten kohtaamat sairaudet sekä psyykkisen ja fyysisen kunnon aleneminen ovat vakavia uhkia oma-toimisen elämän ylläpitämisessä. Palvelukeskukset täytyvät ja jatkuvan hoidon tarve lisää julkisen hallinnon kustannuksia. Siksi on erityisen tärkeää pitää ympäristössä liikkuminen mahdollisimman monipuolisena ja miellyttävänä.

Hopun palvelukeskuksen alueen pihasuunnitelmat sekä hoito- ja kehittämissuunnitelma onnistuivat mielestäni ja saamani palautteen perusteella vastaamaan tilaajan, tässä tapauksessa sekä Tilakeskuksen että palvelukeskuksen henkilökunnan, toiveita. Senioripuiston; Sepon puiston avajaispäivänä kaikilla oli odottava ja iloinen tunnelma. Erilaisia liikkumisen muotojakin kokeiltiin. Myös hoitotoimien aikana minä ja ohjaamani kesätyönuoret herättivät kiinnostusta asukkaissa. Aukkaat juttelivat kanssamme lähes päivittäin ja uskaltautuivat siten ulkoilmaan reippailemaan. Muuttuva ympäristö tuli heille tällä tavalla tutuksi ja eri sukupolvien kohtaaminen sosiaalisissa merkeissä vahvisti varmasti positiivisesti psyykkistä mielentilaa.

Pihasuunnitelmien, Sepon puiston toteutuksen ja orastavien hoito- ja kehittämistöiden seurauksena Hopun palvelukeskuksen ympäristöstä on kaavailtu jo koko alueen kattavaa seniorien aktiivipuistoa. On kuitenkin muistettava, että alueeseen tehtävät toimenpiteet ja yleisesti viheralueet vaativat jatkossakin huolenpitoa. Tässä kohdataan laaditun hoitosuunnitelman seuraamisen tärkeys. Sastamalan kaupungin Tilakeskus on luvannut jatkossakin panostaa Hopun palvelukeskuksen ylläpitotöihin. Toivotaan, että alue kehittyy entisestään yhtenäiseksi kokonaisuudeksi ja myös lähistöllä asuvat ikäihmiset oivaltavat uudistetun alueen hyödyn ympäristön ja liikunnan ilon kautta.

LÄHTEET

Esteettömän rakentamisen ohjeet. 2012. Helsingin kaupunki, Rakennusvirasto. Viitattu 10.5.2016. http://www.hel.fi/hki/HKR/fi/Helsinki+kaikille/A_Ohjeita+suunnitteluun/Esteett_m_n+rakentamisen+ohjeet+%28SuRaKu%29

Google Maps. 2016. Sastamala ja Hopun palvelukeskuksen sijainti. Viitattu 12.5.2016. Saatavissa <https://www.google.com/maps/place/38200+Sastamala,+Suomi/@61.8832777,19.0468514,4.33z/data=!4m5!3m4!1s0x468931e3e2165a45:0x400b551554bc370!8m2!3d61.3415589!4d22.9097127>
<https://www.google.com/maps/place/Hopun+vanhainkoti/@61.3354414,22.9228428,17z/data=!3m1!4b1!4m5!3m4!1s0x46893460af1293cd:0x41503862bd8a66b6!8m2!3d61.3354414!4d22.9228428>

Helsingin Pihaleikkiväline Oy. n.d. Giro Vitale. Seniorikuntoiluvälineet ja -kalusteet. Viitattu 18.5.2016. Saatavissa <https://issuu.com/leikkivaeline/docs/sk2015>

Hynynen R. 2015. Palvelualueen ja ikäystävällisen asuinalueen kehittäminen. Ympäristöministeriön raportteja 5. Ympäristöministeriö. Viitattu 20.4.2016. http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Asuminen/Ikaantyneiden_asuminen/Palvelut_ja_asuinymparistot

Könkkölä M., Juutilainen A. & Kilpelä N. Esteettömyys vanhusten palvelukeskuksissa – opas suunnittelijoille ja henkilökunnalle. 2009. Helsinki kaikille –projekti. Kynnys ry. Viitattu 10.5.2016. http://www.hel.fi/static/hkr/helsinkikaikille/kirjasto/Opas_esteettomyys_vanhusten_palvelukeskuksissa.pdf

Esteetön ympäristö, Julkiset piha-alueet. 2008. Esteettömän ympäristön suunnitteluohjekortti 4/8. SuRaKu -projekti. HKR & SOTERA. Viitattu 10.5.2016. http://www.hel.fi/static/hkr/helsinkikaikille/ohjeet/Suraku_Kortti-4_060208.pdf

Esteetön ympäristö, Puistokäytävät ja levähdyspaikat. 2008. Esteettömän ympäristön suunnitteluohjekortti 5/8. SuRaKu -projekti. HKR & SOTERA. Viitattu 10.5.2016. http://www.hel.fi/static/hkr/helsinkikaikille/ohjeet/Suraku_Kortti-5_060208.pdf

Esteettömyyssäädösten historiaa. n.d. Esteettömyystiedon keskus. Invalidiliitto Ry. Viitattu 20.4.2016. http://www.esteeton.fi/portal/fi/esteettomyys/lainsaadanto/esteettomyysaadosten_historiaa/

Ihmisten moninaisuus. n.d. Esteettömyystiedon keskus. Invalidiliitto Ry. Viitattu 20.4.2016. http://www.esteeton.fi/portal/fi/esteettomyys/ihmisten_moninaisuus/

Ikääntyminen. n.d. Esteettömyystiedon keskus. Invalidiliitto Ry. Viitattu 20.4.2016. http://www.esteeton.fi/portal/fi/esteettomyys/ihmisten_moninaisuus/ikaantyminen/

Lainsäädäntö. n.d. Esteettömyystiedon keskus. Invalidiliitto Ry. Viitattu 20.4.2016. <http://www.esteeton.fi/portal/fi/esteettomyys/lainsaadanto/>

Lehmuspuisto, V. & Åkerblom, S. 2007. Iäkkäiden ihmisten liikuntapaikkojen suunnittelu. Opetusministeriö. Liikuntapaikkajulkaisu 94. Vammala: Rakennustieto Oy.

Moughtin C., McMahon-Moughtin, K., Signoretta, P. 2009 Urban Design - Health and the Therapeutic Environment, Architectural Press, Elsevier Ltd., Oxford.

MRL, Alueiden käytön suunnittelun tavoitteet nro 132/1999. 5.2.1999.

MRL, Rakentamisen ohjauksen tavoitteet nro 139/1999. 5.2.1999.

MRL, Rakentamiselle asetettavat vaatimukset, Esteettömyys nro 958/2012. 21.12.2012.

MRL, Ympäristönhoito nro 132/1999. 5.2.1999.

Myrkytystietokeskus, Kasvit. n.d. HUS. Viitattu 17.5. <http://www.hus.fi/sairaanhoito/sairaanhoitopalvelut/myrkytystietokeskus/kasvit/Sivut/default.aspx>

Nedućin, D., Krklješ M. & Kurtović-Folić N. 2010. Hospital outdoor spaces – Therapeutic benefits and design considerations. Novi Sad-yliopiston julkaisuja Arkkitehtuuri ja rakennustekniikka. Teknisten tieteiden tiedekunta. Serbia. Viitattu 10.4.2016. <http://www.doiserbia.nb.rs/img/doi/0354-4605/2010/0354-46051003293N.pdf>

Nurmi, L. 2005. Aikain menneitten taa. Kodin Pellervo. 3/05. Viitattu 17.5. http://www.pellervo.fi/pellervo/kp3_05/perennat.htm

Pajunen, A. & Ruotsalainen K. 2012. Suuret ikäluokat eläkeiässä. Tilastokeskuksen Hyvinvointikatsaus 1/2012. Viitattu 20.4.2016. http://www.stat.fi/artikkelit/2012/art_2012-03-12_001.html?s=0

Palvelut ja asuin ympäristöt. 2016. Ympäristöministeriö. Viitattu 20.4.2016. http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Asuminen/Ikaantyneiden_asuminen/Palvelut_ja_asuinymparistot

Pitkänen, M. 2.10.2015. Hopun palvelukeskuksen senioripuiston avajaistiedote. Vastaanottaja Noora Heikkonen. [Sähköpostiviesti]. Viitattu 10.5.2016.

Puistot ja piha-alueet. n.d. Esteettömyystiedon keskus. Invalidiliitto Ry. Viitattu 20.4.2016 http://www.esteeton.fi/portal/fi/rakennettu_ymparisto/ulkoalueet/puistot_ja_piha-alueet/

Rakennuksen esteettömyys. 2013. Ympäristöministeriö. Viitattu 20.4.2016. http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Rakentaminen/Rakennuksen_terveellisyys_ja_esteettomyys/Rakennuksen_esteettomyys

Rappe E. 2012. Asiakaslähtöistä senioriasumista – Ikäihmisen hyvinvointiin tähtäävä poikkitieteellinen tutkimushanke: Ekotehokas seniorikoti. TTS:n julkaisuja nro 414. Tekes. Viitattu 15.5.2016 www.ekotoimivakoti.fi/images/stories/tts_julkaisut/tj414.pdf

Rodiek, S. 2002. Influence of an Outdoor Garden on Mood and Stress in Older Persons. Journal of Therapeutic Horticulture, Volume XIII, Viitattu 7.4.2016. https://www.researchgate.net/publication/228475283_Influence_of_an_outdoor_garden_on_mood_and_stress_in_older_adults

Salmela, S. 2012. Ideoita japanilaistyylliseen puutarhaan. Yhteishyvä. Viitattu 12.5.2014. <https://www.yhteishyva.fi/arjen-apu/ideoita-japanilaistyylliseen-puutarhaan/0580752>

Suomen Rakennustieto Oy. RT-kortisto. Viitattu 18.5.2016. <http://www.rakennustieto.fi/rt>

Tilakeskus, Tilapalvelut. 2016. Sastamalan kaupunki. Viitattu 11.5.2016. http://www.sastamala.fi/sivu.tmpl?sivu_id=3049

Ulkoalueet. n.d. Esteettömyystiedon keskus. Invalidiliitto Ry. Viitattu 20.4.2016 http://www.esteeton.fi/portal/fi/rakennettu_ymparisto/ulkoalueet/

Ulkotilojen esteettömyyden kartoitus- ja arviointiopas. 2005. SuRaKu. Suunnittelu – Rakentaminen – Kunnossapito. HKR & SOTERA. Viitattu 20.4.2016. http://www.sotera.fi/pdf/suraku_opas.pdf

Valaistus, värit ja kontrastit. n.d. Esteettömyystiedon keskus. Invalidiliitto Ry. Viitattu 20.4.2016. http://www.esteeton.fi/portal/fi/rakennettu_ymparisto/valaistus__varit_ja_kontrastit/

Vähäsarja K. n.d. 10 hyvää syytä luontoliikuntaan. Luonto liikuttamaan – hanke. Metsähallitus. Viitattu 20.4.2016. <http://www.gcfinland.fi/news/10-hyvaa-syyta-luontoliikuntaan;jsessionid=2394C5044F567DD836BDB32DB0C61EAF.18>

HAASTATTELUT

Pehkonen, S. 2014. Kiinteistöpäällikkö. Sastamalan kaupunki, Tilakeskus. Haastattelu 27.2.2014.

Suuniitty, T. 2014. Kuntohoitaja. Hopun palvelukeskus. Haastattelu 8.5.2014.

Liite 1

SENIORIPUISTON; SEPON PUISTON PIHASUUNNITELMAT SEKÄ
TYÖSELOSTUS JA MÄÄRÄLUETTELO

Liite 2

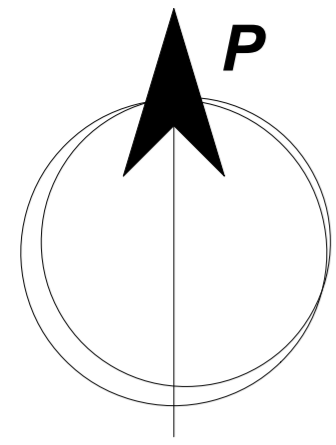
JAPANILAISHENKINEN PUUTARHA SUOMALAISITTAIN
-PIHASUUNNITELMAT

Liite 3

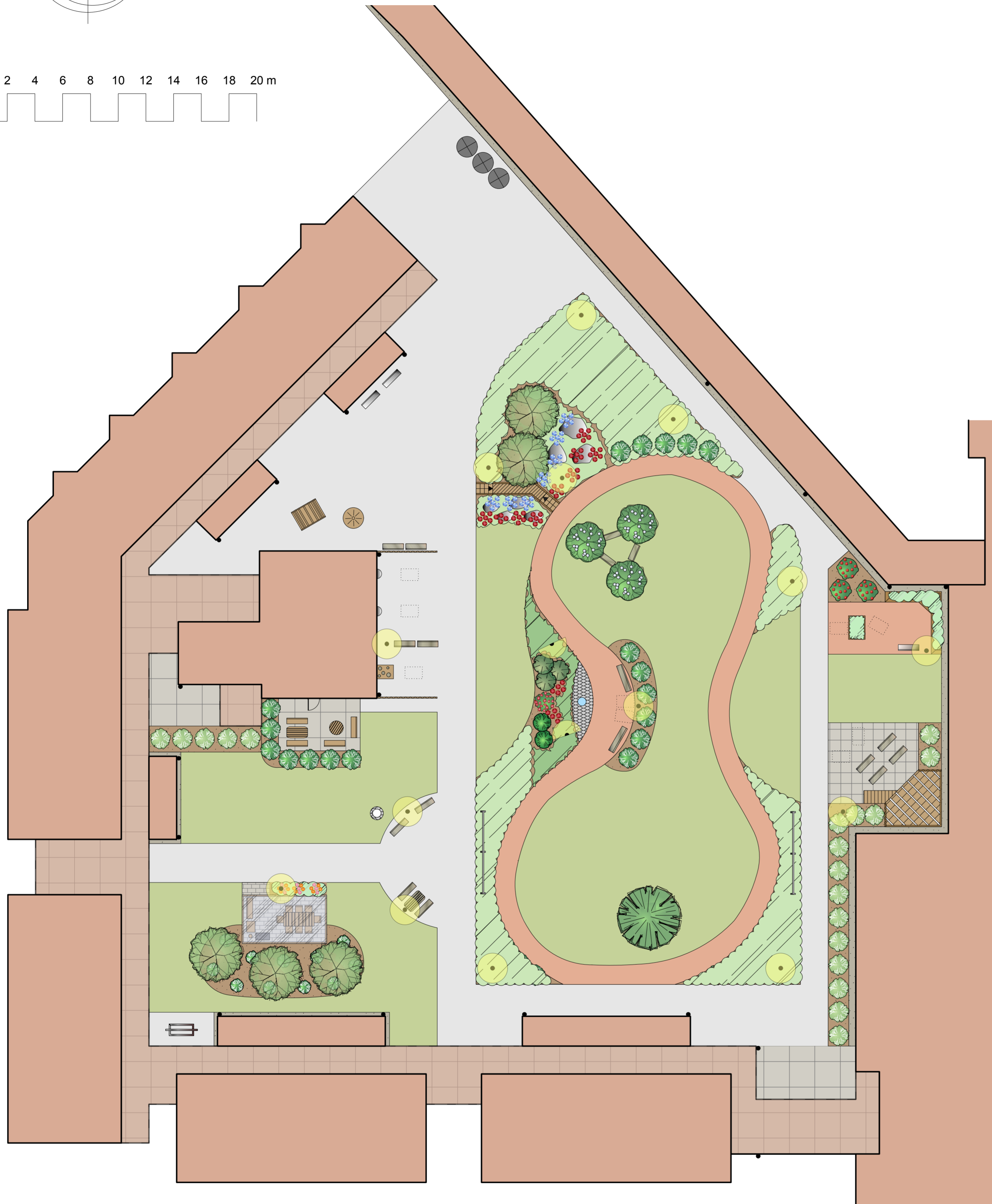
PÄIVÄTOIMINNAN OLESKELUPIHAN YLEISSUUNNITELMA

Liite 4

HOPUN PALVELUKESKUKSEN ALUEEN HOITO- JA
KEHITTÄMISSUUNNITELMA

0 2 4 6 8 10 12 14 16 18 20 m

MERKKIEN SELITYKSET:

- olemassa oleva puu
- istutettava koristepuu
- istutettava koristepensas
- istutettava marjapensas
- istutettava havupensas
- istutettava perenna/kausikasvi
- viljelylaatikko/-pöytä
- luonnonkivi
- valaisin
- kohdevalaisin
- vesiaihe
- rännikaivo
- lipputanko
- tomutusteline
- pöytäryhmä
- penkki/aluekoko pyörätuolille
- kävelytuki-kaide
- koripallokori, hernepussi-peli
- kuntoilukalusteita, -laitteita
- nurmikko
- kivituhka Ø 0-5, harmaa
- kivituhka Ø 0-5, punainen
- sokkelisepeli Ø 5-16
- kuorikate
- betonilaatoitus, sileä harmaa betonilaatta 400x400x52
- betonilaatoitus, pesubetonilaatta
- kiveys, harmaa betonikivi 200x100x50
- kiveys, luonnonkivi
- kestopuukatos valokatteella
- kestopuupatio + pergola
- maanpeittopensas
- maanpeittohavu
- maanvarainen kestopuusiltarakente ja portaat
- aitaelementti, kevytrakenteinen

Kaikki istutus- ja pihanrakennustyöt toteutetaan VRT '11- ja InfraRYL- julkaisujen sekä kohdekohtaisen työselostuksen ohjeiden mukaisesti

Tunnus	Lukumäärä	Muutos/Täydennys	Muuttanut	Päiväys

Kaupunginosa/Kylä	Kortteli/Tila	Tontti/RN:o
Rakennustoimenpide Pihasaneeraus	Piirustuslaji Viherrakentaminen	Muutos
Rakennuskohde Senioripuisto Hopun palvelukeskus Lemmenpolku 8, 38200 Sastamala	Piirustuksen sisältö Yleissuunnitelma	Mittakaava 1:200
Suunnittelija Noora Heikkinen HAMK: Maisemasuunnittelun ko, hortonomi AMK	Suunnittelijan allekirjoitus ja päiväys	

TYÖSELOSTUS

HOPUN PALVELUKESKUKSEN SENIORIPUISTON RAKENTAMINEN

Laatinut:
Suunnittelija
Noora Heikkonen
HAMK: Maisemasuunnittelun ko,
hortonomi AMK

15.7.2014
SASTAMALAN KAUPUNKI
TILAKESKUS
Aarnontie 2
38200 SASTAMALA

SISÄLLYS

YLEISTÄ	1
Tilaaja/rakennuttaja	1
Suunnittelija	1
Rakennuskohde	1
Noudatettavat asiakirjat	1
Katselmukset	1
Mittaukset ja laaduntarkkailu	2
10000 MAA-, POHJA- JA KALLIORAKENTEET	2
11000 Olevat ja poistettavat rakenteet ja rakennusosat	2
11100 Poistettava, siirrettävä ja suojattava kasvillisuus	2
11111 Poistettava kasvillisuus	2
11113 Suojattava kasvillisuus ja luontoalueet	2
11400 Poistettavat ja siirrettävät maa- ja pengerrakenteet	3
11410 Poistettavat pintamaat	3
11500 Poistettavat, siirrettävät ja suojattavat päällysrakenteet	3
14000 Pohjarakenteet	3
14300 Kuivatusrakenteet	3
14390 Muut kuivatusrakenteet	4
14391 Pintakuivatus	4
16000 Maaleikkaukset ja -kaivannot	4
16200 Maakaivannot	4
16212 Kaapelikaivannot	4
20000 PÄÄLLYS- JA PINTARAKENTEET	5
21000 Päällysrakenteen osat ja radan alusrakennekerrokset	5
21120 Suodatinkankaat	5
21200 Jakavat kerrokset, eristyskerrokset ja välikerrokset	5
21400 Päällysteet ja pintarakenteet	5
214311 Betonikivi- ja laattapäällysteet	5
21441 Luonnonkivilaatoitukset	6
21460 Liikunta- ja virkistyspaikkojen pintarakenteet	6
2146.1 Kivituhkapäällyste	6
23000 Kasvillisuusrakenteet	7
23100 Kasvualustat ja katteet	7
23111 Kasvualustat	7
23120 Katteet	7
23200 Nurmi- ja niittyverhoukset	7
23300 Istutukset	7
30000 JÄRJESTELMÄT	8
32000 Turvallisuusrakenteet ja opastusjärjestelmät	8
32200 Aidat, puomit, portit	8
33000 Sähkö-, tele- ja konetekniset järjestelmät	8
33600 Valaistusrakenteet	8

46000 Rakennelmat ja kalusteet	8
46200 Kalusteet ja varusteet	8
46210 Leikki- ja oleskelualueiden kalusteet ja varusteet	8
46290 Muut kalusteet ja varusteet	10
46291 Vesialtaat ja -rakenteet	10

LIITTEET

Liite 1	Määräluettelo
Liite 2	Hyötykasvireunus
Liite 3	Maanvarainen siltarakenne
Liite 4	Valokatteisen kestopuukatos
Liite 5	Kestopuupatio ja pergola

YLEISTÄ

Tilaaaja/rakennuttaja

Sastamalan kaupunki, tilakeskus
Aarnontie 2
38200 SASTAMALA

Simo Mäkinen
Huoltotyönjohtaja

Suunnittelija

Noora Heikkonen
HAMK: Maisemasuunnittelun ko,
hortonomi AMK

Rakennuskohde

Hopun palvelukeskuksen sisäpiha
Lemmenpolku 8
38200 SASTAMALA

Työ käsittää senioripuiston rakentamisen palvelukeskuksen länsipuoleiselle sisäpihalle.

Noudatettavat asiakirjat

Työssä on noudatettava voimassa olevia lakeja ja asetuksia sekä näitä täydentäviä turvallisuusmääräyksiä, laadittuja suunnitelmia-asiakirjoja sekä kohdekohtaista työselostusta.

Yleisenä työselostuksena käytetään Viherympäristöliiton julkaisua: Viher-
rakentamisen yleinen työselostus, VRT '11. Takuuajan hoidon yleisenä
työselostuksena käytetään Viherympäristöliiton julkaisua: Viheralueiden
hoito, VHT '14. Sovellettavina osina käytetään myös InfraRYL julkaisuja
Infrarakentamisen yleisistä laatuvaatimuksista.

Katselmukset

Työn aikana tehtävät katselmukset:

1. Ennen töiden aloittamista pidetään suunnitelmakatselmus.
2. Kasvuunlähtökatselmus
3. Luovutus- ja vastaanottokatselmus töiden päätyttyä
4. Takuukatselmus sopimuksen mukaan aikaisintaan kuukautta ennen takuuajan päättymistä, mutta viimeistään kuukausi takuuajan

päättymisestä. Mikäli takuu-aika päättyy sellaisena vuodenaikana, että tarkastuksen tekeminen on mahdotonta, ennakoidaan tarkastusajankohta ja mahdolliset korjaustoimet sellaiseen vuodenaikaan, jolloin ne on mahdollisia suorittaa.

Mittaukset ja laaduntarkkailu

Viherrakennustöiden vuoksi suoritetaan tarpeelliset mittaustyöt, kuten

- rakenteiden mitat, sijainnit ym.

Käytettävien rakentamismateriaalien laatua tulee tarkkailla työn aikana niin, ettei materiaaleja tarvitse vaihtaa ja että suunnitelman mukaiset laatuvaatimukset täyttyvät (koskee taimia, siemeniä, kasvualustoja jne.).

Tämä työselostus pohjautuu julkaisuun VRT '11 ja seuraavassa on esitetty vain poikkeamat ja täydennykset. Kts. myös julkaisut InfraRYL JA VHT'14.

10000 MAA-, POHJA- JA KALLIORAKENTEET

11000 Olevat ja poistettavat rakenteet ja rakennusosat

11100 Poistettava, siirrettävä ja suojattava kasvillisuus

11111 Poistettava kasvillisuus

Poistettavia puita ovat pihlajat (3 kpl) ja vaahterat (3 kpl). Puut ovat kooltaan pienikokoisia. Kannot poistetaan noin 40-50 cm:n syvyydeltä.

Muu poistettava kasvillisuus käsittää kaikki rakennetun alueen pensaat.

Urakka-alueelta poistettava kasvillisuus osoitetaan vielä aloituskatselmuksessa rakennuttajan yhteyshenkilön ja suunnittelijan kanssa.

Urakoitsija vastaa kasvijätteen poiskuljetuksesta.

11113 Suojattava kasvillisuus ja luontoalueet

Urakka-alueen suojattava kasvillisuus käsittää suunnitelma-asiakirjoissa esitetyt säilytettävät puut: koivut (5 kpl) ja mänty (1 kpl).

Säilytettävistä puista poistetaan huolellisuutta noudattaen alimmat oksat, jotka häiritsevät kulkua rakennettavilla reiteillä tai hankaavat varastorakennusten kattorakenteita.

Puiden juuristoalueella noudatetaan erityistä varovaisuutta ja tarvittaessa juuristoala suojataan rakennustöiden aikana.

Säilytettävien puiden juuriston turvaamiseksi juuristoalueelle ulottuva yhtenäinen massaistutus perustetaan kuoppaperustuksella, jossa yksittäiselle pensaalle kaivetaan käsivaraisesti kasvualustakuoppa.

11400 Poistettavat ja siirrettävät maa- ja pengerrakenteet

11410 Poistettavat pintamaat

Pintamaata poistetaan urakka-alueelta vain tarpeellinen määrä.

Kaivutöissä on huomioitava löytyvien irtokivien hyödyntäminen, kts. luku *21441 Luonnonkivilaatoitukset*.

Urakoitsija vastaa poiskuljetuksesta.

11500 Poistettavat, siirrettävät ja suojattavat päällysrakenteet

Sisäpihalle ulottuva asfalttipäällyste poistetaan.

Sisäpihaa ympäröivien rakennusten katoksessa sijaitsevan pesubetonilaatoituksen reuna suojataan tai osoitetaan varovaisuutta urakan aikana, jotta ne eivät vaurioidu kaivutöissä niiden lähellä työskentelyssä. Pesubetonilaatoitus on toteuttamisen jälkeen luovutuksessa moitteettomassa käyttökunnossa.

Alkuperäiset kivituhkapäällysteet poistetaan, sillä niiden sijainti muuttuu suunnitelma-asiakirjojen mukaisesti. Tämä osuus sisältyy pääasiassa työvaiheeseen pintamaanpoisto.

Maanrakennustöissä on vältettävä olemassa olevien rännikaivojen ja maanalaisen sadevesi- sekä kaapelijärjestelmän rikkoutuminen. Kohotetut kaivot madalletaan tulevan pintamaan tasalle.

Urakoitsija vastaa poiskuljetuksesta.

14000 Pohjarakenteet

14300 Kuivatusrakenteet

Puistoalueen varastorakennusten syöksytorville asennetaan rännikaivot, joista sadevesi johdetaan alueen muuhun sadevesijärjestelmään maanalaisilla sadevesiputkilla (alueella jo ennestään rännikaivoja).

14390 Muut kuivatusrakenteet

14391 Pintakuivatus

Urakka-alueen pintakuivatus toteutetaan muotoilemalla pohjamaa suunnitelma-asiakirjoissa osoitettujen pinnankorkeuksien mukaisesti. Pääsääntöisesti pintavedet johdetaan sadevesikaivoihin.

16000 Maaleikkaukset ja -kaivannot

Nurmialueilta pohjamaata kaivetaan pääosin 200 mm eli tulevan kylvönurmikon kasvualustan paksuudelta.

Istutuskaivannot tehdään 450 mm:n syvyydeltä, joka vastaa kasvualustan 400 mm:n täyttöä ja 50 mm:n katekerrosta.

Massanvaihtoon liittyvät kaivannot tehdään 450 mm:n syvyydeltä*, joka vastaa 350 mm:n mursketäyttöä ja 10 mm:n päällystettä.

Sadevesijärjestelmän kaivannot tehdään noin 1000 mm:n syvyydeltä*.

*Mikäli kaivettava pohjamaa osoittautuu laadultaan käyttökelpoiseksi, voidaan joiltakin osin kaivussyvyyttä vähentää. Käyttökelpoisia rakennekerroksia löytyy esimerkiksi olemassa olevien kivituhka-, betonilaatta- ja asfalttipäällysteiden alta.

Urakoitsija on velvollinen arvioimaan tarpeellisenä poistettavan kaivumateriaalin määrän kaivutöiden aikana. Urakassa tulee siis huomioida pohjamaan (hiekkainen sora, HkSr) ja vanhojen rakennekerrosten hyödynnettävyys täytöissä ja uusissa rakennekerroksissa.

Kaivutöissä on huomioitava löytyvien irtokivien hyödyntäminen, kts. luku 21441 *Luonnonkivilaatoitukset*.

Urakoitsija vastaa ylijäävän maa-aineksen poiskuljetuksesta.

16212 Kaapelikaivannot

Valaisinkaapeleiden ja sähköpisteiden kaivannot tehdään sallituin minimimitoituksin.

Urakoitsija vastaa ylijäävän maa-aineksen poiskuljetuksesta.

20000 PÄÄLLYS- JA PINTARAKENTEET

21000 Päällysrakenteen osat ja radan alusrakennekerrokset

21120 Suodatinkankaat

Suodatinkankaan käyttöluokka on N2.

21200 Jakavat kerrokset, eristyskerrokset ja välikerrokset

Jakava ja kantava kerros tehdään samasta murskeesta, KaM 0-32 mm. Kerrospaksuus on yhteensä 350 mm. Kerroksia ei erotella toisistaan.

Kalliomurskekerros tehdään massanvaihtona kivituhkapäällysteille, betonikiveyksille ja -laatoituksille, luonnonkiviladonnalle, sokkelisepelin pohjaksi, kestopuupation ja -luiskan pohjaksi, hyötykasvireunukselle sekä maanvaraiselle siltarakenteelle.

Täytössä on edelleen huomioitava pohjamaan ja olemassa olevien rakennekerrosten hyödynnettävyys, jonka perusteella teoreettiset täyttötilavuudet muuttuvat.

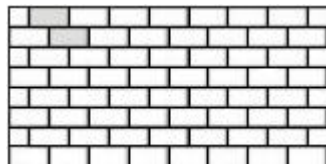
Kiviverhouksien asennusalustana käytetään kivituhkaa 0-5 mm. Kerrospaksuus on 20-100 mm riippuen päällystemateriaalista.

21400 Päällysteet ja pintarakenteet

214311 Betonikivi- ja laattapäällysteet

Betonikivipäällysteessä käytetään harmaata pihakiveä 200x100x50 mm. Kiveyksen ladontakuvio on tiililadonta.

Betonikiveyksen koko on 6 000 mm x 3 500 mm + 1 000 mm x 2 000 mm.

Betonikiveyksen ladontamalli

Betonilaatoituksessa käytetään harmaata sileää betonilaattaa 400x400x52 mm.

Pesubetonilaatoituksissa hyödynnetään alkuperäisiä talteen otettuja pesubetonilaattoja.

Liikuntaesteisille asennettujen laattojen välisten rakojen enimmäisleveys on 5 mm.

21441 Luonnonkivilaatoitukset

Lipputangon ja vesiaiheen mukula- /luonnonkiveyksissä hyödynnetään pohjamaan kaivutöistä pyöreänmallisia luonnonkiviä, jotka vastaavat yleistä mukulakiven kokoa.

Kaivutöiden suurempia muodoltaan epäsäännöllisiä kiviä hyödynnetään perennamaan perustamisessa suunnitelma-asiakirjojen mukaisesti.

21460 Liikunta- ja virkistyspaikkojen pintarakenteet

2146.1 Kivituhkapäällyste

Kivituhkapäällysteissä käytetään kivituhkaa 0-5 mm. Kerrospaksuus on tiivistettynä noin 100 mm. Kivituhkapäällysteissä käytetään harmaata ja punaista kivituhkaa suunnitelma-asiakirjojen mukaisesti.

Harmaat kivituhkakäytävät ovat 2 800 mm leveitä pelastusteinä käytettävillä osuuksilla, muilta osin 2 000 mm. Punaisen kivituhkakäytävän leveys on 1 500 mm lukuun ottamatta 3 000 mm:n penkkilevennystä.

Kohoumat ja kuopat liikuntaesteettömillä käytävillä saavat olla enintään 5 mm.

Sivuttaista kaltevuutta ei saa olla kuin $\leq 2 \%$.

Kivituhkakäytävät tasataan pinnantasaussuunnitelman mukaisesti. Harmailla kivituhkakäytävillä tehdään minimikallistukset sadevesikaivoja kohti.

Punaisella kivituhkakäytävällä saa käyttää enintään 1 000 mm:n korkeuseroja merkityissä kohdissa. Enimmäiskallistuksena pidetään 5-8 %:n kaltevuutta nousuissa ja laskuissa. Jos käytetään näitä enimmäiskallistuksia, matka saa olla enintään kuusi metriä (6 m) ilman lepotasanteita.

Tarkoitus on luoda sisemmälle kuntolenkille kulkuun haastetta tasoerojen avulla.

Rakennuksien sokkelien vierelle tehdään sepelireunus suunnitelma-asiakirjojen mukaisesti. Sokkelisepelireuna on olemassa osissa rakennuksien vierustoilla, joten sokkelisepelin menekki arvioidaan maanrakennusvaiheessa.

23000 Kasvillisuusrakenteet

23100 Kasvualustat ja katteet

23111 Kasvualustat

Puu- ja pensasistutusten kasvialustan kerrospaksuus on 400 mm.

Nurmikon kasvialustan kerrospaksuus on 200 mm huomioiden 24 %:n tiivistyminen. Kasvialusta nurmialueilla rakennetaan nurmikkotyypin A2 mukaisesti.

Kasvialustoina istutuksiin käytetään kukkamultaa ja nurmikkoon yleis-
multaa.

23120 Katteet

Istutusten katekerroksen paksuus on 50 mm. Istutusalueita ei suojata katekankaalla.

23200 Nurmi- ja niittyverhoukset

Kohteen nurmikon luokitus on A2. Kaikki nurmialueet ovat kylvönurmikkoa. Siemenseoksen käyttöluokka on 1.

23300 Istutukset

Istutettavat kasvit on ilmoitettu kasviluettelossa ja istutusten lajikohtaiset paikat on esitetty istutussuunnitelmassa.

Istutettavat puut tuetaan.

Kasviluettelossa annettujen istutusvälien ohjeita sovelletaan kasvilajikohtaisesti. Esimerkiksi maanpeittopensaain suositeltava istutustiheys on harvennettavissa (huomioitu jo istutussuunnitelmassa). Mikäli kasvimääräarvio muuttuu maanrakennustöiden edetessä merkittävästi, on urakoitsija velvollinen ilmoittamaan tästä rakennuttajalle hyvissä ajoin, ennen kasvitilauksen tekemistä.

Mikäli istutusta ei tehdä heti taimien saavuttua työmaalle, on niiden suojaamisesta ja kastelusta huolehdittava säännöllisesti.

30000 JÄRJESTELMÄT

32000 Turvallisuusrakenteet ja opastusjärjestelmät

32200 Aidat, puomit, portit

Kävelytukikaiteet asennetaan suunnitelma-asiakirjoissa osoitetuille paikoille.

Kaiteet ovat kaksitasoisia.

*Esimerkki
kävelytukikaidemallista*

33000 Sähkö-, tele- ja konetekniset järjestelmät

33600 Valaistusrakenteet

Puistoon asennetaan 14 valaisinpylvästä ja 2 kohdevalaisinta.

Valaisinmallit valitaan rakennuttajan kanssa, kun asennustyö on ajankohdainen.

46000 Rakennelmat ja kalusteet

46200 Kalusteet ja varusteet

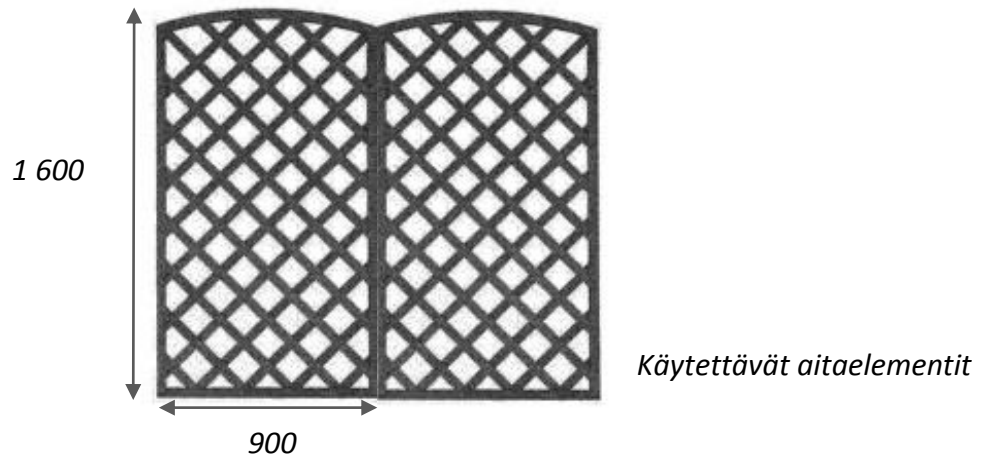
46210 Leikki- ja oleskelualueiden kalusteet ja varusteet

Puutarhakalusteet ja penkit sijoitetaan suunnitelma-asiakirjoissa merkityille paikoille, ensisijaisesti kuntolenkin levennykseen ja puoliympyrään.

Penkkien mittavaatimukset: penkkien istuinsyvyys 430 mm, selkänöjan korkeus 500 mm, käsinojien korkeus penkistä 200 mm, istuinkorkeus 450 mm tai jäykkänivelisille 500–550 mm. Pyörätuolista voi siirtyä 500 mm korkuiselle penkille. Penkin etualareunassa ei saa olla tukirakennetta, joka hankaloittaa nousemista.

2 koripallorengasta asennetaan rakennuksen seinustalle eri korkeuksiin siten, että korja voi heitellä sekä seisten että pyörätuolissa istuen. Koripallorengaita ei asenneta kiinteästi, vaan korit on mahdollista varastoida.

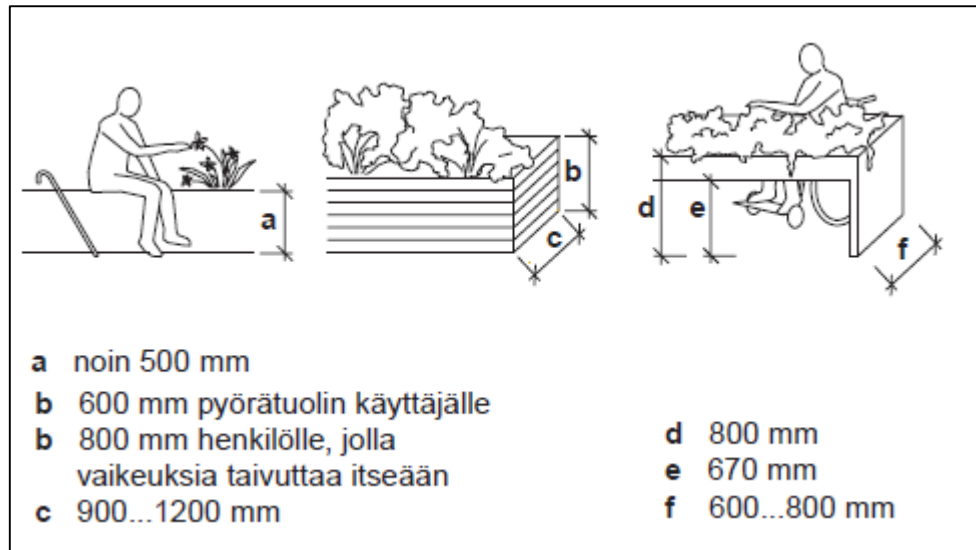
Aitaelementtien asennus suunnitelma-asiakirjojen osoittamaan paikkaan. Aitaelementtejä 900 x 1 600 mm asennetaan 2 kpl kummallekin rakennuksen kulmalle.

Kuntoilulakusteet/-välineet asennetaan paikoilleen valmistajan ohjeiden mukaisesti suunnitelma-asiakirjoissa merkitylle alueelle. Mahdollisia penkkeihin kuuluvia kuntoilulaitteita asennetaan rakennuttajan ohjeistuksen mukaisesti. Välineiden mukana tulevat asennus-, käyttö- ja huolto-ohjeet tulee luovuttaa rakennuttajalle.

Hyötykasvinurkkauksen hyötykasvireunus rakennetaan suunnitelma-asiakirjoissa merkittyyn paikkaan. Hyötykasvireunus rakentuu edestä kolmelle eri korkeudelle: 500 mm istuttavan osuuden korkeus, 600 mm korkeus pyörätuolissa istuvalle ja 800 mm korkeus jäykkäniveliselle seisten. Ohjeelliset rakennusmitat ovat työselostuksen liitteenä.

Hyötykasvipöytä rakennetaan ohjeistetulle paikalle. Hyötykasvipöydän mittavaatimukset: korkeus 800 mm, jalkatilan korkeus 670 mm leveys 1 200 (kummallekin puolelle mahtuu pyörätuolilla), pituus 1 700 mm.

Ohjeistus liikuntaesteisen kasvireunuksista (RT 09-10884)

Suunnitelma-asiakirjoissa esitetty maanvarainen siltarakenne rakennetaan paikallaan mitoitettuna kestopuumateriaalista. Ohjeelliset rakennusmitat ovat työselostuksen liitteenä. Siltarakenteen kaideratkaisuun voidaan tarvittaessa lisätä toinen alempi tai poikittainen suojakaide.

Valokatteisen kestopuukatoksen rakentaminen. Ohjeelliset rakennusmitat ovat työselostuksen liitteenä.

Kestopuupation ja -luiskan sekä pergolan rakentaminen. Ohjeelliset rakennusmitat ovat työselostuksen liitteenä. Tomutusteline asennetaan suunnitelma-asiakirjojen osoittamalle paikalleen.

46290 Muut kalusteet ja varusteet

46291 Vesialtaat ja -rakenteet

Pienimuotoinen vesiaihe asennetaan suunnitelma-asiakirjoissa osoitetulle paikalle.

Hopun palvelukeskuksen senioripuiston rakentaminen

Luettelo perustuu työselostukseen.

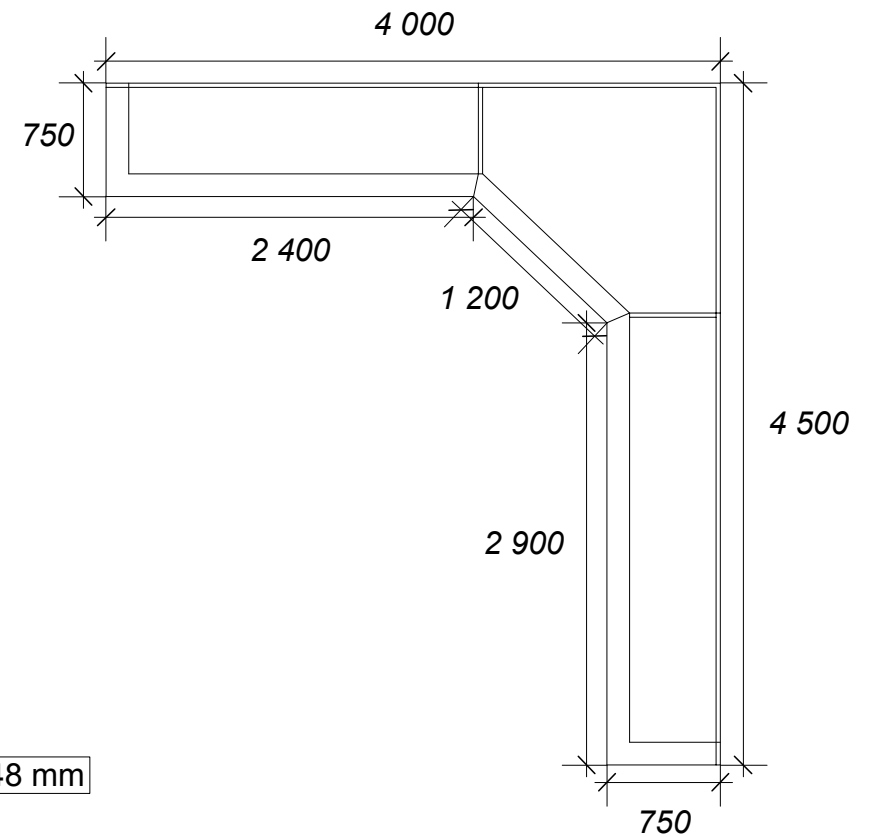
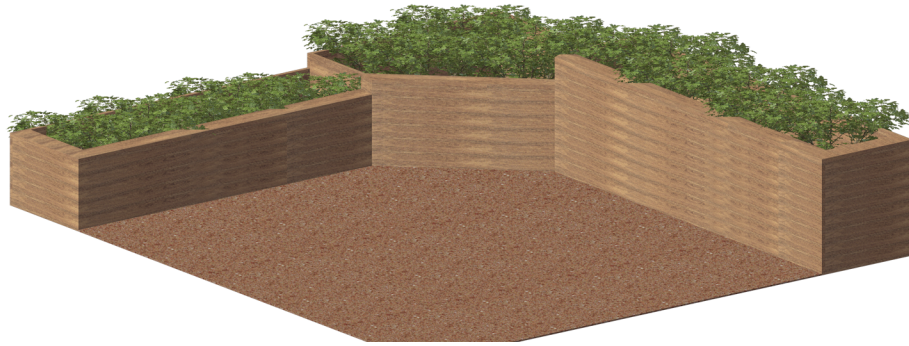
Määrät ovat teoreettisia ja huomiota on olemassa olevien rakennekerrosten hyödynnettävyys urakassa.

Tunniste	Rakennusosa	Yksikkö	Määrä
10000	MAA-, POHJA- JA KALLIORAKENTEET		
11000	Olevat ja poistettavat rakenteet ja rakennusosat		
11100	Poistettava, siirrettävä ja suojattava kasvillisuus		
11111	Poistettava kasvillisuus (sis. kuljetuksen)		
	Puiden poisto (helppo)	kpl	3
	Pensaiden poisto	m ² tr	125
11113	Suojattava kasvillisuus ja luontoalueet		
	Puiden suojaus + tarvittavat leikkaukset	kpl	6
11400	Poistettavat ja siirrettävät maa- ja pengerrakenteet		
11410	Poistettavat pintamaat (sis. kuljetuksen)		
	Pintamaan poisto	m ² tr	2 400
11500	Poistettavat, siirrettävät ja suojattavat päällysrakenteet (sis. kuljetuksen)		
	Asfaltin poisto	m ² tr	80
	Betonilaatoituksen reunan suojaus	m ² tr	-
	Rännikaivojen suojaus	kpl	4
14000	Pohjarakenteet		
14300	Kuivatusrakenteet		
	Maanalaisen sadevesijärjestelmä	mtr	-
	Rännikaivot	kpl	13
14390	Muut kuivatusrakenteet		
14391	Pintakuivatus		
	Pinnan muotoilu (leikkaukset, täytöt)	m ² tr	-
16000	Maaleikkaukset ja -kaivannot		
16200	Maakaivannot (sis. kuljetuksen)		
	Nurmikaivannot 200 mm:n syvyydeltä	m ³ ktr	157
	Istutuskauvannot 450 mm:n syvyydeltä	m ³ ktr	168
	Massanvaihdon kauvannot 450 mm:n syvyydeltä	m ³ ktr	554
	Sadevesijärjestelmän kauvannot n.1 m:n syvyydeltä	m ³ ktr	-
16212	Kaapelikaivannot (sis.kuljetuksen)		
	Sähköpisteiden ja valaisinkaapeleiden kauvannot	mtr	-
20000	PÄÄLLYS- JA PINTARAKENTEET		
21000	Päällysrakenteen osat ja radan alusrakennekerrokset		
21120	Suodatinkankaat		
	Suodatinkangas, käyttöluokka N2	m ²	1 230
21200	Jakavat kerrokset, eristyskerrokset ja välikerrokset		
	Jakava+kantava kerros murskeesta KaM 0-32 mm kerrospaksuus 350 mm alue 1230 m ²	m ³ rtr	430
21400	Päällysteet ja pintarakenteet		

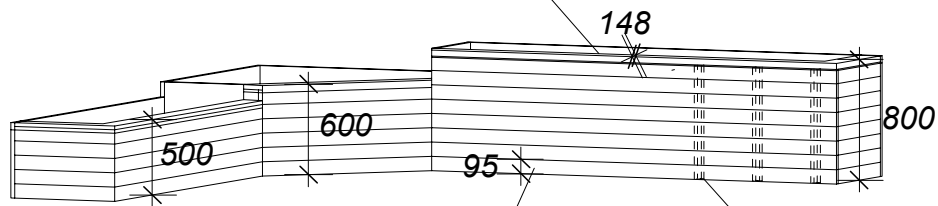
214311	Betonikivi- ja laattapäällysteet		
	Betonikiveys, harmaa pihakivi 200x100x50 mm	m ² tr	24
	Betonilaatoitus, harmaa sileä betonilaatta 400x400x52 mm	m ² tr	34
	Betonilaatoitus, pesubetonilaatta (vanhoista rakenteista hyödynnettävät)	m ² tr	49
21441	Luonnonkivilaatoitukset		
	Mukulakiveys, luonnonkivi (kaivusta hyödynnettävät)	m ² tr	6,5
21460	Liikunta- ja virkistyspaikkojen pintarakenteet		
	Kivituhrapäällyste, 0-5 mm, harmaa	m ² tr	841
	Kivituhrapäällyste, 0-5 mm, punainen	m ² tr	195
	Sokkelisora, 6-16 mm	m ² tr	59
23000	Kasvillisuusrakenteet		
23100	Kasvialustat ja katteet		
23111	Kasvialustat		
	Istutusten kasvialusta 400 mm	m ³ rtr	150
	Nurmikon kasvialusta 200 mm (A2)	m ³ rtr	160
23120	Katteet		
	Istutusten katekerros 50 mm	m ³ rtr	20
23200	Nurmi- ja niittyverhoukset		
	A2 kylvönurmikko, siemenseos käyttöluokka 1	m ² tr	786
23300	Istutukset		
	Puut	kpl	3
	Pensaat	kpl	125
	Perennat	kpl	40
30000	JÄRJESTELMÄT		
32000	Turvallisuusrakenteet ja opastusjärjestelmät		
3220	Aidat, puomit, portit		
	Kävelytukikaiteet (2 kpl)	mtr/kpl	6
33000	Sähkö-, tele- ja konetekniset järjestelmät		
33600	Valaistusrakenteet		
	Pylväsvalaisimet	kpl	14
	Kohdevalaisimet	kpl	2
46000	Rakennelmat ja kalusteet		
46200	Kalusteet ja varusteet		
46210	Leikki- ja oleskelualueiden kalusteet ja varusteet		
	Puutarhakalusteryhmät ja penkit	kpl	2+6
	Koripallorenkaat	kpl	2
	Aitaelementit	kpl	4
	Kuntoilukalusteet	kpl	2
	Hyötykasvirakenteet	kpl	2
	Kestopuupatio ja -luiska	m ² tr	14+2
	Pergola	m ² tr	14
	Valokatteinen kestopuukatos	m ² tr	21
	Maanvarainen siltarakenne	m ² tr	4
	Tomutusteline	kpl	1
46290	Muut kalusteet ja varusteet		
46291	Vesialtaat ja -rakenteet		
	Vesiaihe	kpl	1

HYÖTYKASVIREUNUS

1:50

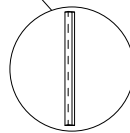

istuinlauta: kestopuu 48 x 148 mm

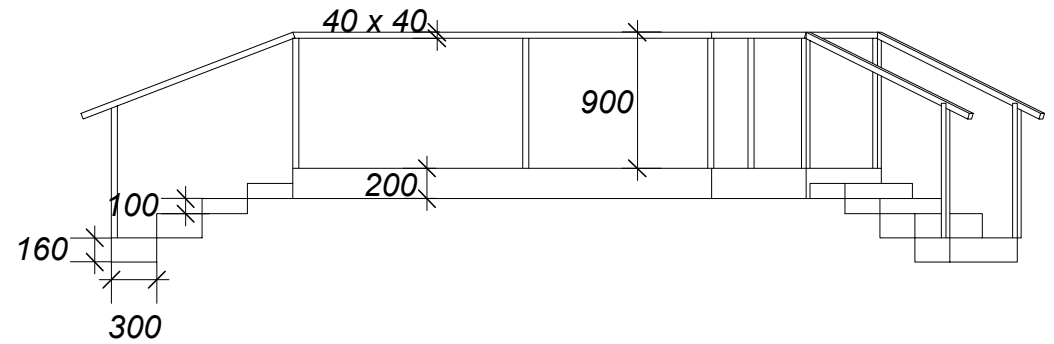
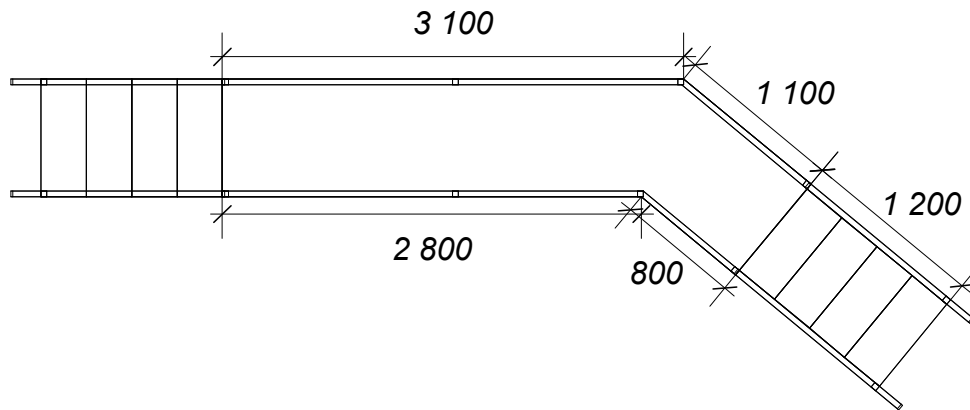
reuna: kestopuu 95 x 28 mm

tukitolpat: kestopuu 48 x 48 mm

MAANVARAINEN SILTARAKENNE

1:50

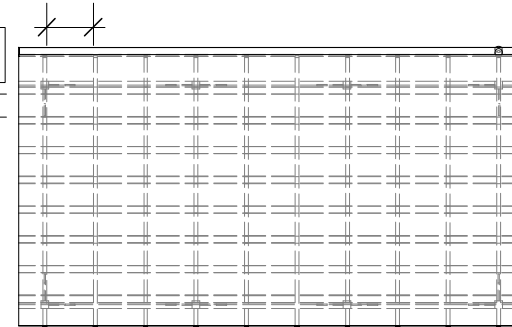
Valokatteinen kestopuukatos

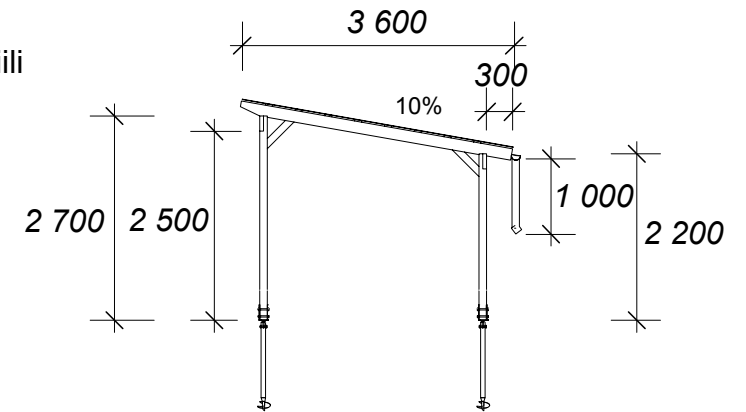
Yläprofiili
1:100

poikkiruode
50x150
k 600

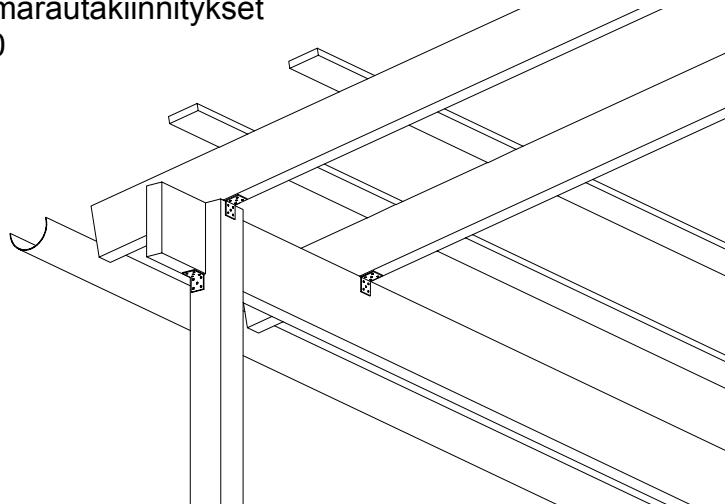
pitkä ruode
21x95
k 400

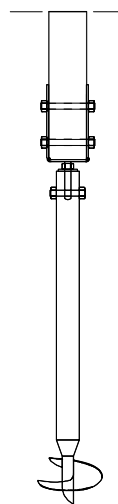
Sivuprofiili
1:100

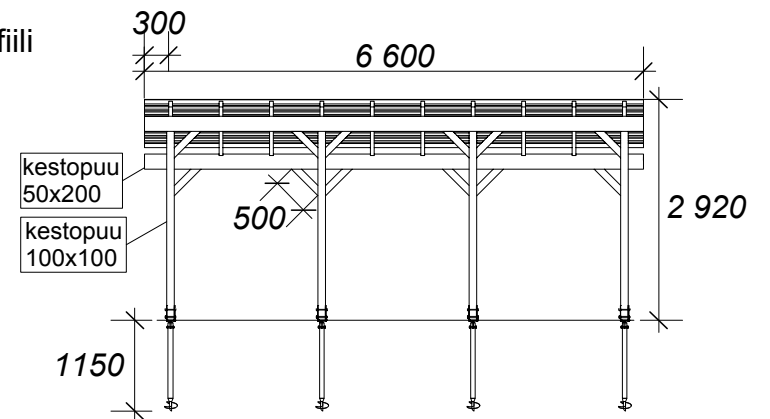
Kulmarautakiinnitykset
1:20

Ruuviperustus

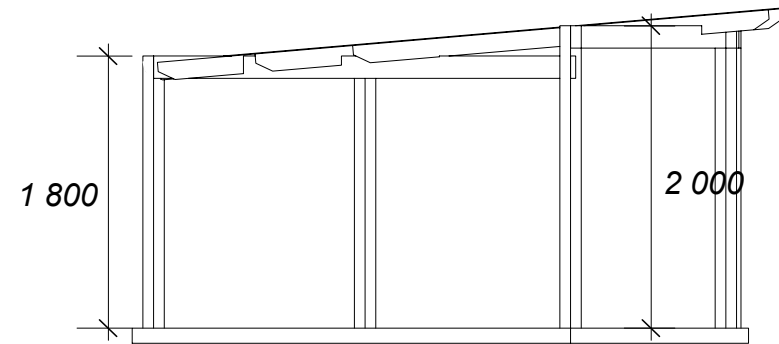
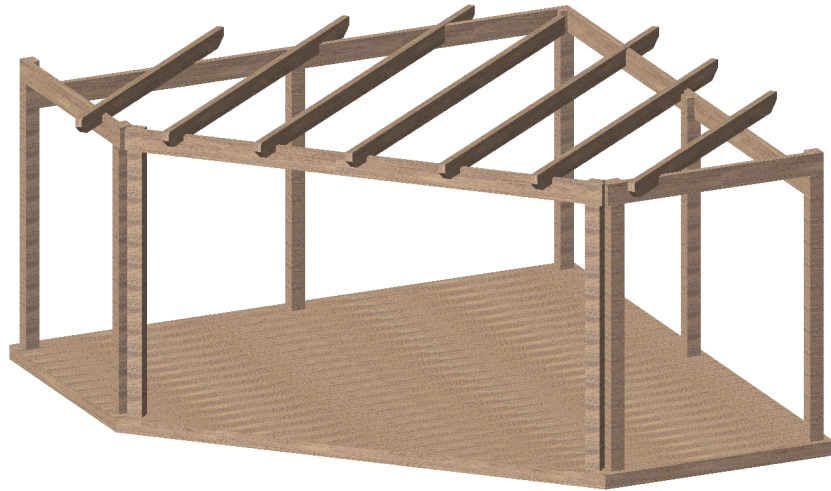

Etuprofiili
1:100

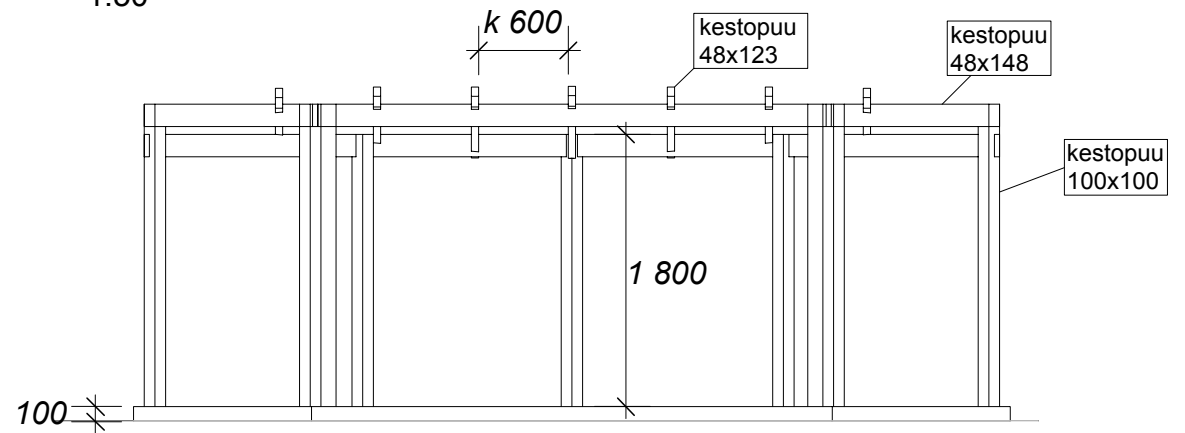

KESTOPUUPATIO JA PERGOLA

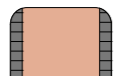

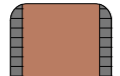

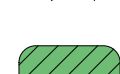

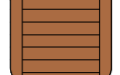

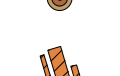

Sivuprofiili
1:50

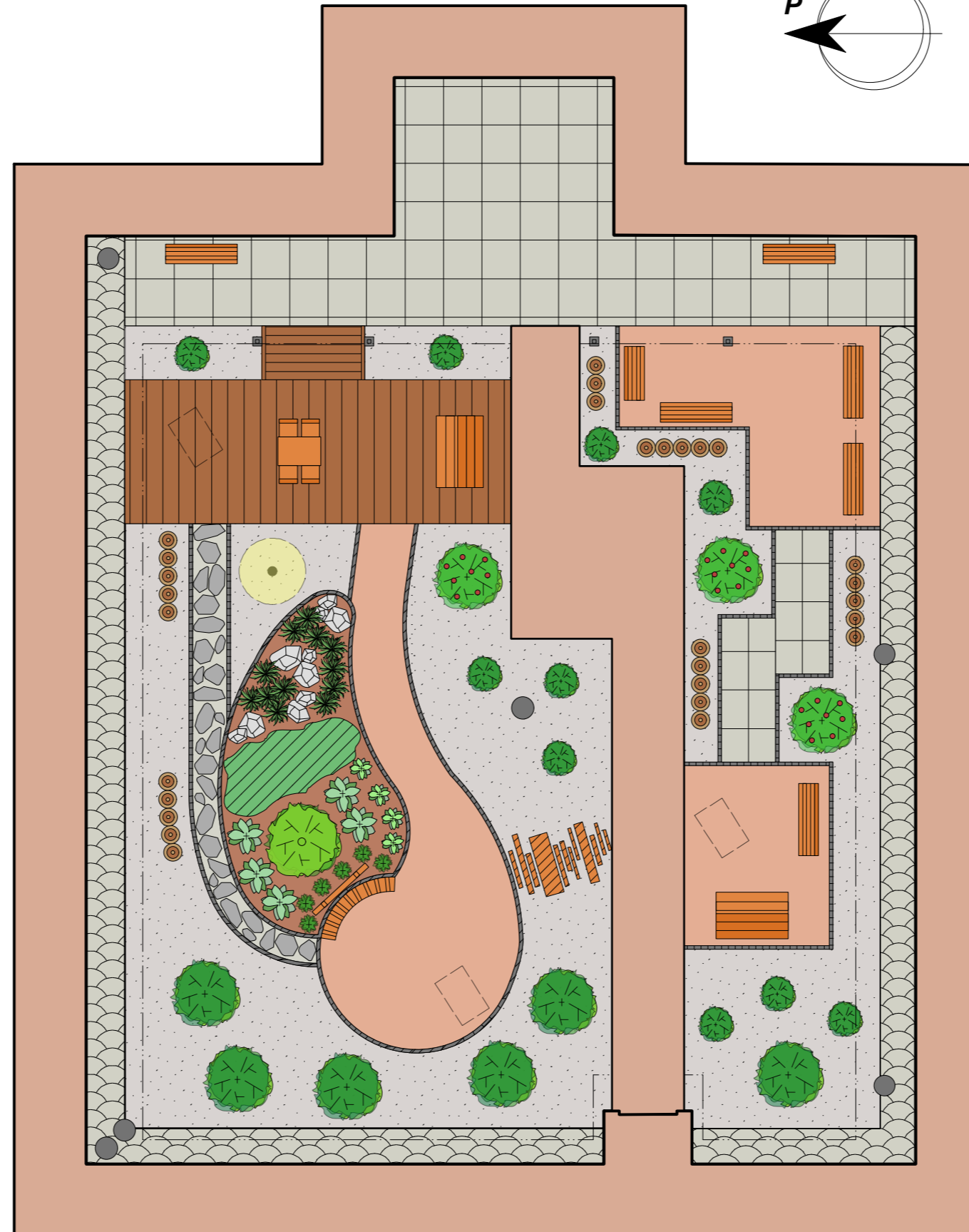
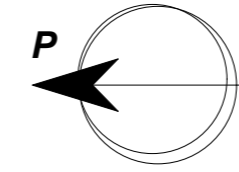
Etuprofiili
1:50

MERKKIEN SELITYKSET:

marjakuusi (olemassa oleva)	singeli, sekaväri
alppiruusu	kivituhka: ø 0-5, punainen
antiikkikivi-reunus: 179 x 119 x 60, musta
laakasnikataja	kuorikate: mänty
antiikkikivi-reunus: 179 x 119 x 60, musta
sinikataja	luonnonkivipolku + kivituhka: ø 0-5, harmaa
antiikkikivi-reunus: 179 x 119 x 60, musta
kuunliija	betonilaatoitus: 500 x 500 x 50, harmaa, sileä
antiikkikivi-reunus: 179 x 119 x 60, musta
kotkansiipi	mukulakiveys: harmaa
hopeatoppo	kestopuuterassi:
maanpinnan tasolle upotettu
peittolehti	kestopuusilta: maan varainen
+ kaarikaiteet
luonnokivi	sadevesikaivo
pöllirivi:
eri korkuisia	aluekoko
pyörätuolille
astinlaudat:
eri levyisiä	pylväsvalaisin
aitaelementti*	kaaripenkki
*aitamalli	keinu
*aitamalli	penkki

0 2 4 6 8 10 m

Tunnus	Lukumäärä	Muutos/Täydennys	Muuttanut	Päiväys
--------	-----------	------------------	-----------	---------

Kaupunginosa/Kylä	Kortteli/Tila	Tontti/RN:o
Rakennustoimenpide Pihasaneeraus	Piirustuslaji Viherrakentaminen	Muutos
Rakennuskohde Japanilaishenkinen puutarha suomalaisittain Hopun palvelukeskus Lemmenpolku 8, 38200 Sastamala	Piirustuksen sisältö Yleissuunnitelma	Mittakaava 1:150
Suunnittelija Noora Heikkonen HAMK: Maisemasuunnittelun ko, hortonomi AMK	Suunnittelijan allekirjoitus ja päiväys	

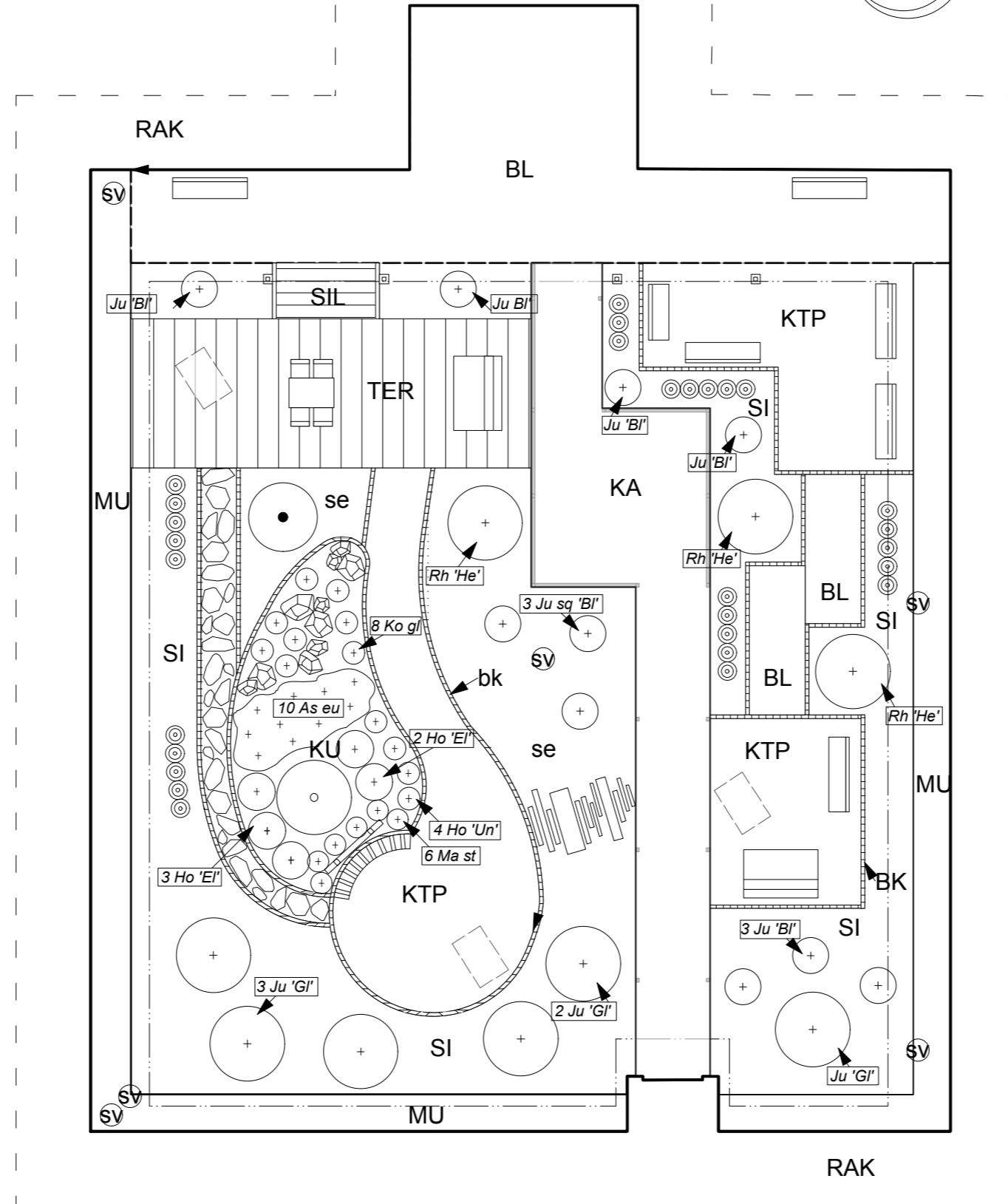
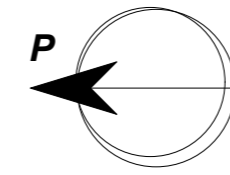
SELITYKSET:

KA	katos		kaaripenkki
TER	kestopuuterassi: maanpinnan tasolle upotettu		astinlaudat: eri levyisiä
SIL	kestopuusilta: maanvarainen + kaarikaiteet		luonnokivi
SV	sadevesikaivo		pöllireunus: eri korkuisia
BL	betonilaatoitus: 500 x 500 x 50, harmaa, sileä		penkki
KU	kuorikate: mänty		keinu
KTP	kituhka: Ø 0-5, punainen		pöytäryhmä
MU	mukulakiveys: harmaa		olemassa oleva pensas
SI	singeli, sekaväri		istutettava kasvi
BK	antiikkikivi-reunus: 179 x 119 x 60, musta		pylväsvalaisin
	luonnonkivipolku + kivituhka: Ø 0-5, harmaa		aluekoko pyörätuolille
	aitaelementti*		*aitamalli

KASVILUETTELO

Lyhenne	Tieteellinen nimi	Suomalainen nimi	kpl
As eu	Asarum europaeum	peittolehti	10
Ho 'El'	Hosta 'Elegans'	komeasinikuunlija	5
Ho 'Un'	Hosta 'Undulata'	kirjokuunlija	4
Ju 'Gl'	Juniperus horizontalis 'Glauc'	sinilaakakataja	6
Ju 'Bl'	Juniperus squamata 'Blue Star'	(kääpiö)sinikataja	10
Ko gl	Koeleria glauca	hopeatoppo	8
Ma st	Matteuccia struthiopteris	kotkansiiپی	6
Rh 'He'	Rhododendron 'Hellikki'	nukka-alppiruusu	3

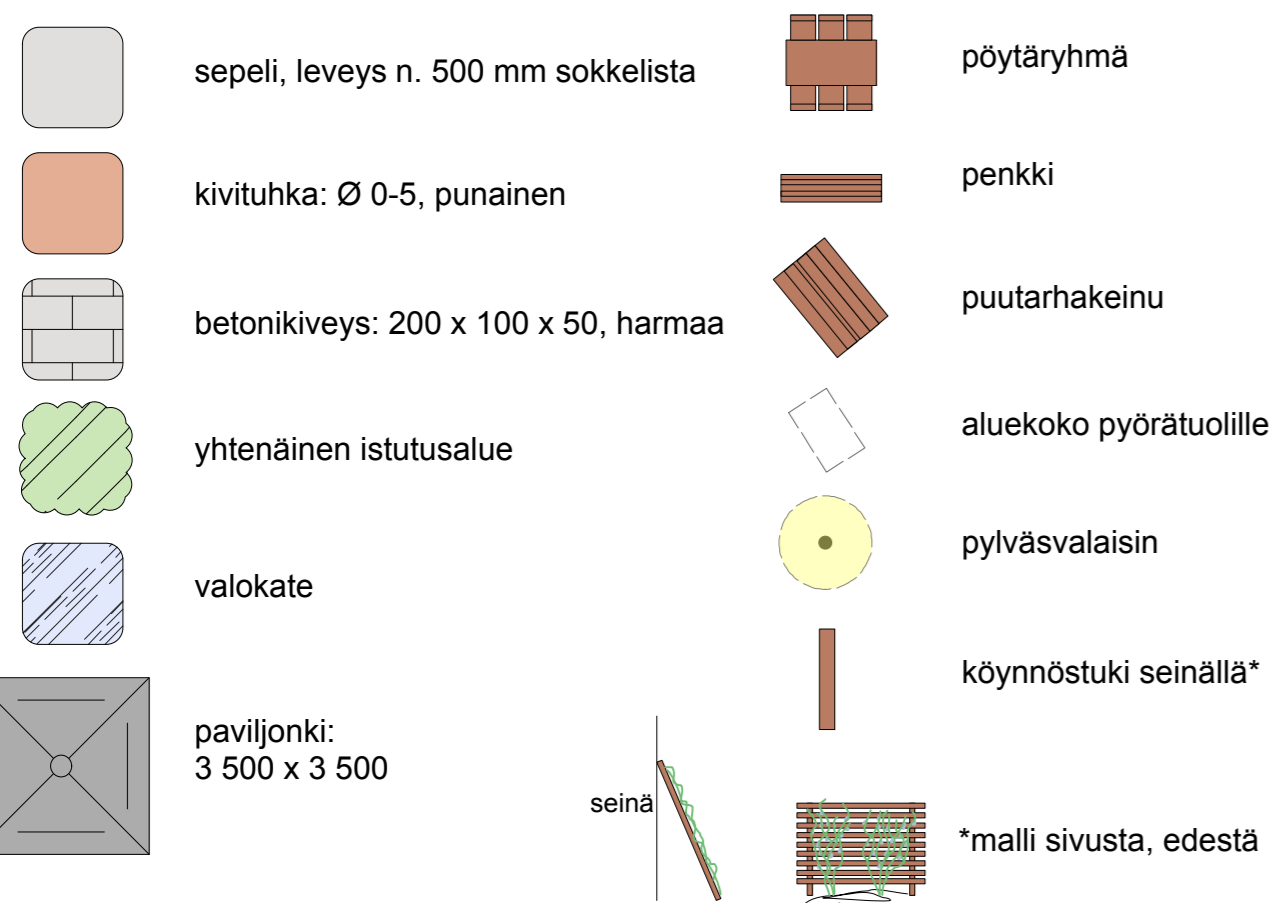
0 2 4 6 8 10 m

Tunnus	Lukumäärä	Muutos/Täydennys	Muuttanut	Päiväys

Kaupunginosa/Kylä	Kortteli/Tila	Tontti/RN:o
Rakennustoimenpide	Piirustuslaji	Muutos
Pihasaneeraus	Viherrakentaminen	
Rakennuskohde	Piirustuksen sisältö	Mittakaava
Japanilaisen puutarhan suunnitelma suomalaisittain	Istutussuunnitelma	1:150
Hopun palvelukeskus		
Lemmenpolku 8, 38200 Sastamala		
Suunnittelija	Suunnittelijan allekirjoitus ja päiväys	
Noora Heikkonen		
HAMK: Maisemasuunnittelun ko, hortonomi AMK		

MERKKIEN SELITYKSET:

ISTUTUKSET:

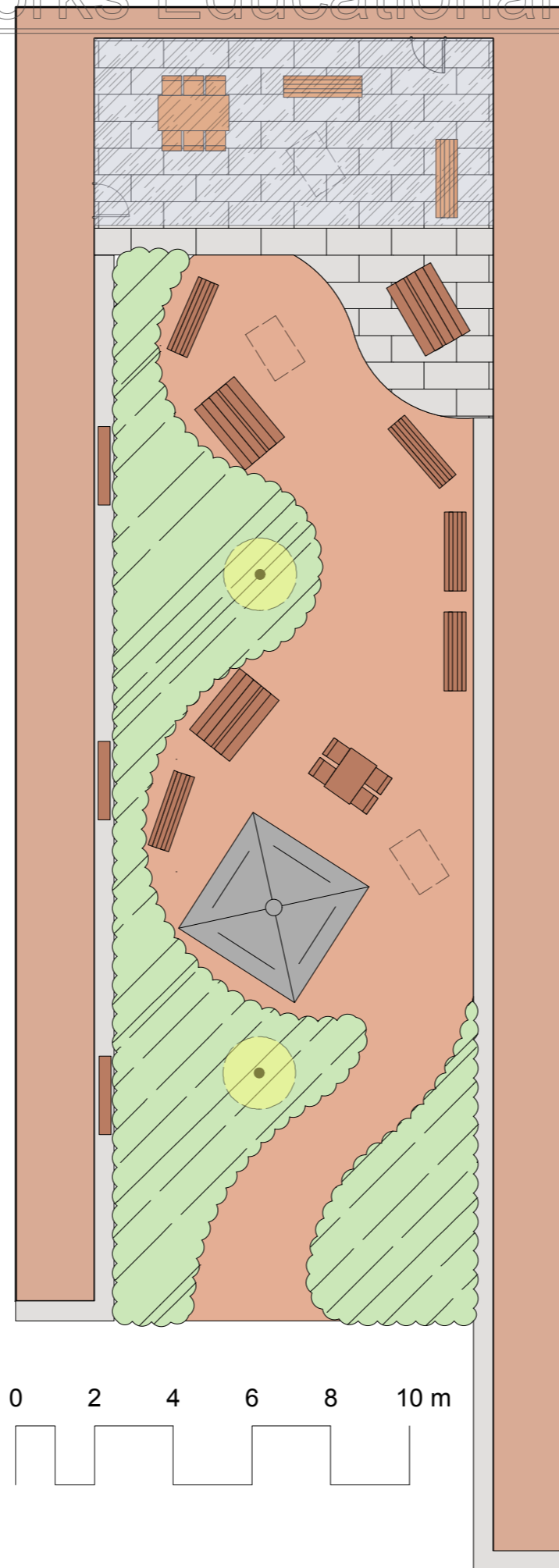
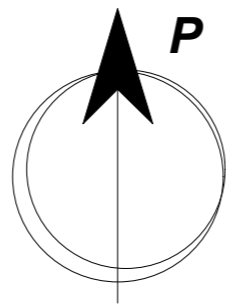
-Istutuksissa käytetään runsaasti aurinkoisen kasvupaikan maatais- eli perinneperennoja. Ne ovat monivuotisia kasveja, joita on viljelty Suomessa jo vuosikymmeniä. Perinneperennat ovat kestäviä, kilpailukykyisiä rikkaruohoja vastaan ja siten helppohoitaisia.

-Esimerkkilajeja perinneperennoista

>kartanopioni	Paeonia x hybrida
>särkynytsydän	Lamprocapnos spectabilis
>kevätvuohenjuuri	Doronicum orientale
>päivänkakkara	Leucanthemum vulgare
>kultapallo	Rudbeckia laciniata 'Goldball'
>ukonkello	Campanula latifolia
>peurankello	Campanula glomerata
>ritarinkannukset	Delphinium
>vuorikaunokki	Centaurea montana
>syysasteri	Aster novi-belgii
>päivänliljat	Hemerocallis
>palavarakkauk	Lychnis chalcidonica
>punapäivänkakkara	Tanacetum coccineum
>ruusumalva	Malva alcea

-Lisäksi istutetaan ympärivuotista vihreää havukasvein ja yksittäisiä koristepensaita perennaistutusten joukkoon. Kartiohavuilla ja erilaisilla pikkupensaila saadaan korkeuseroja ja vaihtelua suureen kasvimassaan.

Vectorworks Educational Version

0 2 4 6 8 10 m

Vectorworks Educational Version

Tunnus	Lukumäärä	Muutos/Täydennys	Muuttanut	Päiväys

Kaupunginosa/Kylä	Kortteli/Tila	Tontti/RN:o
Rakennustoimenpide	Piirustuslaji	Muutos
Pihasaneeraus	Viherrakentaminen	
Rakennuskohde	Piirustuksen sisältö	Mittakaava
Päivätoiminnan oleskelupiha Hopun palvelukeskus Lemmenpolku 8, 38200 Sastamala	Yleissuunnitelma	1:150
Suunnittelija	Suunnittelijan allekirjoitus ja päiväys	
Noora Heikkonen HAMK: Maisemasuunnittelun ko, hortonomi AMK		

Hopun palvelukeskuksen alueen hoito- ja kehittämissuunnitelma

Laatinut:
Noora Heikkonen
HAMK: Maisemasuunnittelun ko,
hortonomi AMK

Sastamalan kaupunki
Tilakeskus

SISÄLLYS

1	YLEISTÄ	1
1.1	Suunnittelualue.....	1
1.2	Tavoitteet.....	2
1.3	Lohkojako.....	2
2	LOHKOJEN NYKYTILANTEEN KARTOITUS, KEHITTÄMISTARVE JA HOITOTOIMENPITEET	3
2.1	Lohko 1	4
2.1.1	Kehittämistarve.....	4
2.1.2	Hoito	4
2.1.3	Nurmikot.....	5
2.1.4	Kausikasvit, sipuli- ja mukulakasvit.....	5
2.1.5	Perennat	6
2.1.6	Pensaat	6
2.1.7	Puut.....	7
2.1.8	Betonikiveys ja - laatoitukset	8
2.1.9	Kivituhkapäällysteet	8
2.1.10	Kuivatusrakenteet	8
2.1.11	Taitorakenteet	9
2.1.12	Kalusteet ja varusteet.....	9
2.1.13	Toimintavälineet.....	9
2.1.14	Laitteet ja järjestelmät	9
2.1.15	Talvihoito ja puhtaanapito	9
2.2	Lohko 2	10
2.2.1	Kehittämistarve.....	11
2.2.2	Hoito	11
2.2.3	Perennat	11
2.2.4	Pensaat	12
2.2.5	Betoni- ja luonnonkivilaatoitukset	13
2.2.6	Kivituhkapäällysteet	13
2.2.7	Kuivatusrakenteet	13
2.2.8	Taitorakenteet	13
2.2.9	Kalusteet ja varusteet.....	14
2.2.10	Laitteet ja järjestelmät	14
2.3	Lohko 3	14
2.3.1	Kehittämistarve.....	15
2.3.2	Hoito	15
2.3.3	Perennat	15
2.3.4	Pensaat	16
2.3.5	Köynnökset.....	16
2.3.6	Betonikiveykset	16
2.3.7	Kivituhkapäällysteet	17
2.3.8	Kuivatusrakenteet	17
2.3.9	Taitorakenteet	17
2.3.10	Kalusteet ja varusteet.....	17
2.4	Lohko 4	18

2.4.1	Kehittämistarve.....	18
2.4.2	Hoito	18
2.4.3	Nurmikot.....	19
2.4.4	Perennat	19
2.4.5	Pensaat	20
2.4.6	Puut.....	20
2.4.7	Betonikiveykset	20
2.4.8	Kuivatusrakenteet	21
2.4.9	Kalusteet ja varusteet.....	21
2.4.10	Puhtaanapito	21
2.5	Lohko 5	21
2.5.1	Kehittämistarve.....	22
2.5.2	Hoito	24
2.5.3	Nurmikot.....	24
2.5.4	Pensaat	24
2.5.5	Puut.....	25
2.5.6	Betonilaatitukset ja asfalttipäällysteet	25
2.5.7	Kivituhka- ja sorapäällysteet	25
2.5.8	Kuivatusrakenteet	26
2.5.9	Kalusteet ja varusteet.....	26
2.5.10	Toimintavälineet ja alustat	26
2.5.11	Laitteet ja järjestelmät	26
2.5.12	Talvihoito ja puhtaanapito	26
2.6	Lohko 6	27
2.6.1	Kehittämistarve.....	27
2.6.2	Hoito	29
2.6.3	Nurmikot.....	30
2.6.4	Pensaat	30
2.6.5	Puut.....	30
2.6.6	Betonilaatitukset ja asfalttipäällysteet	30
2.6.7	Sorapäällysteet.....	31
2.6.8	Kuivatusrakenteet	31
2.6.9	Kalusteet ja varusteet.....	31
2.6.10	Laitteet ja järjestelmät	31
2.6.11	Talvihoito ja puhtaanapito	31
2.7	Lohko 7	32
2.7.1	Kehittämistarve.....	32
2.7.2	Hoito	33
2.7.3	Nurmikot.....	33
2.7.4	Perennat	33
2.7.5	Pensaat	34
2.7.6	Köynnökset.....	34
2.7.7	Puut.....	34
2.7.8	Betonilaatitukset ja asfalttipäällysteet	34
2.7.9	Kivituhka- ja sorapäällysteet	35
2.7.10	Kuivatusrakenteet	35
2.7.11	Kalusteet ja varusteet.....	35
2.7.12	Laitteet ja järjestelmät	35
2.7.13	Talvihoito ja puhtaanapito	35
2.8	Lohko 8	36
2.8.1	Kehittämistarve.....	36

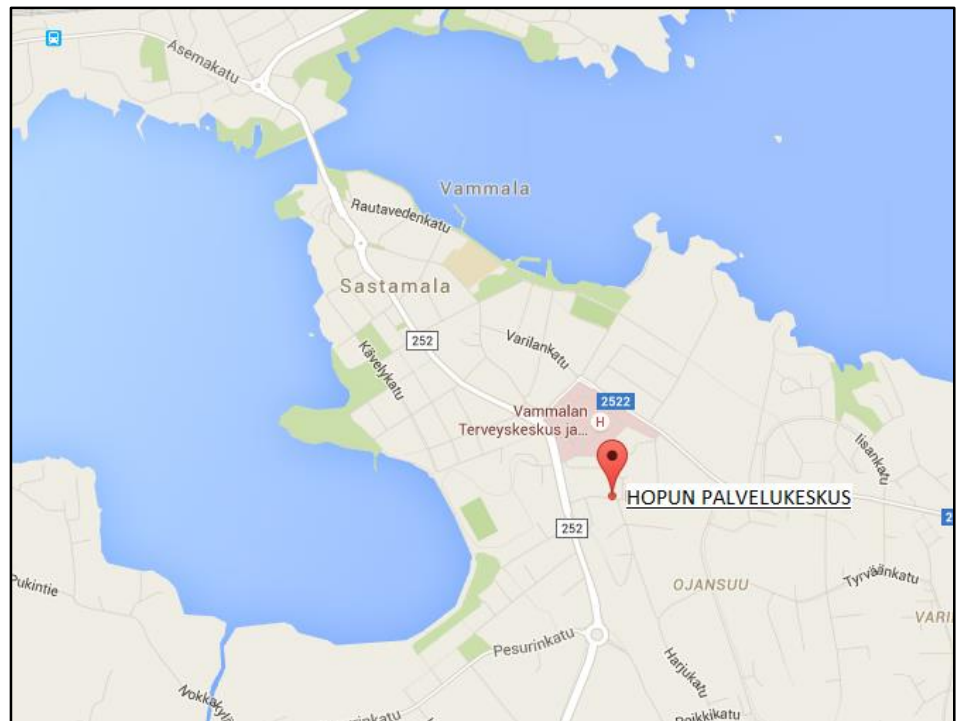
2.8.2	Hoito	36
2.8.3	Nurmikot.....	37
2.8.4	Pensaat.....	37
2.8.5	Puut.....	37
2.8.6	Sidotut päällysteet	37
2.8.7	Kuivatusrakenteet	38
2.8.8	Kalusteet ja varusteet.....	38
2.8.9	Laitteet ja järjestelmät	38
2.8.10	Talvihoito ja puhtaanapito	38
2.9	Lohko 9a-d	38
2.9.1	Kehittämistarve.....	39
2.9.2	Hoito	40
LÄHTEET		41

- Liite 1 Lohkojako ja hoitoluokituskartta
Liite 2 Kehittämiskohteet

1 YLEISTÄ

Hoito- ja kehittämissuunnitelma käsittää Hopun palvelukeskuksen alueen Sastamalan Vammalassa (kuva 1). Hopun palvelukeskuksen muodostamaan kokonaisuuteen sisältyy ikäihmisten palveluasuntoja kerros- ja rivitalojen muodossa, sekä vanhainkotirakennus, jossa tarjotaan ikäihmisille virikkeitä aina päivätoiminnan ja järjestettyjen pientapahtumienkin muodossa. Palvelukeskuksen vieressä sijaitsee Vammalan aluesairaala.

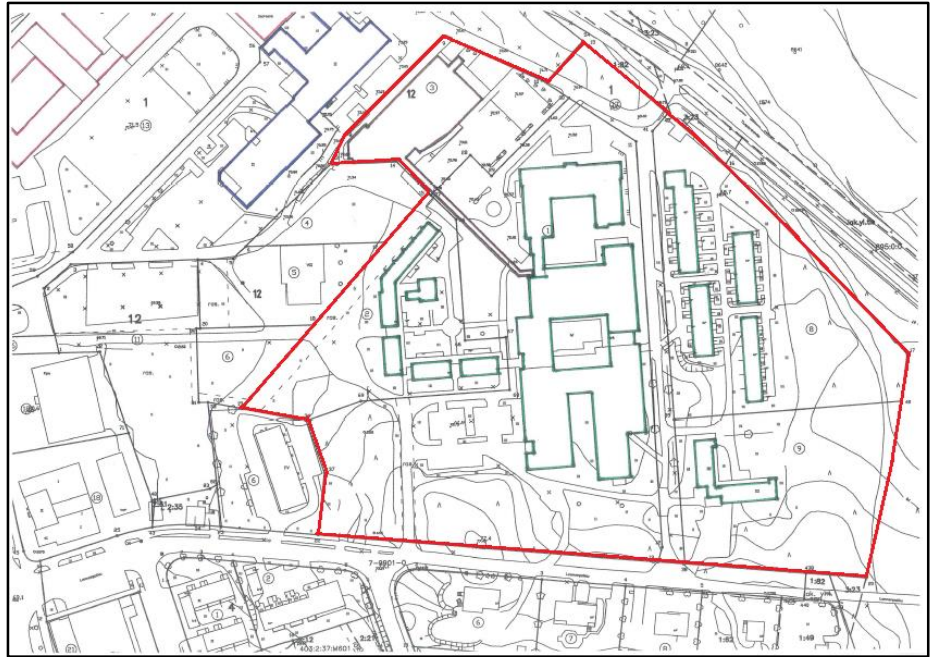
Hopun palvelukeskus sijoittuu Vammalan keskustan läheisyyteen, mutta on kuitenkin suojaisessa, jopa rauhaisessakin paikassa, ulkopuolisen hälyn sekä keskustan jokapäiväisen melun ulottumattomissa. Keskustan läheisyys takaa omatoimisimpien ikäihmisten vierailut lähimarkettiin, mutta myös turvallisen tutustumisen ympäristöön ulkoilun merkeissä.

Kuva 1 Hopun palvelukeskuksen sijainti Sastamalan Vammalassa. (Google Maps 9.5.2016)

1.1 Suunnittelualue

Hopun palvelukeskuksen kiinteistöt omistaa Sastamalan kaupunki. Sastamalan kaupungin Tilakeskuksen tehtävänä on pitää kaupungin omistuksessa olevat rakennukset jatkuvasti käytön vaatimuksia vastaavassa kunnossa. Alue käsittää neljä erimallista ja -kokoista sisäpihaa, palveluasuntojen rivitalo- ja kerrostalopihoja, ikäihmisten pienimuotoisen kuntoilukentän, pysäköintialueita ja kulkuväyliä sekä näiden välillä puistomaista tilaa (kuva 2). Aluetta reunustavat pienimuotoiset suojametsäsaarekkeet. Koko suunnitelma-alueen pinta-ala on noin 48 635 m².

Kuva 2 Hopun palvelukeskuksen suunnittelualue. (Sastamalan kaupunki, Tilakeskus 2014.)

1.2 Tavoitteet

Suunnitelma on laadittu Sastamalan kaupungin Tilakeskuksen tilauksesta. Tavoite on tehdä Hopun palvelukeskuksen alueesta ja ympäristöstä yhtenäinen kokonaisuus parantamalla sen käyttöastetta ja turvallisuutta asukkaiden hyväksi. Myös hoitotöiden sujuvuus ja helppous sovitetaan yhteen ikäihmisten viihtyisän asumisen ja liikkumisen eduksi.

Hoito- ja kehittämissuunnitelman tarkoituksena on arvioida alueen kasvilisäyksen kunto. Huonokuntoisten kasvien kohdalla voidaan ehdottaa joko niiden poistoa, korvausta uusilla kasveilla tai on mahdollista tehdä täydennysistutuksia. Alueen rakenteiden ja kalusteiden kunto sekä niiden uusimistarve selvitetään. Lisäksi kiinnitetään huomiota alueen yleiseen olemukseen, toimintoihin ja visuaalisuuteen.

Tavoitteena on löytää peruskorjausta kevyempiä ympäristön kohentamisen toimenpiteitä. Kuitenkin tiedossa olevat kohteet, kuten tässä tapauksessa esimerkiksi sisäpihat ja länsipuolen pysäköintialue, on ehdotettu lähes kokonaan uusittaviksi.

1.3 Lohkojako

Suunnitelma-alueen lohkojako helpottaa suuren alan hoito- ja kehittämissuunnitelman edistymistä. Alue jaetaan yhdeksään lohkokseen, jotka vastaavat kukin alueen käyttötarkoituksia. Niille määritetään myös omat hoitoluokkansa. Lohkojen avulla hoitotöiden, kehittämiskohteiden ja tehtävien investointien etenemistä sekä tarvetta on helpompi seurata. Kyseisille hoito-

ja kehittämistoimenpiteille ei ole määritelty aikataulu- tai kustannusarvioita, sillä niiden toteuttamissuunnitelma on joustava. Lohkojaon numeerointi etenee alkaen ensisijaisesti hoidettavista ja käytetyimmistä alueista.

2 LOHKOJEN NYKYTILANTEEN KARTOITUS, KEHITTÄMISTARVE JA HOITOTOIMENPITEET

Hopun palvelukeskuksen alueen hoitotoimia ei ole perusylläpitoa lukuun ottamatta organisoitu tai kunnostamiseen panostettu vuosiin. Viheralueiden pienimuotoinen ja tarpeellinen hoito on sisällytetty talonmiehen työtehtäviin sekä alueen nurmikoiden leikkaus ja talvikunnossapito on ulkoistettu paikalliselle urakoitsijalle.

Yleisesti ottaen ympäristön nurmialueet ovat iäkkäitä ja kuluneita, puuston monen ikäistä ja -kuntoista sekä oleskelualueet vaatimattomia osittain puutteellisine kalusteineen. Kulkuväylät ovat pinnoiltaan epätasaisia ja kuluneita. Alueen yleisilme on hoitamaton eikä viihtyisyyteen tai visuaalisuuteen ole panostettu.

Kaiken kaikkiaan alue on ollut tavoitteellisesti hoitamaton vuoden 2014 kesäkuuhun asti. Tällöin Sastamalan kaupungin Tilakeskus työllisti alueelle kesätyönuoria puistotyöhön sekä työtä johtavan puutarhuri-hortonomin. Samalla sysäyksellä alueen suurin sisäpiha sai uuden ilmeen pihasuunnitelman ja sen mukaisten viherrakennustöiden tuloksena. Pihan rakennustyöt alkoivat syksyllä 2014 ja jatkuivat syksyyn 2015.

Kesä- ja heinäkuun perushoitotoimenpiteet riittivät kohentamaan alueen yleisilmettä ja lopputulos sai positiivista palautetta sekä henkilökunnalta että asukkailta ja heidän omaisiltaan. Alue vaatii kuitenkin ylläpitoa ympäri vuoden, erityisesti aktiivisia hoitotoimenpiteitä kesäkuukausina, toukokuusta aina syyskuuhun, jopa lokakuuhun asti. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi laaditaan alueen hoito- ja kehittämissuunnitelma, joka ohjaa toimenpiteitä iäkkäiden ihmisten viihtyisän toimintaympäristön takaamiseksi.

Tämän kartoituksen tarkoituksena on havainnoida lohkojaon mukaisesti alueiden nykytilannetta sekä kehittämis- ja hoitotarvetta. Suunnitelma sisältää ohjeet kunnossapidolle ja kasvillisuuden hoidolle hoitoluokkiin, jotka on laadittu Viherympäristöliiton julkaisua, Viheralueiden hoito VHT '14, hoidon laatuvaatimukset, soveltaen. Suunnitelmassa esitetään myös kehittämistoimenpiteitä ja joillekin alueille on laadittu tarkempi suunnitelma. Alueen kunnostustyöt käsittävät pääosin kasvillisuuden ja kulkuväylien parantamisen, oleskelualueiden kohentamisen ja uusien kalusteiden hankinnan. Alueesta on laadittu lohkojako- ja hoitoluokituskartta sekä kartta kehittämiskohteista (liite 1 ja liite 2).

2.1 Lohko 1

Ensimmäinen lohko käsittää suurimman sisäpiha-alueen, joka on pinta-alaltaan noin 2 827 m². Sisäpihaa rajaavat pääasiassa rivitalo palveluasuntoineen sekä vanhainkodin rakennus. Alue oli hoidon puutteesta huolimatta siisti, mutta vähäisen käyttöasteen vuoksi siihen laadittiin iäkkäiden ihmisten aktiiviliikunnan tarvetta silmällä pitäen pihasuunnitelma. Pihasuunnitelman mukaisen rakentamisen tulos tukee asukkaiden liikunta- ja ulkoilmaharrastusta tutussa ja suojaisassa ympäristössä (kuva 3).

2.1.1 Kehittämistarve

Vuodesta 2016 lähtien pihasuunnitelman mukaisia kalusteita ja varusteita sekä erilaisia kestopuurakenteita on tarkoitus lisätä vuosien mittaan investointimahdollisuuksien puitteissa. Kestopuisen siltarakenteen kivituhkaluiskiin asennetaan mukulakiveys, joka on yhtenäinen alueen vesiaiheen mukulakiveyksen kanssa. Lisäksi hoitotöiden helpottamiseksi on tavoitteena asentaa nurmikon ja kivituhkakäytävien rajalle maahan upotettavat rajausreunat. Rajausreuna voi olla materiaaliltaan joko kevytrakenteisempi muovi tai metalli tai käyttää voidaan myös nurmikonreunakiveä.

Kuva 3 Rakennettu Seponpuisto. (Noora Heikkinen lokakuu 2015.)

2.1.2 Hoito

Alueen hoitoluokka on A2. Kasvillisuus, nurmikko, käytävät, kivipinnat sekä rakenteet että kalusteet ja varusteet pidetään moitteettomassa kunnossa sekä hoidetaan alkuperäistä pihasuunnitelmaa noudattaen. Hoitotavoitteena on, että alueen olemus säilyy viihtyisänä ja käyttöaste korkeana.

2.1.3 Nurmikot

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Kevätkunnostus	-Hiekoitushiekka, lehdet, risut, oksat, roskat poistetaan, kun nurmikko vahingoittamatta mahdollista.
Paikkaus	-Uuden nurmikon itäessä suurimmat rikkakasvit kitketään pois. -Nurmivauriot ja huomattavat epätasaisuudet paikataan kasvualustalla ja kylvönurmella, käyttöluokka 1.
Lannoitus ja kalkitus	-Lannoite ja kalkki levitetään tasaisesti joka kolmas vuosi keväällä.
Leikkaus	-Ennen leikkuuta poistetaan leikkuria vahingoittavat esineet. -Nurmikon pituus 4-7 cm. -Leikkausjälki tasainen, reuna-alueet eivät poikkea yleisilmeestä
Rajaus	-Noudattaa pihasuunnitelmassa määriteltyjä muotoja. -Kerran vuodessa.
Syyskunnostus	-Lehdet ja muu kasvijäte poistetaan, kun ympäröivät kasvit ovat pääsääntöisesti pudottaneet lehensä. - Toiminnallisilta alueilta oksat ja lehdet poistetaan, kun ne haittaavat käyttöä.
Yleisilme	-Siisti, tasainen, tasavärinen, roskaton, kävyt poistetaan vähintään kahdesti viikossa.

Nurmikon leikkaus teetetään ulkoisella urakoitsijalla. Alueet leikataan nurmikon itämisen alkuvaiheessa työnnettävällä leikkurilla, jotta leikkujälki on siisti ja tasainen, eikä vahingoita uutta nurmikko. Jatkossa nurmialueet voidaan leikata päällä istuttavalla leikkurilla.

2.1.4 Kausikasvit, sipuli- ja mukulakasvit

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Kevätkunnostus ja kasvualusta	-Istutusalue siistitään. -Kasvualustaa parannetaan uudella kolmen vuoden välein.
Istutus ja paikkausistutus	-Istutus tai kylvö hallavaaran menetyä. -Kuollut kasvi korvataan uudella.
Kastelu ja lannoitus	-Helteisinä ajankohtina varmistetaan kastelutarve.

	-Kastelulannoitetta voidaan käyttää kastelun ohessa.
Kasvuston siistiminen	-Rikkakasvit kitketään ja kuivuneet kasvinosat poistetaan joka viikko.
Rajaus	-Noudattaa pihasuunnitelmassa määriteltyjä muotoja. -Kerran vuodessa.
Kasvitaudit ja tuholaiset	-Vahingoittunut kasvi poistetaan.
Syyskunnostus	-Kasvit poistetaan ja alue siistitään.

Vaihtoehtoisesti kausikasveja hoitavat henkilökunta ja asukkaat. Hoitotyöt toimivat virikkeenä ja harrastusmahdollisuutena.

2.1.5 Perennat

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Kevätkunnostus	-Istutusalue siistitään, kuivuneet maanpäälliset kasvinosat poistetaan.
Lannoitus	Kasvualusta lannoitetaan joka kolmas vuosi.
Rajaukset	-Noudattaa pihasuunnitelmassa määriteltyjä muotoja. -Kerran vuodessa.
Kasvuston siistiminen	-Rikkakasvit kitketään joka toinen viikko.
Paikkausistutukset ja jakaminen	-Selkeitä aukkoja voi paikata kasvia jakamalla sen vaatimalla tavalla.
Kastelu	-Helteisinä ajankohtina varmistetaan kastelutarve.
Syyskunnostus	-Istutusalueelle jätetään kasvien varret sekä pudonneet lehdet lisäämään talvenkestävyyttä.

2.1.6 Pensaat

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Kevätkunnostus	-Lehdet, roskat, hiekoitushiekka poistetaan istutusalueen kuorikatetta poistamatta. -Kuorikatetta lisätään tarpeen mukaan. -Talvisuojaukset poistetaan roudan sulettua.

Paikkaus	-Mahdollinen kuollut pensas korvataan uudella ja kasvuun lähtö varmistetaan riittävällä kastelulla.
Lannoitus ja kalkitus	-Joka kolmas vuosi -Vältettävä kalkin joutuminen ha- vuistutuksiin ja alppirusulle.
Kasvuston siistiminen	-Rikkakasvit kitketään kolme ker- taa vuodessa. -Roskat poistetaan.
Rajaus	-Noudattaa pihasuunnitelmassa määriteltyjä muotoja. -Kerran vuodessa.
Hoitoleikkaus	-Pääsääntöisesti poistetaan kuivu- neet, ränsistyneet, maata lamoavat, muodosta poikkeavat ja istutusalu- een ylittävät oksat vuosittain. - <i>Alppirususta</i> poistetaan ainoas- taan tarvittaessa kuivuneet oksat sekä kukinnot kukinta-ajan jälkeen erityistä huolellisuutta noudattaen. - <i>Kääpiövuorimännystä</i> leikataan vuosittain latvaversoista 1/3 kesä- kuun loppuun mennessä.
Harvennusleikkaus	- <i>Mustaherukasta</i> poistetaan van- hoja oksia harvennusleikkauksena joka kolmas vuosi.
Alasleikkaus	- <i>Norjanangervo</i> ja <i>koivuangervo</i> voidaan leikata alas joka kolmas vuosi tai harvemmin niiden kun- non ja tarpeen mukaan.
Syyskunnostus	-Lehdet ja muu kasvijäte poiste- taan, kun ympäröivät kasvit ovat pääsääntöisesti pudottaneet leh- tensä. -Havuille tehdään talvisuojaus
Muuta	-Marjasadon alkaessa, marjapen- sille tehdään verkkosuojaus.

2.1.7 Puut

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Kevätkunnostus	-Lehdet, roskat, hiekoitushiekka poistetaan istutusalueen kuorika- tetta poistamatta. -Kuorikatetta lisätään tarpeen mu- kaan.
Hoitoleikkaus	-Juurivesat sekä kuivuneet ja han- kaavat oksat poistetaan. -Leikkauspinnat siistejä.

	- <i>Pilvikirsikoita</i> leikataan syyskesästä tai syksyllä.
Kasvuston siistiminen ja rajaus	-Rikkakasvit kitketään kolme kertaa vuodessa noin 30–40 cm:n etäisyydeltä rungosta. -Istutusalue rajataan nurmikosta.
Tuentojen tarkistus ja korjaus	-Tuennat pidetään kunnossa ja poistetaan puun juurruttua, noin 1-2 kasvukauden jälkeen.

2.1.8 Betonikiveys ja -laatoitukset

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Hiekoitushiekan poisto ja pesu	-Tehdään keväällä.
Rikkakasvien ja orgaanisen aineksen poisto	-Rikkakasvit kitketään saumojen väleistä kahdesti vuodessa. -Kivipinnat harjataan vähintään kerran viikossa.
Kivi- ja laattapäällysteen korjaus	-Vialliset vaihdetaan uuteen.

2.1.9 Kivituhkapäällysteet

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Kulutuskerroksen tasaaminen	-Rankkasateen kuluttamat epätasaisuudet poistetaan ja tarvittaessa kivituhkaa lisätään puuttuviin kohtiin. -Liikuntaesteettömille tasatun kulkupinnan kohoumat ja kuopat ≤ 5 mm.
Rikkakasvien poisto ja orgaanisen aineksen poisto	-Rikkakasvit kitketään kahdesti vuodessa. -Lehdet, kävyt tms. poistetaan vähintään kerran viikossa.
Rajaus	-Noudattaa pihasuunnitelmassa määritellyjä muotoja. -Kerran vuodessa.

2.1.10 Kuivatusrakenteet

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Rännien loiskekuppien tyhjennys ja sokkeliseppelin siistiminen	-Roskat, orgaaninen aines ja rikkakasvit poistetaan.
Kallistukset kohti kaivoja	-Pinnat tasattu alkuperäisten kallistusten mukaisesti.
Räystäskourut	-Tyhjennetään ja pestään joka kolmas vuosi.

2.1.11 Taitorakenteet

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Kestopuurakenteiden kunnossapito	-Pintakäsittelyllä, pitämällä rakenteet puhtaina ja alkuperäisiä vastaavina -Täyttävät jatkossa samat laatuvaatimukset ja normit kuin alkuperäisenä.

2.1.12 Kalusteet ja varusteet

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Kunnon kartoitus keväällä	-Turvallisuus ja käyttöaste eivät laske.
Puhtaanapito	-Pinnoiltaan ehjät ja puhtaat

2.1.13 Toimintavälineet

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Yleistä	-Kuntoiluväline käyttäjälleen turvallinen ja asianmukaisessa kunnossa. -Ilmenneet turvallisuutta vaarantavat puutteet merkittävä ja väline korjattava ensitilassa.

2.1.14 Laitteet ja järjestelmät

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Valaistuksen ja sähköpisteiden toimivuus	-Tarkistus vuosittain
Vesiaiheen asennus	-Maanpäälliset osat ja pumppu asennetaan keväällä, poistetaan syksyllä. -Allasta ei tyhjennetä talveksi, vesi vaihdetaan keväällä. -Veden tarve tarkistetaan viikoittain, helteillä useammin.

2.1.15 Talvihoito ja puhtaanapito

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Lumen auraus	-Pelastusreittien käyttö turvataan kaikissa olosuhteissa. -Piha-alueen reunimmaisten väylien kulkuleveys vähintään 1,5 metriä.

	-Aurus ei vaurioita kasvillisuutta tai varusteita. -Aurattu lumi poistetaan alueelta.
Liukkauden torjunta	-Auratut kulkuväylät hiekoitetaan. -Hiekoituksessa sepeli, 2-6 mm
Puhtaanapitoluokka P3	-Roskat poistetaan kerran viikossa. -Roska-astiat sekä niiden ympäristö ovat siistit.

2.2 Lohko 2

Lohko 2 käsittää alaltaan noin 596 m² kokoisen sisäpihan. Suorakaiteen mallinen sisäpiha rajautuu jokaiselta sivulta Hopun vanhainkodin rakennuksen seiniin. Rajatulla ominaisuudella on pyritty takaamaan turvallinen oleskelupiha muistisairaille asukkaille. Nykyään sisäpiha on tarkoitettu kaikille asukkaille, mutta olemus on ahdas ja pienen tilan jakaa entisestään katoksellinen betonipäällystekäytävä aitoineen (kuvat 4 ja 5).

Toisella pihan puoliskolla on vanha pesubetonilaatoitus sekä muutamia pensaita, perennoja ja kausikasveja. Alueelta on kaadettu kolme pylväshaapaa, jotka nyt versovat runsaasti nurmialueella paikoilleen jätetyistä kannoista. Yleisilme on rehevöitynyt ja vaatimaton. Lisäksi alueen käyttöaste on keskeisestä sijainnistaan ja näkyvyydestään huolimatta lähes olematon.

Kuva 4 Lohko 2 ennen suunnitelmien mukaisia rakennustöitä. (Noora Heikkonen toukokuu 2014.)

Kuva 5 Lohko 2 ennen suunnitelmien mukaisia rakennustöitä. (Noora Heikkonen toukokuu 2014.)

2.2.1 Kehittämistarve

Sisäpihan ratkaisulle on valmiina pihasuunnitelma, joka jäljittelee japanilaistyylistä henkeä suomalaisittain. Rajatun alueen kannalta helppohoitoinen sekä edullinen ratkaisu on nurmikon poistaminen kokonaan. Lisää tilaa saadaan poistamalla betonikäytävän aitaosuuksia. Pieni tila mahdollistetaan oleskeluun. Alue näkyy ensimmäisenä rakennuksen pääsisäänkäynnistä suurien ikkunoiden läpi, mikä nostaa sen arvon edustuspihaksi johon kannattaa panostaa.

Pihasuunnitelma toteutetaan tulevaisuudessa ja siksi lähivuosien hoitotarve keskittyy enimmäkseen nykyisen piharatkaisun ilmeen kohentamiseen ja siistin oleskelutilan luomiseen. Tämä hoitosuunnitelma koskee pihasuunnitelman mukaisesti rakennetun pihan hoitotoimenpiteitä. Siihen asti alueella sovelletaan lohko 1:n mukaisia hoitotoimenpiteitä.

2.2.2 Hoito

Alueen hoitoluokka on A2. Kasvillisuus, käytävät, kivipinnat, rakenteet sekä kalusteet ja varusteet pidetään moitteettomassa kunnossa ja hoidetaan alkuperäistä pihasuunnitelmaa noudattaen. Hoitotavoitteena on säilyttää pihan viihtyisyys ja pitää käyttöaste korkeana.

2.2.3 Perennat

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Kevätkunnostus	-Istutusalue siistitään, kuivuneet maanpäälliset kasvinosat poistetaan.

Lannoitus	-Kasvualusta lannoitetaan joka kolmas vuosi.
Rajaukset	-Noudattaa pihasuunnitelmassa määriteltyjä muotoja. -Kerran vuodessa.
Kasvuston siistiminen	-Rikkakasvit kitketään joka toinen viikko.
Paikkausistutukset ja jakaminen	-Selkeitä aukkoja voi paikata kasvia jakamalla sen vaatimalla tavalla.
Kastelu	-Helteisinä ajankohtina varmistetaan kastelutarve.
Syyskunnostus	-Istutusalueelle jätetään kasvien varret sekä pudonneet lehdet lisäämään talvenkestävyyttä.

2.2.4 Pensaat

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Keväkunnostus	-Lehdet, roskat poistetaan istutusalueen kuorikatetta poistamatta. -Kuorikatetta lisätään tarpeen mukaan. -Talvisuojaukset poistetaan roudan sullettua.
Paikkaus	-Mahdollinen kuollut pensas korvataan uudella ja kasvuun lähtö varmistetaan riittävällä kastelulla.
Lannoitus ja kalkitus	-Joka kolmas vuosi -Vältettävä kalkin joutuminen havuistutuksiin ja alppiruusuille.
Kasvuston siistiminen	-Rikkakasvit kitketään kolme kertaa vuodessa. -Roskat poistetaan.
Rajaus	-Noudattaa pihasuunnitelmassa määriteltyjä muotoja. -Kerran vuodessa.
Hoitoleikkaus	-Pääsääntöisesti poistetaan kuivuneet, ränsistyneet, maata lamoavat, muodosta poikkeavat ja istutusalueen ylittävät oksat vuosittain. - <i>Alppiruususta</i> poistetaan ainoastaan tarvittaessa kuivuneet oksat sekä kukinnot kukinta-ajan jälkeen erityistä huolellisuutta noudattaen.
Syyskunnostus	-Lehdet ja muu kasvijäte poistetaan, kun ympäröivät kasvit ovat pääsääntöisesti pudottaneet lehdensä. -Havuille tehdään talvisuojaus

2.2.5 Betoni- ja luonnonkivilaatoitukset

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Hiekoitushiekan poisto ja pesu	-Tehdään keväällä.
Rikkakasvien ja orgaanisen aineksen poisto	-Rikkakasvit kitketään saumojen väleistä kahdesti vuodessa. -Kivipinnat harjataan vähintään kerran viikossa.
Kivi- ja laattapäällysteen korjaus	-Vialliset vaihdetaan uuteen.

2.2.6 Kivituhkapäällysteet

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Kulutuskerroksen tasaaminen	-Rankkasateen kuluttamat epäta-saisuudet poistetaan ja tarvittaessa kivituhkaa lisätään puuttuviin koh-tiin. -Liikuntaesteettömille tasatun kul-kupinnan kohoumat ja kuopat ≤ 5 mm.
Rikkakasvien poisto ja orgaanisen aineksen poisto	-Rikkakasvit kitketään kahdesti vuodessa. -Lehdet, tms. poistetaan vähintään kerran viikossa.
Rajaus	-Noudattaa pihasuunnitelmassa määriteltyjä muotoja. -Kerran vuodessa.

2.2.7 Kuivatusrakenteet

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Sokkelimukulakiveyksen siistimi-nen	-Roskat, orgaaninen aines ja rikka-kasvit poistetaan.

2.2.8 Taitorakenteet

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Kestopuurakenteiden kunnossapito	-Pintakäsittelyllä, pitämällä raken-teet puhtaina ja alkuperäisiä vas-taavina -Täyttävät jatkossa samat laatu-vaatimukset ja normit kuin alkupe-räisenä.

2.2.9 Kalusteet ja varusteet

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Kunnon kartoitus keväällä	-Turvallisuus ja käyttöaste eivät vähene.
Puhtaanapito	-Pinnoiltaan ehjät ja puhtaat

2.2.10 Laitteet ja järjestelmät

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Valaistuksen ja sähköpisteiden toimivuus	-Tarkistus vuosittain

2.3 Lohko 3

Lohko 3 käsittää 346 m²:n kokoisen kapean suorakaiteen mallisen sisäpihan, joka on pihan etelän puoleiselta perimmäiseltä sivulta avoin (kuva 6). Alue on ominaisuudeltaan lähes käytetyin sisäpiha. Käyttäjäkuntaa ovat päivätoimintalaiset, joiden aktiivisuus pihan käyttäjinä vaihtelee aina oleskelusta erilaisiin tapahtumien järjestämiseen.

Sisäpihan seinustalla on melko huonokuntoinen ja epätasainen kiveys. Sen läheisyydessä kasvaa neljä vanhaa koristeomenapuuta, jotka varjostavat muutoin aurinkoista aluetta. Puut roskaavat runsaasti päivittäin toiminnallista aluetta. Muutoin piha-alue on nurmipintainen, lukuun ottamatta 1,2 metriä leveitä sokkelisepelikaistaleita, jotka kaventavat pihaa entisestään.

Kuva 6 Lohko 3 ennen suunnitelmien mukaisia rakennustöitä. (Noora Heikkonen heinäkuu 2014.)

2.3.1 Kehittämistarve

Sisäpihalle on valmiina pihasuunnitelma, joka tukee tilaratkaisuillaan pihan aktiivista käyttöä. Roskaavat koristeomenapuut poistetaan. Vanha kiiveys uusitaan sekä laajennetaan ja nurmialueet korvataan kivituhkapäällysteellä, joka helpottaa esteetöntä kulkua. Kivituhkapäällysteen ansiosta myös olemassa olevien puutarhakeinujen sijoitus on helppoa, eikä nurmikon leikkuusta niiden ympäriltä koidu enää ongelmaa.

Kivituhkapäällyste rajautuu istutusalueisiin, joissa yhdistyvät muun muassa asukkaiden ikäluokille tutut pensaat ja maataisperennat. Viihtyisän ulkoilmaolohuoneen sisäpihasta tekevät myös seinälle nojalle laitettavat köynnössäleiköt. Lisäksi uutena kalustuksena aurinkoiseen pihaan investoidaan paviljonki, jonka varjossa voidaan järjestää esimerkiksi lettujen paistoa ja musiikkiesityksiä.

Pihasuunnitelma toteutetaan tulevaisuudessa ja siksi lähivuosien hoitotarve keskittyy enimmäkseen nykyisen piharatkaisun ilmeen kohentamiseen ja siistin oleskelutilan luomiseen. Tämä hoitosuunnitelma koskee pihasuunnitelman mukaisesti rakennetun pihan hoitotoimenpiteitä. Siihen asti alueella sovelletaan lohko 1:n mukaisia hoitotoimenpiteitä.

2.3.2 Hoito

Alueen hoitoluokka on A2. Kasvillisuus, käytävät, kivipinnat, rakenteet sekä kalusteet ja varusteet pidetään moitteettomassa kunnossa. Hoitavoitteena on säilyttää pihan viihtyisyys ja pitää käyttöaste korkeana.

2.3.3 Perennat

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Kevätkunnostus	-Istutusalue siistitään, kuivuneet maanpäälliset kasvinosat poistetaan.
Lannoitus	-Kasvualusta lannoitetaan joka kolmas vuosi.
Rajaukset	-Noudattaa pihasuunnitelmassa määriteltyjä muotoja. -Kerran vuodessa.
Kasvuston siistiminen	-Rikkakasvit kitketään joka toinen viikko.
Paikkausistutukset ja jakaminen	-Selkeitä aukkoja voi paikata kasvia jakamalla sen vaatimalla tavalla.
Kastelu	-Helteisinä ajankohtina varmistetaan kastelutarve.
Syyskunnostus	-Istutusalueelle jätetään kasvien varret sekä pudonneet lehdet lisäämään talvenkestävyyttä.

2.3.4 Pensaat

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Kevätkunnostus	-Lehdet, roskat, hiekoitushiekka poistetaan. -Talvisuojaukset poistetaan roudan sulettua.
Paikkaus	-Mahdollinen kuollut pensas korvataan uudella ja kasvuun lähtö varmistetaan riittäväällä kastelulla.
Lannoitus ja kalkitus	-Joka kolmas vuosi -Vältettävä kalkin joutuminen havuistutuksiin.
Kasvuston siistiminen	-Rikkakasvit kitketään kolme kertaa vuodessa. -Roskat poistetaan.
Rajaus	-Noudattaa pihasuunnitelmassa määriteltyjä muotoja. -Kerran vuodessa.
Hoitoleikkaus	-Pääsääntöisesti poistetaan kuivuneet, ränsistyneet, maata lamoavat, muodosta poikkeavat ja istutusalueen ylittävät oksat vuosittain.
Syyskunnostus	-Lehdet ja muu kasvijäte poistetaan, kun ympäröivät kasvit ovat pääsääntöisesti pudottaneet lehensä. -Havuille tehdään talvisuojaus

2.3.5 Köynnökset

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Kevätkunnostus	-Talvisuojauksien poisto roudan sulettua.
Lannoitus ja kalkitus	-Joka kolmas vuosi
Kasvuston siistiminen	-Rikkakasvit kitketään kolme kertaa vuodessa.
Hoitoleikkaus	-Pääsääntöisesti poistetaan kuivuneet, ränsistyneet, maata lamoavat, muodosta poikkeavat ja istutusalueen ylittävät oksat vuosittain.
Tuennat	-Tuennat aina kunnossa.
Talvisuojaus	-Suojaus ennen pakkasia. -Taimien tyvelle kuohkeaa, kuivaa kateainetta juuriston suojaksi.

2.3.6 Betonikiveykset

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Hiekoitushiekan poisto ja pesu	-Tehdään keväällä.

Rikkakasvien ja orgaanisen aineksen poisto	-Rikkakasvit kitketään saumojen väleistä kahdesti vuodessa. -Kivipinnat harjataan vähintään kerran viikossa.
Kivi- ja laattapäällysteen korjaus	-Vialliset vaihdetaan uuteen.

2.3.7 Kivituhkapäällysteet

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Kulutuskerroksen tasaaminen	-Rankkasateen kuluttamat epätasaisuudet poistetaan ja tarvittaessa kivituhkaa lisätään puuttuviin kohtiin. -Liikuntaesteettömille tasatun kulkupinnan kohoumat ja kuopat ≤ 5 mm.
Rikkakasvien poisto ja orgaanisen aineksen poisto	-Rikkakasvit kitketään kahdesti vuodessa. -Lehdet, tms. poistetaan vähintään kerran viikossa.
Rajaus	-Noudattaa pihasuunnitelmassa määriteltyjä muotoja. -Kerran vuodessa.

2.3.8 Kuivatusrakenteet

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Sokkeliseppelin siistiminen	-Roskat, orgaaninen aines ja rikkakasvit poistetaan.

2.3.9 Taitorakenteet

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Puurakenteiden kunnossapito	-Pintakäsittelyllä, pitämällä rakenteet puhtaina ja alkuperäisiä vastaavina -Täyttävät jatkossa samat laatuvaatimukset ja normit kuin alkuperäisenä.

2.3.10 Kalusteet ja varusteet

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Kunnon kartoitus keväällä	-Turvallisuus ja käyttöaste eivät vähene.
Puhtaanapito	-Pinnoiltaan ehjät ja puhtaat

2.4 Lohko 4

Lohko 4:n lukeutuva alue on kooltaan 795 m² ja malliltaan suorakaiteen muotoinen sisäpiha. Piha on toteutukseltaan uusi, rakennettu ja yleisilmeeltään hyvin siisti (kuva 7). Liikkumiseen tarkoitettut alueet ovat kivettyjä ja reunakivet rajaavat korotetut nurmikko- ja istutusalueet.

Sisäpihalla järjestetään erilaisia tapahtumia ja muutenkin käyttöaste on korkea. Piha on luotettava ja turvallinen sekä kalusteet ovat hyväkuntoisia.

Kuva 7 Lohko 4 on siisti ja käytännöllinen. (Noora Heikkinen kesäkuu 2014.)

2.4.1 Kehittämistarve

Kyseisen sisäpihan kehittämistarve kohdistuu enimmäkseen kasvillisuusalueiden uudistamiseen. Vanhat perenna-alueet rajataan harkitusti esimerkiksi metallisella maahan upotettavalla nurmikon rajausreunalla. Istutusalueiden perennat kaivetaan ylös, tarvittaessa jaetaan ja istutetaan uudelleen uutta kasvualustaa käyttäen. Uusia perennalajeja voidaan istuttaa mahdollisimman pitkän kukinta-ajan saavuttamiseksi eri kuukausina kukkivin lajein. Tarkoituksena on saada istutusalueista runsaat ja hyvinvoivat.

2.4.2 Hoito

Alueen hoitoluokka on A2. Kasvillisuus, kivipinnat sekä kalusteet ja varusteet pidetään moitteettomassa kunnossa ja hoidetaan alkuperäistä pihasuunnitelmaa noudattaen. Hoitotavoitteena on säilyttää pihan viihtyisyys ja käyttöaste korkeana sekä turvallisena.

2.4.3 Nurmikot

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Kevätkunnostus	-Lehdet, risut, oksat, roskat poistetaan, kun nurmikkoa vahingoittamatta mahdollista.
Paikkaus	-Nurmivauriot ja huomattavat epätasaisuudet paikataan kasvualustalla ja kylvönurmella, käyttöluokka 1.
Lannoitus ja kalkitus	-Lannoite ja kalkki levitetään tasaisesti joka kolmas vuosi keväällä.
Leikkaus	-Ennen leikkuuta poistetaan leikkuria vahingoittavat esineet. -Nurmikon pituus 4-7 cm. -Leikkausjälki tasainen, reuna-alueet eivät poikkea yleisilmeestä
Syyskunnostus	-Lehdet ja muu kasvijäte poistetaan, kun ympäröivät kasvit ovat pääsääntöisesti pudottaneet lehensä. -Toiminnallisilta alueilta oksat ja lehdet poistetaan, kun ne haittaavat käyttöä.
Yleisilme	-Siisti, tasainen, tasavärinen, roskaton.

2.4.4 Perennat

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Kevätkunnostus	-Istutusalue siistitään, kuivuneet maanpäälliset kasvinosat poistetaan.
Lannoitus	-Kasvualusta lannoitetaan joka kolmas vuosi.
Rajaukset	-Noudattaa määriteltyjä muotoja. -Kerran vuodessa.
Kasvuston siistiminen	-Rikkakasvit kitketään joka toinen viikko.
Paikkausistutukset ja jakaminen	-Selkeitä aukkoja voi paikata kasvia jakamalla sen vaatimalla tavalla.
Kastelu	-Helteisinä ajankohtina varmistetaan kastelutarve.
Syyskunnostus	-Istutusalueelle jätetään kasvien varret sekä pudonneet lehdet lisäämään talvenkestävyyttä.

2.4.5 Pensaat

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Kevätkunnostus	-Lehdet, roskat poistetaan istutus-alueelta -Talvisuojaukset poistetaan roudan sulettua.
Lannoitus ja kalkitus	-Joka kolmas vuosi -Vältettävä kalkin joutuminen ha- vuistutuksiin.
Kasvuston siistiminen	-Rikkakasvit kitketään kolme ker- taa vuodessa. -Roskat poistetaan.
Rajaus	-Noudattaa määriteltyjä muotoja. -Kerran vuodessa.
Hoitoleikkaus	-Pääsääntöisesti poistetaan kuivu- neet, ränsistyneet, maata lamoavat, muodosta poikkeavat ja istutusalu- een ylittävät oksat vuosittain.
Alasleikkaus	- <i>Vuohenkuusama</i> voidaan leikata alas joka kolmas vuosi tai harvem- min sen kunnan ja tarpeen mu- kaan.
Syyskunnostus	-Lehdet ja muu kasvijäte poiste- taan, kun ympäröivät kasvit ovat pääsääntöisesti pudottaneet leh- tensä. -Havuille tehdään talvisuojaus

2.4.6 Puut

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Kevätkunnostus	-Lehdet, roskat, poistetaan istutus- alueelta.
Hoitoleikkaus	-Juurivesat sekä kuivuneet ja han- kaavat oksat poistetaan. -Leikkauspinnat siistejä.
Kasvuston siistiminen ja rajaus	-Rikkakasvit kitketään kolme ker- taa vuodessa noin 30–40 cm:n etäi- syydeltä rungosta. -Istutusalue rajataan nurmikosta.

2.4.7 Betonikiveykset

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Hiekoitushiekan poisto ja pesu	-Tehdään keväällä.
Rikkakasvien ja orgaanisen ainek- sen poisto	-Rikkakasvit kitketään saumojen väleistä kahdesti vuodessa. -Kivipinnat harjataan vähintään kerran viikossa.

Kivi- ja laattapäällysteen korjaus	-Vialliset vaihdetaan uuteen.
------------------------------------	-------------------------------

2.4.8 Kuivatusrakenteet

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Rännien loiskekuppien tyhjennys ja sokkeliseppelin siistiminen	-Roskat, orgaaninen aines ja rikkakasvit poistetaan.
Räystäskourut	-Tyhjennetään ja pestään joka kolmas vuosi.

2.4.9 Kalusteet ja varusteet

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Kunnon kartoitus keväällä	-Turvallisuus ja käyttöaste eivät vähene.
Puhtaanapito	-Pinnoiltaan ehjät ja puhtaat

2.4.10 Puhtaanapito

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Puhtaanapitoluokka P3	-Roskat poistetaan kerran viikossa. -Roska-astiat sekä niiden ympäristö ovat siistit.

2.5 Lohko 5

Lohko 5 sisältää iäkkäiden kuntoiluvälinekentän, rivitaloasuntojen pienet pihat sekä pysäköintialueen ja ajoteitä. Kaikki nämä osiot toimivat osataan edustustarkoituksessa saavuttaessa Hopun palvelukeskuksen alueelle.

Iäkkäiden kuntoiluvälinekenttä istutuksineen on uusi, mutta jäänyt ilman hoitotoimenpiteitä (kuva 9). Hintavat kuntoiluvälineet houkuttavat tällä hetkellä naapurikerrostalon lapsia leikkimään. Kohderyhmää ne eivät innosta kuntoilemaan. Rivitaloasukkaiden pikkupihat eivät ole kovassa käytössä, mutta ansaitsevat hoitotoimenpiteitä. Osassa pihosta maa on routinut voimakkaasti tai piha on myllätty työkoneilla ja jätetty niille sijoilleen. Pihojen väliset ylikasvaneet marja-aronia aidanteet leikattiin alas kesällä 2015. Pysäköintialue on päällisin puolin melko hyväkuntoinen istutuksineen, mutta on osoittautunut ahtaaksi ja uusia pysäköintiruutuja kaivataan sekä henkilökunnan että vierailijoiden puolesta (kuva 8).

Kuva 8 Pysäköintialueesta halutaan tilava ja toimiva. (Noora Heikkonen toukokuu 2014.)

2.5.1 Kehittämistarve

Iäkkäille tarkoitetun kuntoiluvälinekentän istutukset kasvavat täyteen rikkakasveja lähes viikossa kitkemisen jälkeen. Istutusalueille lisätään kasveja, esimerkiksi maanpeittoperennaa pensasryhmien juurelle. Maanpeitekasvi, esimerkiksi rönsyansikka (*Waldsteinia ternata*), päästää heikosti rikkakasveja läpi mattomaisella kasvustollaan. Kuntoiluvälineiden juurella oleva turvahiekka on pidettävä puhtaana ja sitä on lisättävä tarpeen mukaan, jotta välineiden käyttö säilyy turvallisena. Rikkaruohottuva kivituhkapäällyste rajataan maahan upotettavalla metallisella rajausreunalla.

Kuva 9 Kuntoiluvälinekentän istutusalueet kaipaavat uudistusta. (Noora Heikkonen heinäkuu 2014.)

Rivitalon pienten piha-alueiden nurmikot ja vanhat betonilaatoitukset tasan ja uusitaan. Alasleikatut aronia-aidanteet pidetään jatkossa hoitoleikkauksin noin metrin korkuisina ja mahdollisimman kapeana kasvutaltaan. Näin vältetään pienten pihojen kapeneminen entisestään ja oksistojen kasvaminen ikkunoiden eteen.

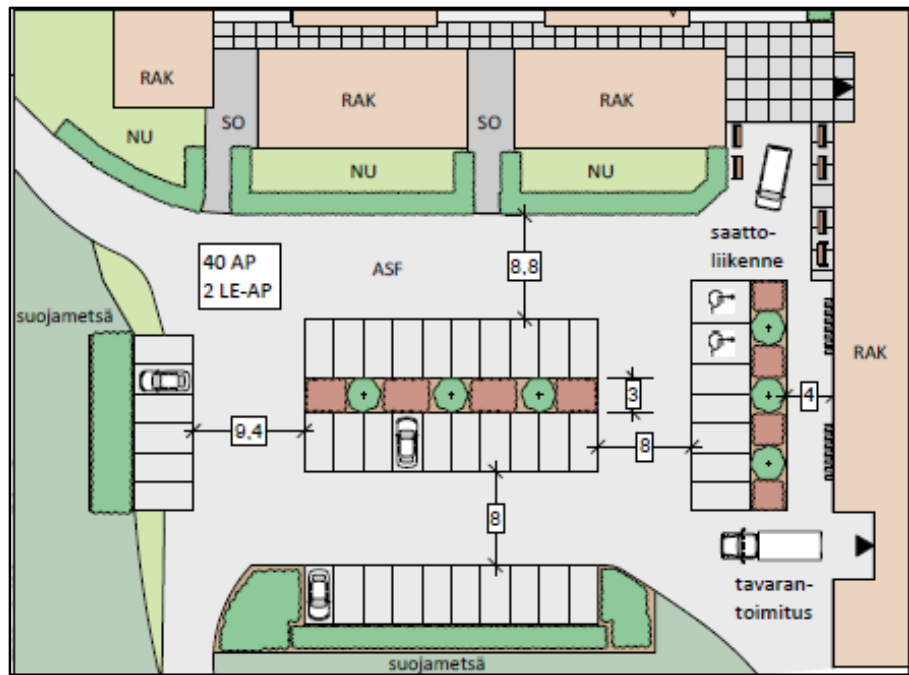
Pihaan johtavia sorateitä kunnostetaan lisäämällä pintamateriaalia. Lisäksi kulkutiet tasoitetaan esteettömään kulkuun sopivimmiksi.

Pysäköintialue uudistetaan. Nykyisen noin 29 pysäköintiruudun sijaan saadaan yhteensä 40 ruutua sekä kaksi invapysäköintiruutua. Alue uusiin kokokaan poistaen roskaavat vaahterat ja vanhat ruusut.

Pysäköintialuetta laajennetaan läntiselle puolelle noin viidellä pysäköintiruudulla ja läheisyyteen perustetaan istutusalue, kuitenkin näkyvyyttä estämättä. Pysäköintitilaa keskitetään myös kahteen kymmenen pysäköintiruudun riviin alueen keskelle. Pysäköintirivien väliin perustetaan noin 3 metriä leveä istutuskäistale. Istutusalueelle istutetaan muutama pieni puu, esimerkiksi pihlajaa, ja väleihin hyödynnetään vanhoja happomarjapensaita.

Itäpuolen seinustan viisi pysäköintiruutua säilytetään, mutta lisätään sisäänkäynnin puolelle kaksi invapysäköintiruutua. Invaruuduille on tilaa, kun vanha heitokekiveys poistetaan. Kyseisen pysäköintirivin eteen perustetaan myös 3 metriä leveä istutuskäistale, johon istutetaan samoja kasvilajeja kuin edelliseen. Istutuskäistaleen ja rakennuksen seinän väliin jää tilaa polkupyörien pysäköintiin 4 metriä.

Eteläpuolen pysäköintiruudut säilytetään, mutta tilaa levitetään 10 autolle. Edustan rinteeseen perustetaan pensasistutusalue, jotta alueen yhtenäinen yleisilme on siisti. Tilat saattoliikenteelle sisäänkäynnin läheisyydessä ja tavaraliikenteelle itä-eteläkulmassa säilytetään. Parkkialueelle tehdään uusi asfalttipinta ja ruudut maalataan uudelleen. Uusi parkkialue on selkeä, pysäköintitilaa on enemmän, mutta viihtyisyys ja osittainen varjoisuus säilytetään istutuksin (kuva 10).

Kuva 10 Pysäköintialueen kehittämisehdotus. Ote Kehittämiskohteista. Kts. Liite 2.

2.5.2 Hoito

Alueen hoitoluokka on A3. Kasvillisuus, tiet, käytävät, kivipinnat sekä kalusteet ja varusteet pidetään käyttökunnossa. Hoitotavoitteena on lisätä viihtyisyyttä ja käyttöastetta sekä turvallisuutta.

2.5.3 Nurmikot

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Kevätkunnostus	-Hiekoitushiekka, lehdet, risut, oksat, roskat poistetaan ennen ensimmäistä leikkausta.
Leikkaus	-Ennen leikkausta poistetaan leikkuria vahingoittavat esineet. -Nurmikon pituus 4-25 cm. -Leikkausjälki tasainen, reuna-alueet eivät poikkea yleisilmeestä

2.5.4 Pensaat

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Kevätkunnostus	-Lehdet, roskat, hiekoitushiekka poistetaan istutusalueen kuorikatetta poistamatta. -Kuorikatetta lisätään tarpeen mukaan.
Paikkaus	-Istutusalueella ei oleellisia aukkoja.

Kasvuston siistiminen	-Rikkakasvit kitketään kaksi kertaa vuodessa. -Roskat poistetaan.
Rajaus	-Noudattaa määriteltyjä muotoja. -Kerran vuodessa.
Hoitoleikkaus	-Pääsääntöisesti poistetaan kuivuneet, ränsistyneet, maata lamoavat, muodosta poikkeavat ja istutusalueen ylittävät oksat vuosittain.

2.5.5 Puut

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Kevätkunnostus	-Lehdet, roskat, hiekoitushiekka poistetaan istutusalueen kuorikatetta poistamatta. -Kuorikatetta lisätään tarpeen mukaan.
Hoitoleikkaus	-Juurivesat sekä kuivuneet ja hankaavat oksat poistetaan. -Leikkauspinnat siistejä.
Kasvuston siistiminen ja rajaus	-Rikkakasvit kitketään kaksi kertaa vuodessa noin 50 cm:n etäisyydeltä rungosta. -Istutusalue rajataan nurmikosta.
Tuentojen tarkistus ja korjaus	-Tuennat pidetään kunnossa ja poistetaan puun juurruttua, noin 1-2 kasvukauden jälkeen.

2.5.6 Betonilaatitukset ja asfalttipäällysteet

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Hiekoitushiekan poisto ja pesu	-Tehdään keväällä.
Rikkakasvien ja orgaanisen aineksen poisto	-Rikkakasvit kitketään laatoitusten saumojen väleistä kerran vuodessa. -Lehdet tms. poistetaan ennen lumen tuloa

2.5.7 Kivituhka- ja sorapäällysteet

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Kulutuskerroksen tasaaminen	-Rankkasateen kuluttamat epätaisisuudet poistetaan ja tarvittaessa pintamateriaalia lisätään puuttuviin kohtiin. -Liikuntaesteettömille tasatun kulkupinnan kohoumat ja kuopat ≤ 5 mm.

Rikkakasvien poisto ja orgaanisen aineksen poisto	-Rikkakasvit kitketään kahdesti vuodessa kivituhkapäällysteeltä. -Lehdet, kävyt tms. poistetaan ennen lumen tuloa.
Rajaus	-Kerran vuodessa.

2.5.8 Kuivatusrakenteet

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Rännien loiskekuppien tyhjennys ja sokkeliseppelin siistiminen	-Roskat, orgaaninen aines ja rikkakasvit poistetaan.
Kallistukset kohti kaivoja	-Pinnat tasattu alkuperäisten kallistusten mukaisesti.
Räystäskourut	-Tyhjennetään ja pestään joka kolmas vuosi.

2.5.9 Kalusteet ja varusteet

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Kunnon kartoitus keväällä	-Turvallisuus ja käyttöaste eivät laske.
Puhtaanapito	-Pinnoiltaan ehjät ja puhtaat

2.5.10 Toimintavälineet ja alustat

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Yleistä	-Kuntoiluväline käyttäjälleen turvallinen ja asianmukaisessa kunnossa. -Ilmenneet turvallisuutta vaarantavat puutteet merkittävä ja väline korjattava ensitilassa.
Putoamisalusta	-Kuntoiluvälineen ympärillä tulee olla iskua vaimentava alusta, jonka vaimennusvaatimus määräytyy putoamiskorkeuden mukaan.

2.5.11 Laitteet ja järjestelmät

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Valaistuksen ja sähköpisteiden toimivuus	-Tarkistus vuosittain.

2.5.12 Talvihoito ja puhtaanapito

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Lumen auraus	-Tarvittava aurausviitoitus tehdään ennen lumen tuloa.

	-Pelastusreittien käyttö turvataan kaikissa olosuhteissa. -Aurus ei vaurioita kasvillisuutta tai varusteita. -Aurattu lumi poistetaan alueelta.
Liukkauden torjunta	-Kulkuväylät hiekoitetaan. -Hiekoituksessa sepeli, 2-6 mm
Puhtaanapitoluokka P4	-Roskat poistetaan kerran kuukaudessa. -Roska-astiat sekä niiden ympäristö ovat siistit.

2.6 Lohko 6

Lohko 6:n alue koostuu yleisestä puistomaisesta tilasta kulkuväylien varrella. Kulkuväylät ovat vaihtelevasti joko asfaltti- tai sorapäällysteisiä. Ympäristössä on nurmi- ja kasvillisuusalueita.

Kulku on tarkoitettu kevyen liikenteen lisäksi vain huoltoajoon, mutta sitä käytetään paljon erilaisin ajoneuvoin. Tämä vähentää asukkaiden turvallisuuden tunnetta ja oma-aloitteista mielenkiintoa lähteä ulkoilemaan palvelukeskuksen ympäristöön. Nurmialueet ovat osittain hyvin kuluneita ja muutama kanto on jäänyt nurmikolle puunkaatojen jäljiltä. Asfalttipinnat ovat lohkeilleet ja ajoneuvoilla on oikaistu nurmialueilta.

Alueeseen sisältyy myös hyväkuntoinen kota. Kodalle vie soratieltä betonilaattapolku, joka routineena ei täytä esteettömyyden vaatimuksia. Hyvästä kunnosta huolimatta kotaa ei osata hyödyntää riittävästi, koska sen ympäristö on vaatimaton.

Alueella on puustoa, joiden ikä ja kunto vaihtelevat. Osa puista kasvaa virossa ja niissä on lahoja oksia. Vanhainkotirakennuksen itäpuolella on iäkäs koivujen rivi. Koivuja vastapäätä pysäköintialue on siisti rakennetulla tukimuurilla istutuksineen, mutta sinne johtavan rinteiden heitokekiveys on erittäin huonokuntoinen, jopa vaarallinen.

2.6.1 Kehittämistarve

Alueen nurmikot paikataan ja tarvittaessa asfalttia korjataan, jotta kulkeminen on asukkaille ja alueen kohderyhmälle esteettömillä ominaisuuksiltaan sopiva. Kulkuväylien varrelle voidaan tehdä syvennyksiä, joihin asennetaan penkkejä levähdystä varten. Huoltoajolinjaa on mahdollista siirtää muutamalla kymmenellä metrillä, jotta ympäristössä liikkuminen on kaiken kuntoisille turvallinen kokemus. Nopeusrajoitus lasketaan piha-alueelle sopivaksi. Ympäristölle (kuva 11) voidaan luoda puistomainen tunnelma lisäämällä levähdysalueille ja kulkua ohjaavia istutuksia. Lisäksi nurmialueelle, joka on päivätoimintalaisten sisäpihan läheisyydessä, voidaan sijoittaa esimerkiksi kesäpelejä tai liitokiekkokori.

Kuva 11 Hopun palvelukeskuksen ympäristöä kehitetään puistomaisemmaksi. (Noora Heikonen heinäkuu 2014.)

Kota-alueen (kuva 12) betonilaatoitus uusitaan tasaiseksi ja laajennetaan kodan puolelta, jotta edustalle saadaan pienimuotoinen pöytäryhmä. Kodan ja oleskelun ympärille tehdään istutusalueita luomaan viihtyisyyttä.

Kuva 12 Kodan ympäristöä kaivataan kohennusta ja tilaa puutarhakalusteille. (Noora Heikonen heinäkuu 2014.)

Koivurivin puiden kunnot kartoitetaan ja tarvittaessa poistetaan oksia tai puita (kuva 14). Ajojien rinteiden irtonainen heitokekiveys korvataan kasvualustan sitovalla istutusalueella (kuva 13). Rinne näkyy rivitaloasunnoille ja on myös siksi kunnostustarpeessa.

Kuva 13 Vaaralliseksikin muodostunut irtokivirinne kunnostetaan. (Noora Heikkonen toukokuu 2014.)

Kuva 14 Koivukujanteen puut tarkastetaan. (Noora Heikkonen 2014.)

2.6.2 Hoito

Alueen hoitoluokka on A3. Kasvillisuus, tiet, käytävät, kivipinnat sekä kalusteet ja varusteet pidetään käyttökunnossa. Hoitotavoitteena on lisätä viihtyisyyttä ja käyttöastetta sekä turvallisuutta.

2.6.3 Nurmikot

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Kevätkunnostus	-Hiekoitushiekka, lehdet, risut, oksat, roskat poistetaan ennen ensimmäistä leikkausta.
Leikkaus	-Ennen leikkuuta poistetaan leikkuria vahingoittavat esineet. -Nurmikon pituus 4-25 cm. -Leikkausjälki tasainen, reuna-alueet eivät poikkea yleisilmeestä

2.6.4 Pensaat

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Kevätkunnostus	-Lehdet, roskat, hiekoitushiekka poistetaan.
Kasvuston siistiminen	-Rikkakasvit kitketään kaksi kertaa vuodessa. -Roskat poistetaan.
Rajaus	-Noudattaa määriteltyjä muotoja. -Kerran vuodessa.
Hoitoleikkaus	-Pääsääntöisesti poistetaan kuivuneet, ränsistyneet, maata lamoavat, muodosta poikkeavat ja istutusalueen ylittävät oksat vuosittain.

2.6.5 Puut

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Kevätkunnostus	-Lehdet, roskat, hiekoitushiekka poistetaan.
Hoitoleikkaus	-Juurivesat sekä kuivuneet ja hankaavat oksat poistetaan. -Leikkauspinnat siistejä.

2.6.6 Betonilaatitukset ja asfalttipäällysteet

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Hiekoitushiekan poisto ja pesu	-Tehdään keväällä.
Rikkakasvien ja orgaanisen aineksen poisto	-Rikkakasvit kitketään laatoitusten saumojen väleistä kerran vuodessa. -Lehdet tms. poistetaan ennen lumen tuloa

2.6.7 Sorapäälysteet

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Kulutuserroksen tasaaminen	-Rankkasateen kuluttamat epäta-saisuudet poistetaan ja tarvittaessa pintamateriaalia lisätään puuttu-viin kohtiin.
Rikkakasvien poisto ja orgaanisen aineksen poisto	-Rikkakasvit kitketään kahdesti vuodessa pysäköintialueelta. -Lehdet tms. poistetaan ennen lu-men tuloa.

2.6.8 Kuivatusrakenteet

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Rännien loiskekuppien tyhjennys ja sokkelisepelin siistiminen	-Roskat, orgaaninen aines ja rikka-kasvit poistetaan.

2.6.9 Kalusteet ja varusteet

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Kunnon kartoitus keväällä	-Turvallisuus ja käyttöaste eivät laske.
Puhtaanapito	-Pinnoiltaan ehjät ja puhtaat

2.6.10 Laitteet ja järjestelmät

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Valaistuksen ja sähköpisteiden toimivuus	-Tarkistus vuosittain.

2.6.11 Talvihoito ja puhtaanapito

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Lumen auraus	-Tarvittava aurausviitoitus tehdään ennen lumen tuloa. -Pelastusreittien käyttö turvataan kaikissa olosuhteissa. -Auraus ei vaurioita kasvillisuutta tai varusteita. -Aurattu lumi poistetaan alueelta.
Liukkauden torjunta	-Kulkuväylät hiekoitetaan. -Hiekoituksessa sepeli, 2-6 mm
Puhtaanapitoluokka P4	-Roskat poistetaan kerran kuukau- dessa. -Roska-astiat sekä niiden ympä- ristö ovat siistit.

2.7 Lohko 7

Alue käsittää kerrostalopihan sekä pysäköintialueen puolen että itse pihan puolen, joista kummastakin on sisäänkäynti. Pysäköintialue on hoitamaton sorakenttä muutamine istutuksineen. Kerrostalon pohjoisella puolella oleva piha-alue kärsii suurimmaksi osaksi hoidon puutteesta. Alueella on muun muassa istutusalueita, parikeinu ja tomutusteline, mutta kokonaisuus ei ole harkittu.

Lisäksi lohkon kuuluu vanhainkodin idänpuoleisten rivitalojen pihat. Osa pihosta on hoidettu asukkaiden puolesta, osa ei. Kulkuväylien ympärille jää taas puistomaista nurmialuetta, joka on hyväkuntoista ja siistiä.

2.7.1 Kehittämistarve

Kerrostalon pysäköintialueelle (kuva 16) lisätään pintamateriaalia ja se tasataan sekä rajataan. Pysäköinnin ympäristöön istutetaan lisää aluetta jäsentäviä pensasalueita.

Pohjoispuolelle (kuva 15) kerrostalon edustan istutusalueelle tehdään täydennysistutuksia. Vanhat hanhikkipensaat poistetaan ja istutetaan näyttävää kasvillisuutta helppohoitoisina massaistutuksina, joko pikkupensain tai suurin perennoin.

Parikeinun luo perustetaan sorapolku ja sen ympäristöön perustetaan myös pienimuotoinen istutusalue kukkivin pensain. Sora- ja kivituhkakentille lisätään pintamateriaalia ja ne tasataan sekä rajataan selkein linjoin.

Kuva 15 Kerrostalon pohjoispiha on kunnostamisen tarpeessa. (Noora Heikonen heinäkuu 2014.)

Kuva 16 Kerrostalopihan eteläpiha on kunnostamisen tarpeessa. (Noora Heikkonen heinäkuu 2014.)

2.7.2 Hoito

Alueen hoitoluokka on A3. Kasvillisuus, tiet, käytävät, kivipinnat sekä kalusteet ja varusteet pidetään käyttökunnossa. Hoitotavoitteena on lisätä viihtyisyyttä ja käyttöastetta sekä turvallisuutta.

2.7.3 Nurmikot

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Kevätkunnostus	-Hiekoitushiekka, lehdet, risut, oksat, roskat poistetaan ennen ensimmäistä leikkausta.
Leikkaus	-Ennen leikkuuta poistetaan leikkuria vahingoittavat esineet. -Nurmikon pituus 4-25 cm. -Leikkausjälki tasainen, reuna-alueet eivät poikkea yleisilmeestä

2.7.4 Perennat

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Kevätkunnostus	-Istutusalue siistitään, kuivuneet maanpäälliset kasvinosat poistetaan.
Rajaukset	-Noudattaa määriteltyjä muotoja. -Kerran vuodessa.
Kasvuston siistiminen	-Rikkakasvit kitketään kaksi kertaa vuodessa

Syyskunnostus	-Istutusalueelle jätetään kasvien varret sekä pudonneet lehdet lisäämään talvenkestävyyttä.
---------------	---

2.7.5 Pensaat

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Kevätkunnostus	-Lehdet, roskat, hiekoitushiekka poistetaan.
Kasvuston siistiminen	-Rikkakasvit kitketään kaksi kertaa vuodessa. -Roskat poistetaan.
Rajaus	-Noudattaa määriteltyjä muotoja. -Kerran vuodessa.
Hoitoleikkaus	-Pääsääntöisesti poistetaan kuivuneet, ränsistyneet, maata lamoavat, muodosta poikkeavat ja istutusalueen ylittävät oksat vuosittain.

2.7.6 Köynnökset

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Kevätkunnostus	-Istutusalue siistitään.
Kasvuston siistiminen	-Rikkakasvit kitketään kaksi kertaa vuodessa.
Hoitoleikkaus	-Pääsääntöisesti poistetaan kuivuneet, ränsistyneet, maata lamoavat, muodosta poikkeavat ja istutusalueen ylittävät oksat vuosittain.
Tuennat	-Tuennat kunnossa.

2.7.7 Puut

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Kevätkunnostus	-Lehdet, roskat, hiekoitushiekka poistetaan.
Hoitoleikkaus	-Juurivesat sekä kuivuneet ja hankaavat oksat poistetaan. -Leikkauspinnat siistejä.

2.7.8 Betonilaatitukset ja asfalttipäällysteet

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Hiekoitushiekan poisto ja pesu	-Tehdään keväällä.
Rikkakasvien ja orgaanisen aineksen poisto	-Rikkakasvit kitketään laoituk-sien saumojen väleistä kerran vuodessa.

	-Lehdet tms. poistetaan ennen lumen tuloa
--	---

2.7.9 Kivituhka- ja sorapäällysteet

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Kulutuskerroksen tasaaminen	-Rankkasateen kuluttamat epätaisaisuudet poistetaan ja tarvittaessa pintamateriaalia lisätään puuttuviin kohtiin.
Rikkakasvien poisto ja orgaanisen aineksen poisto	-Rikkakasvit kitketään kahdesti vuodessa pysäköintialueelta. -Lehdet tms. poistetaan ennen lumen tuloa.

2.7.10 Kuivatusrakenteet

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Rännien loiskekuppien tyhjennys ja sokkelisepelin siistiminen	-Roskat, orgaaninen aines ja rikkakasvit poistetaan.

2.7.11 Kalusteet ja varusteet

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Kunnon kartoitus keväällä	-Turvallisuus ja käyttöaste eivät laske.
Puhtaanapito	-Pinnoiltaan ehjät ja puhtaat

2.7.12 Laitteet ja järjestelmät

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Valaistuksen ja sähköpisteiden toimivuus	-Tarkistus vuosittain.

2.7.13 Talvihoito ja puhtaanapito

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Lumen auraus	-Tarvittava aurausviitoitus tehdään ennen lumen tuloa. -Pelastusreittien käyttö turvataan kaikissa olosuhteissa. -Auraus ei vaurioita kasvillisuutta tai varusteita. -Aurattu lumi poistetaan alueelta.
Liukkauden torjunta	-Kulkuväylät hiekoitetaan. -Hiekoituksessa sepeli, 2-6 mm
Puhtaanapitoluokka P4	-Roskat poistetaan kerran kuukaudessa.

	-Roska-astiat sekä niiden ympäristö ovat siistit.
--	---

2.8 Lohko 8

Lohko 8 käsittää palvelukoti- ja aluesairaalan rakennuksille johtavan alueen, joka koostuu lähinnä tieosuksista, pysäköintialueista ja niiden istutuksista. Nurmialueet ovat osittain vaurioituneita ja hiekoitushiekan peittämiä. Alue on muutoin vasta rakennetun näköinen, kuitenkin hoitamatta jäänyt. Itäpuolen jyrkkä rinne pysäköintialueen ja ajotien välissä on rikkaruohottunut.

Kuva 17 Pysäköinnin väliset istutusalueet kaipaavat kohennusta. (Noora Heikkonen heinäkuu 2014.)

2.8.1 Kehittämistarve

Nurmialueet paikataan ja alueen istutukset hoidetaan. Tarvittaessa kuluneisiin kohtiin voidaan istuttaa maanpeittoperennaa tai -pensasta. Jyrkkään rinteeseen pysäköintialueen ja ajotien väliin istutetaan kasvualustaa sitovaa kasvillisuutta.

2.8.2 Hoito

Alueen hoitoluokka on A3. Kasvillisuus, tiet, käytävät, kivipinnat sekä kalusteet ja varusteet pidetään käyttökunnossa. Hoitotavoitteena on lisätä viihtyisyyttä ja käyttöastetta sekä turvallisuutta.

2.8.3 Nurmikot

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Kevätkunnostus	-Hiekoitushiekka, lehdet, risut, oksat, roskat poistetaan ennen ensimmäistä leikkausta.
Leikkaus	-Ennen leikkuuta poistetaan leikkuria vahingoittavat esineet. -Nurmikon pituus 4-25 cm. -Leikkausjälki tasainen, reuna-alueet eivät poikkea yleisilmeestä

2.8.4 Pensaat

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Kevätkunnostus	-Lehdet, roskat, hiekoitushiekka poistetaan.
Paikkaus	-Istutusalueella ei oleellisia aukkoja.
Kasvuston siistiminen	-Rikkakasvit kitketään kaksi kertaa vuodessa. -Roskat poistetaan.
Rajaus	-Noudattaa määriteltyjä muotoja. -Kerran vuodessa.
Hoitoleikkaus	-Pääsääntöisesti poistetaan kuivuneet, ränsistyneet, maata lamoavat, muodosta poikkeavat ja istutusalueen ylittävät oksat vuosittain.

2.8.5 Puut

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Kevätkunnostus	-Lehdet, roskat, hiekoitushiekka poistetaan.
Hoitoleikkaus	-Juurivesat sekä kuivuneet ja hankaavat oksat poistetaan. -Leikkauspinnat siistejä.

2.8.6 Sidotut päällysteet

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Hiekoitushiekan poisto ja pesu	-Tehdään keväällä.
Rikkakasvien ja orgaanisen aineksen poisto	-Rikkakasvit kitketään laatoituk-sien saumojen väleistä kerran vuodessa. -Lehdet tms. poistetaan ennen lumen tuloa

2.8.7 Kuivatusrakenteet

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Rännien loiskekuppien tyhjennys ja sokkeliseppelin siistiminen	-Roskat, orgaaninen aines ja rikkakasvit poistetaan.

2.8.8 Kalusteet ja varusteet

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Kunnon kartoitus keväällä	-Turvallisuus ja käyttöaste eivät laske.
Puhtaanapito	-Pinnoiltaan ehjät ja puhtaat

2.8.9 Laitteet ja järjestelmät

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Valaistuksen ja sähköpisteiden toimivuus	-Tarkistus vuosittain.

2.8.10 Talvihoito ja puhtaanapito

Toimenpiteet	Laatuvaatimukset
Lumen aeraus	-Tarvittava aerausviitoitus tehdään ennen lumen tuloa. -Pelastusreittien käyttö turvataan kaikissa olosuhteissa. -Aeraus ei vaurioita kasvillisuutta tai varusteita. -Aurattu lumi poistetaan alueelta.
Liukkauden torjunta	-Kulkuväylät hiekoitetaan. -Hiekoituksessa sepeli, 2-6 mm
Puhtaanapitoluokka P4	-Roskat poistetaan kerran kuukaudessa. -Roska-astiat sekä niiden ympäristö ovat siistit.

2.9 Lohko 9a-d

Lohko käsittää suojametsäsaarekkeet, joiden kasvillisuus on sekalaista (kuva 18). Saarekkeet tekevät palvelukeskuksen alueesta omalta osaltaan suojaisan ja erottavat ympäristöstä muun muassa ajotien ja asuinalueen.

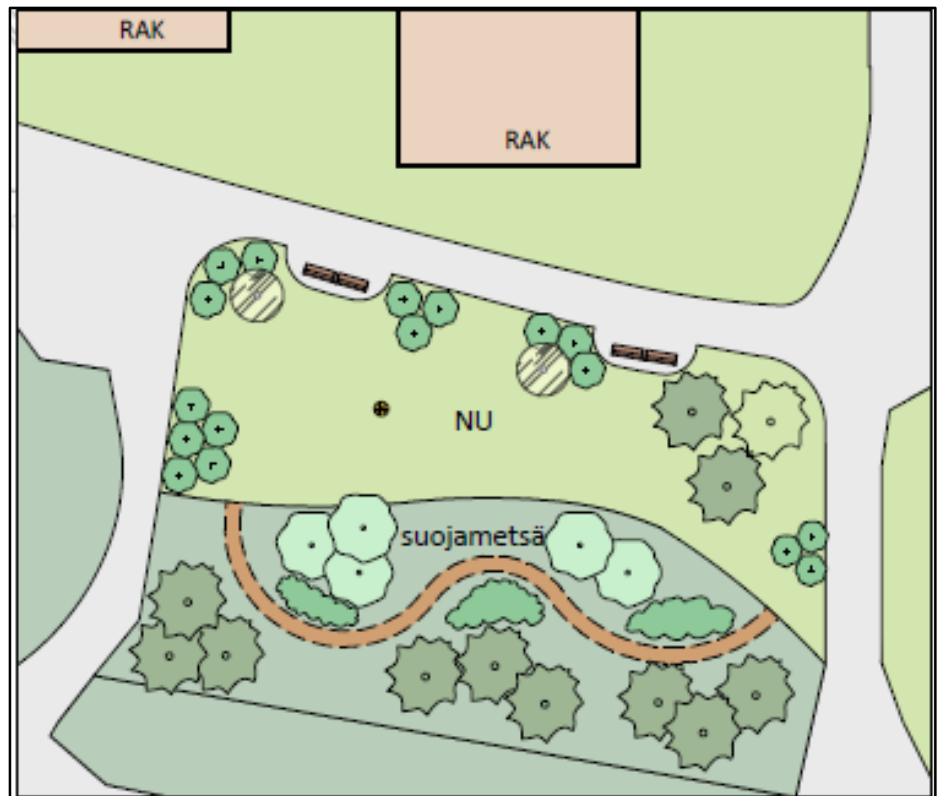

Kuva 18 Suojaa antava metsäsaareke. (Noora Heikkonen heinäkuu 2014.)

2.9.1 Kehittämistarve

Varsinaista kehittämisen tarvetta ei hoitotoimien lisäksi tarvita. Ajatusta lyhyestä kuntopolusta lohkon 9c metsänpohjaisen saarekkeen (kuva 19) läpi voisi kehitellä. Metsäpolku olisi noin 50 metrin mittainen ja materiaallilusta joustavaa. Aluskasvillisuutta olisi raivattava normaalia hoitotoimenpidettä runsaammin ja polun varrelle on mahdollista istuttaa erilaisia metsänpohjaan soveltuvia varjoperennoja.

Metsäpolkusaareke sijaitsee päivätoimintalaisten sisäpihaa vastapäätä, josta on siis lyhyt matka sekä kunnostettavalle nurmialueelle ja metsäpolulle. Saarekkeen edustalla olevalle nurmikolle on kehittämisehdotuksena lisättävissä esimerkiksi liitokiekkokori tai muuta liikunta-aktiiviteettia (kts. kohta 2.6.1) sekä puistonpenkkejä levähdystaukoon. Jos molemmat kehittämiskohteet toteutuvat, alueesta saadaan toiminnallisesti yhtenäinen, mikä osaltaan houkuttelee kohderyhmää myös sisäpihojen ulkopuolelle lähiympäristöön.

Kuva 19 Metsäpolku ja kunnostettu puistoalue. Ote kehittämiskohteista. Kts. Liite 2.

2.9.2 Hoito

Suojametsäsaarekkeen hoitoluokka on C3. Suojametsän tehtävänä on suojata palvelukeskuksen lähiympäristöä pöly- ja meluhaitoilta. Suojametsä hoidossa painottuu puuston ja muun kasvillisuuden elinvoimaisuus, monikerroksisuus ja peittävyys. Hoidossa huomioidaan maisema ja mahdollinen virkistyskäyttö.

Toimenpide	Laatuvaatimukset
Heinäkasvillisuuden, vesakon ja pienpuusto poisto	-5 vuoden välein.
Kuntopolun varren hoitotoimet	-Kaksi tai kolme kertaa vuodessa.

LÄHTEET

Google Maps. 2016. Hopun palvelukeskus, karttakuva. Viitattu 9.5.2016. Saatavissa <https://www.google.com/maps/place/Hopun+vanhainkoti/@61.3354414,22.9228428,17z/data=!3m1!4b1!4m5!3m4!1s0x46893460af1293cd:0x41503862bd8a66b6!8m2!3d61.3354414!4d22.9228428>

Nuotio, A.-K. (toim.) 2014. Viheralueiden hoito VHT'14, hoidon laatuvaatimukset. Viherympäristöliiton julkaisu 55. Helsinki: Viherympäristöliitto ry.

Nuotio, A.-K. (toim.) 2000. Viheralueiden hoitoluokitus. Viherympäristöliiton julkaisu 16. Helsinki: Viherympäristöliitto ry & Kaupunginpuutarhurien Seura ry.

Rakennustieto Oy. 2016. RT- kortisto. RT 98-11207. Polkupyörien pysäköinti ja säilytys. Viitattu 7.5.2016.

<https://www-rakennustieto-fi.ezproxy.hamk.fi/bin/get/id/5guoZSPW8%3A%2447%2411207%2446%24pdf.0.0.5gunJ4yOi%3A%2447%24handlers%24net%2447%24statistics%2495%24download%2495%24pdf%2446%24stato.5gv06pzjY%3AC1-111347/11207.pdf>

Rakennustieto Oy. 2010. RT- kortisto. RT 98-10986. Pysäköintialueet. Viitattu 8.8.2014.

<https://www-rakennustieto-fi.ezproxy.hamk.fi/bin/get/id/5guoZSPW8%3A%2447%2410986%2446%24pdf.0.0.5gunJ4yOi%3A%2447%24handlers%24net%2447%24statistics%2495%24download%2495%24pdf%2446%24stato.5gv06pzjY%3AC1-102971/10986.pdf>

Suunnitelmakuvat Hopun palvelukeskuksen alueesta. 2014-2016. Noora Heikkonen.

Valokuvat Hopun palvelukeskuksen alueesta. 2014-2015. Noora Heikkonen.

HAASTATTELUT

Hopun palvelukeskuksen henkilökunta. 2014. Haastattelu.

Sastamalan kaupungin Tilakeskus henkilöstö. 2014. Haastattelu.

Liite 1
LOHKOJAKO JA HOITOLUOKITUSKARTTA

Liite 2
KEHITTÄMISKOHTEET

Hopun palvelukeskus
LOHKOJAKO JA
HOITOLUOKITUSKARTTA

Liite 1
Lohkojako ja
hoitoluokituskartta

MERKKIENSELITYKSET

	L1/A2	Lohko 1, hoitoluokka A2 - käyttöviheralue
	L2/A2	Lohko 2, hoitoluokka A2 - käyttöviheralue
	L3/A2	Lohko 3, hoitoluokka A2 - käyttöviheralue
	L4/A2	Lohko 4, hoitoluokka A2 - käyttöviheralue
	L5/A3	Lohko 5, hoitoluokka A3 - käyttö- ja suojaviherialue
	L6/A3	Lohko 6, hoitoluokka A3 - käyttö- ja suojaviherialue
	L7/A3	Lohko 7, hoitoluokka A3 - käyttö- ja suojaviherialue
	L8/A3	Lohko 8, hoitoluokka A3 - käyttö- ja suojaviherialue
	L9/C3	Lohko 9, hoitoluokka C3 - suojametsät

Hopun palvelukeskus KEHITTÄMISKOHTEET

1. Sisäpihat 1-3
2. Kuntoiluvälinekenttä
3. Pysäköintialue
4. Puistoalue
5. Kerrostalo -eteläpiha
6. Kerrostalo -pohjoispiha
7. Kotaympäristö
8. Ajojien rinne
9. Puusto
10. Sisäpiha 4

2 Kuntoiluvälinekenttä

- Istutusalueille tehdään täydennysistutuksia
- Istutusalueille lisätään maanpeittoperennaa, esim. rönsyansikkaa, joka pidättää rikkakasvien nopeaa kasvua
- Turvahiekkaa lisätään
- Kivituhkakentän pintamateriaalia lisätään
- Kivituhkakenttä rajataan maahan upotettavalla rajausreunalla

3 Toimiva ja turvallinen pysäköintialue

- Pysäköintialuetta laajennetaan, vanha asfaltti korvataan uudella ja perustetaan uudet istutusalueet
- Nykyiset n. 29 pysäköintiruutua muutetaan 40 pysäköinti- ja 2 liikkumisesteisten pysäköintiruuduksi
- Uusissa istutusalueissa hyödynnetään happomarjapensaita vanhoista istutuksista, lisäksi istutetaan pieniä puita esim. pihlajia
- Länsipuolen laajennukseen ja eteläpuolen rinteeseen istutetaan pensasryhmiä
- Seinän edustalle polkupyörien pysäköintitila
- Tilat saatto- ja tavara liikenteelle säilyvät

1 Sisäpihat

- Toteutetaan pihasuunnitelmien mukaiset toimenpiteet

10 Sisäpihan istutukset

- Kunnostetaan ja kohennetaan vanhat perennojen istutusalueet maahan upotettavin rajausreunoin ja täydennysistutuksin

9 Koivukujanne

- Koivujen ja muun toiminta-alueen puuston kunto kartoitetaan

8 Ajojien siistitty rinne

- Vaarallinen irtomukulakivi asennetaan mukulakiveykseksi tai kivet poistetaan kokonaan
- Rinteeseen istutetaan kasvualustan sitovaa pensasta

7 Kohennettu kotaympäristö

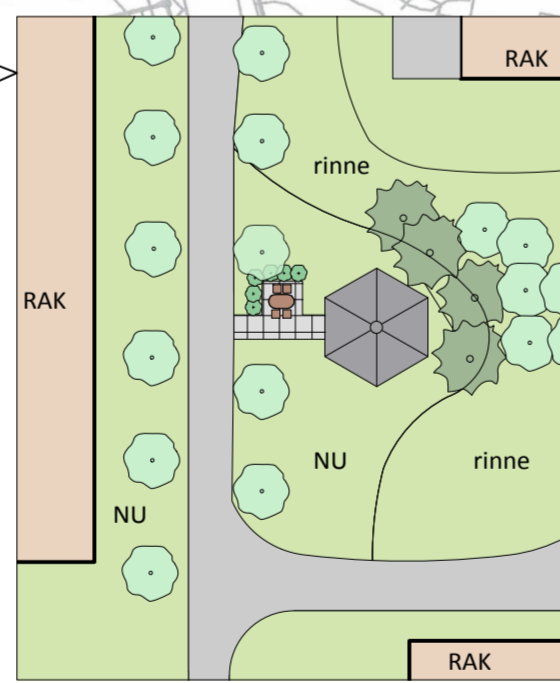
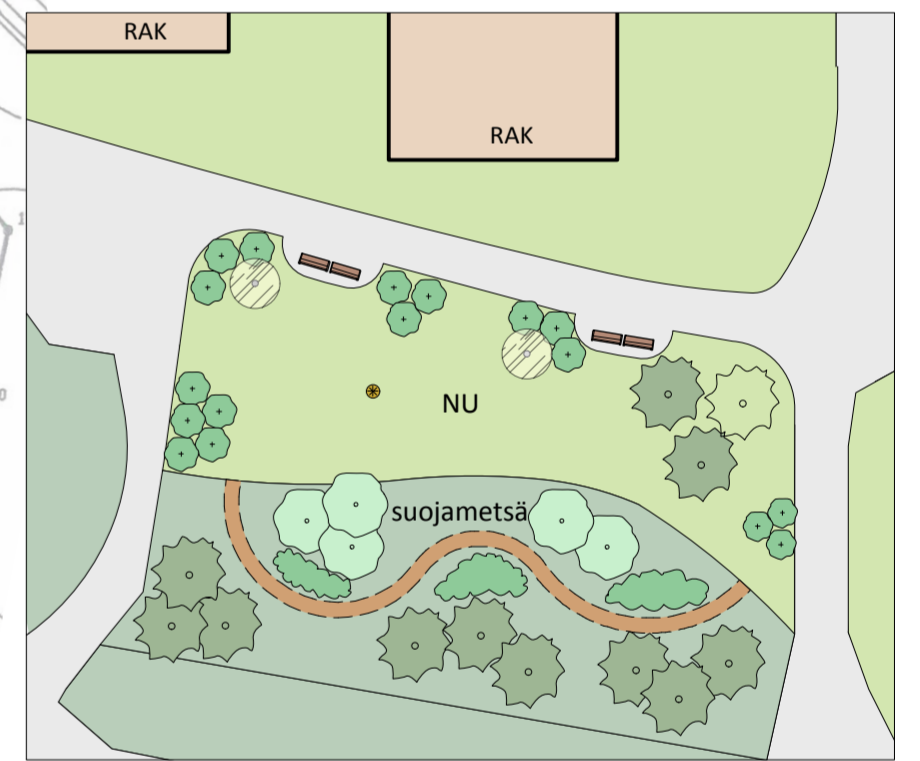
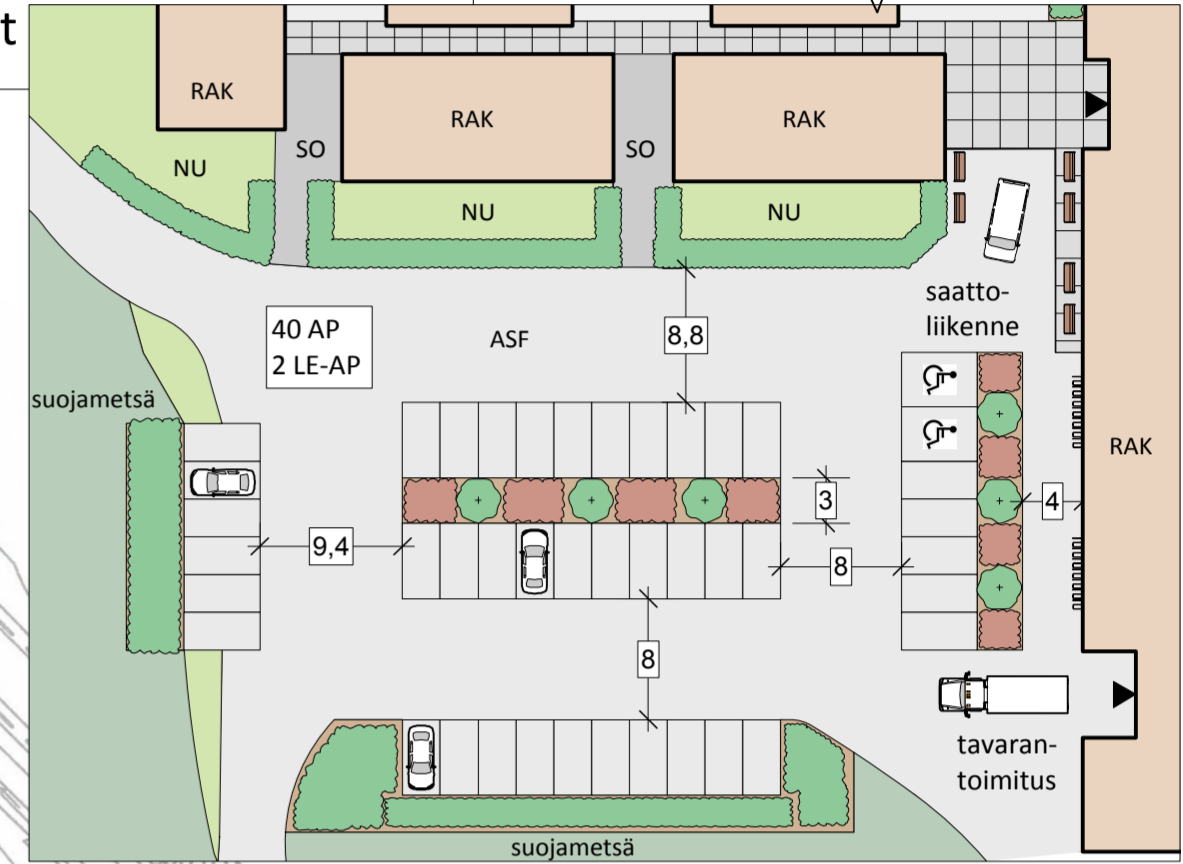
- Vanha betonilaattapolku uusitaan roudan jäljiltä
- Betonilaatoitusta laajennetaan, jotta tilaa pöytäryhmälle
- Pöytäryhmän ja mahd. kodankin ympäristöön istutuksia suojaamaan oleskelua

6 Kerrostalo -pohjoispiha

- Vanhoille istutusalueille tehdään täydennysistutuksia
- Vanhoja istutuksia poistetaan tarvittaessa ja korvataan uusilla
- Sora- ja kivituhkakentille lisätään pintamateriaalia ja rajataan selkein linjoin
- Parikeinun luo perustetaan sorapolku

5 Kerrostalo -eteläpiha

- Pysäköintialueelle lisätään pintamateriaalia
- Alue tasataan ja rajataan
- Lisätään ympäröivää kasvillisuutta jäsentämään piha-aluetta

4 Viihtyisä puisto ympäristö ja metsäpolku

- Puisto ympäristön nurmikot ja kulkuväylät paikataan
- Kulkuväylien varrelle tehdään syvennyksiä puistonpenkeille levähdystarkoitukseen
- Istutetaan kulkua ohjaavia ja suojaa antavia pensasryhmiä
- Päivätoiminnan läheinen nurmialue aktiivikäyttöön lisäämällä esim. liitokiekkokori
- Nurmialueen viereisen suojametsän kunnostaminen ja pintamateriaaliltaan joustavan metsäpolun perustaminen
- Metsäpolun vierelle metsänpohjaan soveltuvia varjoperennaryhmiä

Tunnus	Lukumäärä	Muutos/Täydennys	Muuttanut	Päiväys
Kaupunginosa/Kylä			Kortteli/Tila	Tontti/RN:o
Rakennusohjelmien			Piirustustilaja	Muutos
Pihasaneeraus				
Rakennuskohde			Piirustuksen sisältö	Mittakaava
Hopun palvelukeskus			Ympäristön kehittämiskohteet	1:1 000
Lemmenpolku 8,				1:500
38200 Sastamala				
Suunnittelija			Suunnittelijan allekirjoitus ja päiväys	
Noora Heikkonen				
HANK: Maisemasuunnittelu ko. hortonomi AMK				